

M-a adus Stalin
cu tancul,
Pe grumaz
le-am pus bocancul.
După 45 de ai
Toate astea
le lăsai

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL SI
CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I ● Nr. 38 ● Miercuri 19 septembrie ● Ediție internațională 19 IX – 26 IX 1990

În Cimitirul Vesel, comunismu-i trist.

Știa Stan Pătraș că în cimitirul din Săpința va fi îngropat și comunismul? Fotografie de EMANUEL TANJALĂ

Vremea lichelelor

Cu toții am crezut, la început, că n-or să mai aibă tupeul să mai apară nici cei puși numai pe căpătuială, nici panglicarii nerușinați, nici lingușitorii de profesie.

Dar n-a fost să fie așa.

Treptat-treptat, au început să scoată capul din găurile de șarpe unde se ascunseseră înfricoșați de mînia poporului și să se poarte ca și cum ni-

mic nu s-ar fi întîmplat în istoria noastră.

Glasul lor, în clipa de față, are siguranță, pieptul lor e bombat, în ochi li se citește încrederea că viitorul le va aparține.

Au înțeles, cu o repeziciune uimitoare, cum stau lucrurile și profită cît pot mai mult.

Ori de cîte ori foiala lor ne jignește și ne descurajează, să ne-aducem aminte de cei care, într-un decembrie de neuitat, au plătit cu viața pentru o lume mai demnă, mai liberă, mai curată.

E cel mai puternic sprijin pe care-l avem.

GEORGE ARION ■

Pentru cei cu hube-n cap:

Alexandru Torjescu vindecă din nou!

Pagina 8

Au început demisiile în parlament!

pagina 7

în serial:

CRIME PERFECTE

de MAX AUB,

în versiunea

lui GEORGE ARION

pagina 7

Un cioban re trăiește „Miorița“ la Periam

Pagina 5

S.R.I. – Aripa Bătrînă și fragilul nostru totalitarism

Pagina 2

DOMNUL ILIESCU S-A NĂSCUT LA SCORNICEȘTI!

A plecat din țară, ca să devină albanez, la 23 august 1944.

Așa a început odiseea unei personalități care s-a destăinuit trimisului nostru special la Washington.

pagina 3

S. R. I. — ARIPIA BĂTRÎNĂ ȘI FRAGILUL NOSTRU TOTALITARISM

Cind un regim politic dispare, reflexele sale — inevitabil — îi supraviețuiesc. Iar dacă regimul a fost de durată și totalitarismul său a fost absolut, cuprinzând, practic, întreaga societate, despărțirea de acest regim e, în mod obiectiv, lungă și dureroasă.

Revoluția din Decembrie a creat iluzia că România s-a despărțit, într-o clipă, de o jumătate de veac din istoria sa. Tensiunile acumulate erau atât de puternice, dorința de eliminare a cauzelor care au generat dictatura era atât de irepresibilă, încât caracterul tranșant anticomunist al revoluției române a impus Europei și lumii întregi, și cu atât mai mult nouă înșine, convingerea că, dintr-o dată, România s-a plasat în fruntea țărilor care, de câțiva ani încoace, parcurg un drum complex și adesea sinuos către democrație. De revoluția română au beneficiat în mod direct chiar aceste țări, modelul românesc influențând evoluția politică în Bulgaria și U.R.S.S., precipitând eliminarea structurilor comuniste în celelalte țări foste socialiste, determinând importante schimbări în politica forțelor de stînga, în primul rînd a partidelor care au renunțat la intitularea lor comunistă, din Occident.

Pară numai paradoxal că, în România însăși, radicalismul revoluției nu a fost urmat de o radicală trecere a societății direct în structurile democrațiilor evoluate. Că la noi, într-un fel sau altul, tendințele de restaurare a fostelor structuri, apreciate global drept neocomunism, s-au manifestat aproape imediat, la început timid și pe căi ocolite, apoi tot mai puternic și destul de pe față. Explicațiile acestui fenomen nu sînt numai de ordin socio-psihologic și, cu atât mai puțin, în doar de un joc „pe deasupra” al unor forțe externe care aplică, într-o Românie-cobai, hotărîri luate la Malta sau aiurea. Sigur, cînd o societate se schimbă, oamenii rîmîn și este firesc ca ei să poarte în continuare structurile de comportament ale vechii societăți. Sigur, teama de nou, de o schimbare bruscă acționează ca o frînă în orice situație postrevoluționară. Pe de altă parte, spre deosebire de Ungaria sau Polonia, de pildă, unde, fie și simbolic, sistemul pluripartid n-a fost abandonat, proprietatea particulară în economie n-a fost desființată în totalitate, ba chiar s-a dezvoltat în ultimul deceniu, în România totalitarismul comunist absolut n-a îngăduit aproape nimănui să gîndească o alternativă. Cel mult, și cu destulă spaimă pînă în decembrie, românii își puteau imagina că va muri sau va fi schimbat Ceaușescu, că vor fi schimbați, odată cu el, funcționarii politici corupți și că, avînd o conducere nouă, partidul-stat le va oferi (se mai întîmplase după 1965), măcar pentru o vreme, o viață mai bună. Caracterul violent al schimbării, mulțimea de victime, contextul extern, radicalismul tinerilor (ce nu reprezentau majoritatea) care au decupat stema comunistă a României au imprimat acestei zone de așteptare (schimbări calme și care, nu e așă, să ne asigurăm liniște) o mutație ireversibilă — poporul român a căpătat curajul să spună cu glas tare ceea ce nu mai îndrăznea să spună nici în gînd: că nu mai vrea comunism. Radicalizarea unei atitudini devenite extreme, în context, a făcut să se spună că nu mai sînt doriti nici comuniștii. Prima spaimă — și cu consecințe incalculabile pentru evoluția ulterioară — a determinat un puternic recul în schimbările de fapt postrevoluționare. Aici intervine motivația de ordin politic a perpetuării reflexelor comuniste, a reînviării unor structuri decretate moarte dar încăpătînîndu-se să nu moară.

Greșelile repetate, concomitente sau alterna-

tive, atît ale puterii cît și ale opoziției au ca explicație, dincolo de conjuncturile concrete, o luptă de interese politice jucată pe tema comunismului. Puterea actuală însăși, aceeași — practic — ca în decembrie, dincolo de rotația internă a cadrelor, a luptat împotriva vechiului regim și a contribuit, declarînd și în fapt, la demolarea vechilor structuri. Opoziția, în special fragmentul său radical — structurat în partide sau în organizarea unor permanente manifestări de stradă —, nu a avut ca obiect atît puterea politică existentă cît comunismul însuși, mai exact toate posibilele sale sechele. Identificările s-au operat spontan, reflexele de atac sau apărare potențînd confuzia inițială, astfel încît s-a făcut un loc nesperat pentru reprezentanții fostei puteri. Acuzațiile reciproce (necomunism — legionarism, reprezentanți ai KGB — golani, vînzători de țară, stipendiați de occident) au deteriorat grav climatul politic, dar — mai ales — au deturnat sensul autentic revoluționar al schimbărilor necesare în țară. S-a creat astfel posibilitatea (nedorită, inițial nici de actuala putere) ca să fie preferată o parte a vechii nomenclaturi, mai „sigură” din punct de vedere politic. Fără un exercițiu democratic, fără obișnuința dialogului, precipitată de dorința de o înfăptui imediat trecerea la democrație, societatea românească s-a scindat. Și de o parte și de alta sînt oameni realmente bine intenționați, și de o parte și de alta sînt mai vechi sau mai noi pescuitori în ape tulburi. Sigur, către putere s-au orientat instinctiv reprezentanții vechiului regim, pentru că aici se simțeau protejați. Sigur, inevitabil puterea a fost contaminată de această prezență. Spre a se consolida, ea a trebuit inițial să accepte, apoi să cultive chiar acele reflexe ale totalitarismului, care sînt de parte de a fi dispărut.

În decembrie, mai frecvent decît „jos comunismul!” s-a strigat „jos securitatea!”. Comunismul nu s-ar fi instaurat și n-ar fi rezistat fără un fioros aparat de reprimare. Poliția politică a asigurat în primul rînd securitatea partidului. Desigur, în aceeași instituție funcționau și compartimentele care asigurau securitatea statului, serviciile de informații și contrainformații. Respingerea globală a securității, a instituției ca atare a constituit, de asemenea o grabă revoluționară. Avem nevoie, ca orice stat din lume, de o astfel de instituție. Clar organizată și controlată de parlament, ea este indispensabilă. Iată însă că, fără să dăm acum exemple, aproape toate cadrele fostei securități și-au găsit din nou locuri în actualul S.R.I. Chiar „sacri-ficîndu-se” prin mutări de la Tulcea la Satu Mare sau de la Iași la Turnu Severin. Cel mai important reflex al vechiului regim este chiar totalitarismul. Fie și un totalitarism necomunist. Căci în România comunismul nu mai are șanse să revină. Dar totalitarismul are. Situația politică tensionată, problemele reale care se acumulează (dar mai ales cele provocate cu mină de profesionalist) nu pot fi rezolvate prin mijloace polițienești și mai ales apelînd la vechia poliție politică. Chiar dacă nici vechia securitate nu mai vrea comunism, ea știe un singur lucru. Și să nu uităm că-l știe bine. Aflăm, acum, de prin procese, că, practic, securitatea n-are nici o vină privind genocidul din decembrie. Chiar dacă ar fi așa, securitatea are o vină istorică față de poporul român. Aripa Bătrînă a S.R.I. nu trebuie să ne apere atît de tare pe noi de noi. Chiar dacă ne-am dovedit violența, întrucît — de-acum lucrurile sînt clare! — „după 22 noi am tras în noi”.

CONSTANTIN DUMITRU ■

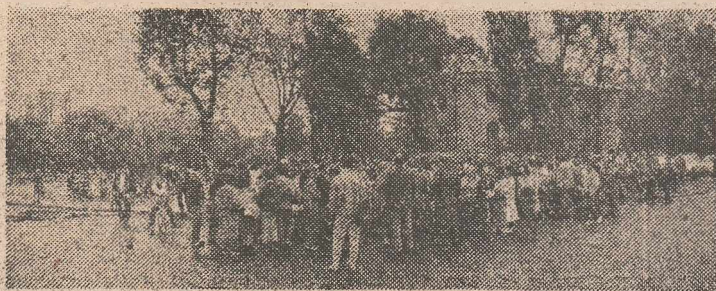
PROTEST

Asociația Ziaristilor Români ia act cu îngrijorare de faptul că, în ultima vreme, presiunile asupra publicațiilor neguvernamentale, care exprimă puncte de vedere critice la adresa puterii, au luat din nou amploare. Recentul Comunicat al Serviciului Român de Informații precum și luarea de poziție a președintelui României, dl. Ion Iliescu, în ultima sa intervenție la televiziune, demonstrează că se urmărește intimidarea presei independente, a publicațiilor partidelor de opoziție precum și încurajarea acelor forțe care, camuflate sub diverse denumiri, doresc reinstaurarea vechiului sistem al presei aservite puterii. Respectînd instituțiile statului de drept, libertățile cetățeanului, A.Z.R. nu recunoaște, în spiritul democrației, nici un for, la nivel guvernamental ori parlamentar, de direcționare, conducere, coordonare sau influențare a presei și nici un proiect de lege a presei, indiferent de cine este avansat, fără consultarea prealabilă a celor peste o mie de ziaristi înscrși pînă în prezent în organizația noastră profesională.

Atragem atenția guvernului că orice încercare de ingrădire a libertății presei, amenințînd direct democrația, conduce, inevitabil, la destabilizarea țării.

COMITETUL DIRECTOR AL A.Z.R.

Jalba și sarsanaua

Luni, 17 septembrie. Au început școlile, au început necazurile! Un grup de părinți nemulțumiți a manifestat în ziua inaugurată în fața clădirii Guvernului. Protestul lor a conținut următoarele: copii neadmiși la liceu din cauza mediilor obținute aveau șansa unor școli complementare, cu excepția celor din provincie. Cum, însă, la aceste școli au apărut și s-au înscris și unii „de la țară”, însoțiți, se pare, de sacosele adiționale care au răsturnat legea, protestul acestor oameni pare justificat. Vom reveni! (Paul Agarie)

Schimb ziarist stare excepțională

Multe se pot spune (s-au și spus!) despre Ion Cristoiu, dar că e unul dintre cei mai buni ziaristi români trebuie adăugat imediat — dacă nu cumva zis înainte. Iată, însă, că patronii săi de la Zig-Zag au renunțat la serviciile unui profesionist autentic. E, desigur, dreptul dumnealor (de-aia sînt patroni!) și nu

contează că se zice că unul ar fi fost, la rîndu-i, mare meșter la poker, iar celălalt ar avea originea o lungă experiență la securitate (fost colonel) și poate și una mai nouă (cu ce grad?). Numai că, aproape de direcția în care se scria Zig-Zag, să nu asistăm la o serie nouă sub semnul lui Zig-Zig! (C. Dumitru).

De la vilă la celulă

La Galați a avut loc, la data de 10 septembrie, o nouă înfățișare în procesul inculpaților Carol Dina și Emilia Andrușache, aflați în arest preventiv. Aceștia au deținut înalte funcții și răspunderi, înaintea Revoluției din decembrie, în conducerea de partid și a județului Galați. În ședința respectivă s-a încercat lămurirea problemei jocurilor de agrement de la Vlădești și Adam, și a fostei școli interjudețene de partid. S-a stabilit, ca dată pentru o nouă înfățișare, ziua de 24 septembrie. (Mihail Gălățanu).

Tanti Viorica, așa îi spuneam cu toții. Celălalt nume prea puțin i-l cunoșteam. Era femeie de serviciu în redacția revistei „Flacăra” și părea că trăiește pentru a adevări, printre noi, că nu degeaba s-a ivit vorba aceea că există și oamenii buni ca piinea lui Dumnezeu. Cu câțiva ani înainte de-a se pensiona, tanti Viorica a făcut o călătorie la Chicago. Avea un frate pe care nu-l mai văzuse de cînd acela se stabilise acolo, la câțiva ani după al doilea război mondial. Fratele era un meseriaș oarecare dar om vrednic, pesemne, de vreme ce pentru fiecare dintre cei câțiva copii agonisise bani pentru a clădi o casă. În privința asta tot român rămăsese, adică nu-i lăsase pe copii să se zbată singuri pentru a-și face fiecare casa lui, ci îi ajutase cu o deosebită părințească ce atinsese, probabil, marginile sacrificiului. Altfel, omul trăia în stil american. Dar nu asta interesează pentru povestea noastră, ci doar ceea ce s-a întîmplat cînd tanti Viorica a fost scoasă la plim-

bare pe străzile din Chicago. N-a mers mult și-a leșinat! Stabilită de zeci de ani la București, dar de felul ei țărancă de printr-un sat de lângă Cernăuți, tanti Viorica era un om prea sincer pentru a face un secret din amintirile ei pe veci admirative despre lumea fascinantă pe care o descoperise dincolo de vitrinele magazinelor americane.

La sfîrșitul acestei veri, o vecină s-a întors din Austria. Nu-i dau numele, fiindcă ea are motive să creadă că e mai bine așa. A stat în Austria două luni. Iar de adus acasă nu și-a adus, bunăoară, un televizor color, de care ar fi avut nevoie, ci cu totul altceva. A adus „Salat sauce”, deci sos de salată, „mit joghuri”, deci un iaurt, produs de firma „Felix Austria”. Și „Hot happy tomato”, „Ketchup feurig”, sos picant produs de firma „Kuner”. Și alt sos pentru friptură, „Mexico Sauce”, „mit mais und chili”, produs de firma „Gourmet”. Sau „Tabasco brand”, „pepper sauce”, deci tot un fel de sos picant, cu piper. A adus 12 feluri de siropuri concen-

trate, între care două produse de firma spaniolă „Rives”, unul de granadină și altul de maracuya, sau „lemon drink”, siropul produs de firma „Quosh” din Anglia, lingă care

MARFA

se află firma „Tang”, din S.U.A., cu „Breakfast beverage crystals”, „natural orange flavor”, deci cu granule de sirop de portocale. „Marillen Konfitüre”, dulceață de caise, e doar unul dintre cele 12 feluri de dulceață pe care le-a adus, tot așa cum „Flana” — „Vanille Geschmack” sau „Flana” — „Schokolade Geschmack” sînt două dintre cele 12 feluri de creme pe care a înțuit să le cumpere iar „Marina” — „Butter cookies” sau „Alma” — „Cocktail” sau „Knusper keks” sau „Maxi

Rolle” — „Butterkeks auf Schokolade” sînt cîteva dintre cele 12 feluri de biscuiți. De ce 12? Așa, ca să fie o duzină, zice româncea noastră. Și adaugă: „Schlitten block”, unul din cele 12 feluri de napolitane, sau „Alpenrahm nuss Schokolade”, ciocolată cu alune, una din cele — de data asta — 20 de varietăți de ciocolată. N-a făcut însă doar cumpărături „en gros”, dovadă că din „grissini traditional”, „traditional breadsticks” („speciality of Italy”), n-a cumpărat decît o cutie, și la fel „Ruma” — „Schlagschaum leicht und locker”, frîscă. Plus o butelcuță de plastic, de 2 litri, cu ulei de floarea soarelui de culoarea aurului topit, sau un tub tot de plastic, de 1 kilogram, „Estragon Serf”, deci mustar. Și încă altele de genul acesta, de exemplu banane, ananas, kivi. Pe toate s-a dus și le-a cumpărat, de la același magazin din Viena, cu o zi înainte de-a se întoarce în țară. Veșina, inginer la un institut de cercetare și proiectare din Capitală, e domnișoară și deci e greu de închipuit că a ținut

să-și facă provizii ca să aibă cu ce să se îmbuibă acasă. Atunci de ce le-a cumpărat? Pentru că nu despre mîncare e vorba, ci despre o lecție pe care a vrut să o ofere, părinților ei, amîndoi pensionari: mama, fostă vînzătoare într-un magazin alimentar din Brăila, iar tatăl funcționar. Oameni fără norocul — asemeni tanti Viorică — de-a fi călătorit în în vreo țară din Vest. Însă în cazul lor a venit muntele la Mahomed. Fetei nu prea i-a plăcut cu cine au votat cei doi, așa că s-a gîndit să le desfășoare puțin pe dinaintea ochilor ce „alimentare” se află prin lumea largă și să-i îndemne să încerce, dacă nu cred, să pipăie și să guste. Iar domnișoara zice, rîzînd cu poftă, că în fața sticlelor, boricanelor și cutiilor cu etichete strălucitoare revărsate din cornul abundenței, mama ei — înțelegînd aluzia desure felul cum a aplicat stampila la 20 mai — a oftat din rîrunchi: „De, mai, că, dacă n-am știut cum e marfa!...”

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Imprejurările realizării unui interviu trebuie cîteodată povestite. Impresia de bizar, care m-a urmărit, a venit din aceea că desi faptele imi păreau familiare, logica lor era, de fiecare dată, alta. Asta, probabil, ne așteaptă de acum înainte: o altă logică a faptelor. ...Mă găsește, prin urmare, în camera 658 a hotelului Crowne Plaza din Washington și stau de vorbă cu un domn pe nume Ilescu. Dacă o conversație cu un Ilescu nu-mi mai pare ceva din cale-afară de uimitor, faptul că o port la Washington este, Pentru mine, în orice caz, Domnul Ilescu e o personalitate. Pentru totu românii, el contează ca o mare personalitate. Pentru românii din exil, vreau să spun, Se înțelege că scriu un interviu cu un alt domn Ilescu, cu cel răscut la Scornicești și care a plecat din țară, ca să devină albanez, la 23 august 1944.

Vă par nițel tîcniți? Acum imaginați-vă ce sentiment am avut eu, în vreme ce discutăm cu domnul Nicolae Ilescu povestea vieții sale, din clipa în care a decis că trebuie să se exileze și pînă azi, cînd împlineste 34 de ani de profesor la cea mai celebră universitate americană, Harvard. În cameră e liniște, afară susură o cascadă. Afară e însă înăuntru. Hotelul nu e înălțat lîngă o cădere de apă, cum ne-am aștepta. Nu, peisajul e construit sub o cupolă astfel încît să cuprindă piraie care curg cuminți printre pietre, pavilioane de agrement chino-anglo-patagonice și o cascadă rezonabil de înaltă și rezonabil de înfrîtoare. Ceea ce ne apare ca absurd, cînd gîndim în lei, e mai puțin absurd cînd gîndim în dolari.

Domnul Nicolae Ilescu e, din anul 1957, profesor de limbi și literatură române, Specialitatea literatură italiană medievală și a Renașterii la Harvard.

— M-am născut în 1920 în Constantinești (așa se cheamă pe atunci Scornicești) — spune domnul Nicolae Ilescu — și, de la o vreme, cînd se vorbește despre mine, se precizează, în funcție de locul unde se poartă discuția și de interesele persoanelor care o angajează: „al nostru” sau „celălalt”. Sint cînd „al nostru”, cînd „celălalt”. E o întîmplare mi-am născut la Scornicești și tot întîmplare e și că am fugit de pe front chiar în ziua în care în plin atac sovietic, ni s-a comandat să nu mai tragem. Am înțeles că se petrece un lucru îngrozitor, că eu, ca individ, nu contăm. Că nimic din ceea ce fusese important — pentru mine, pentru generația mea — nu mai era important. Am fugit la Viena unde un profesor, care predase cîndva la București, m-a ajutat să capăt acte de albanez (cîtva timp m-am numit Piccola). Ca albanez puteam să trec mai ușor în Italia.

— Domnule Ilescu, românii exilați — nu cei emigrați — au aproape toți biografii accentuate. Sint, aproape toți, personalități accentuate. În clipa în care au trecut granița clandestin sau au fost, pur și simplu, izgoniți din țară, existența lor a fost permanent marcată de întîmplări ieșite din comun. Prin martie, am însoțit un inginer — stabilit la New York — în subsolul clădirii C.C.-ului, în camera unde, condamnat la moarte fiind, pentru că încercase să fugă cu avionul pilotat chiar de el, își aștepta sfîrșitul. Între timp, celula depozita telegramele de felicitare adresate Crauseștilor. Zilele trecute, am participat la înmormîntarea unui român în cimitirul „Vetrei” din Grass Lake, Jackson, statul Michigan. Ce poveste tristă! După 50 de ani de străinătate omul își cumpărase bilet de avion ca să-și vadă țara și n-a mai apucat s-o vadă. A murit în avion. Mi s-a povestit despre un disperat care s-a ascuns între

niște butoaie de brînză, pe un vapor. Care a mîncat numai brînză o lună de zile. Un altul a traversat Marea Neagră împreună cu soția și doi fii de zece, unsprezece ani fiecare într-o barcă, pe furtună. Cunoscu toate închisorile comuniste. Și-a întrebător pruncii: Ce facem? E furtună, o să murim. Iar copiii, bravi lui copii, i-au spus: tată, murim dar nu ne întoarcem.

Iată de ce vreau să-mi povestiți viața dumneavoastră: mai întii că sinteti, dumneavoastră, un român, profesor la Harvard, apoi pentru că suferiți din cauza stupidenței unor compatrioți. Oameni care habar n-au de nimic se reped să-i vorbească urît pe exilați, pe emigranți, pe totii cei care gîndesc, și trăiesc altfel decît noi. Prin lume sint răspîndiți sute de mii de români. Cine se pripește să aibă păreri despre ei și să-i injure ba pentru una, ba pentru alta, uită că

gleza, că nu îndrăznesc să spun că știu să vorbesc engleze, atunci trebuie să încep cu legea pe care mi-am impus-o încă de pe vremea cînd eram... albanez: „Ilescu, orice s-ar întîmpla nu-ți poți permite luxul să fii al doilea!”. La Padova, unde am devenit student în baza unei „declarații de onoare”, fiindcă actele de studii imi rămăseseră la București, mi s-au echivalat numai 4 cursuri. Am avut de completat 16. Am dat 16 examene în mai puțin de 2 ani, obținînd doctoratul cu teza „Romanul italian în secolul al XIX-lea”. Puteam să urmez literatura română, cu Ramiro Ortiz, dar imi era rușine: cum să învăț română cu un italian?! Și încă în Italia? Pe atunci, dădeai examenul cînd erai pregătit. Tot timpul, ca la moară. Am obținut, pe urmă, o burză UNESCO, un post-doctorat în Istoria Artei la Florența, 300 de dolari lunar,

pentru care ceilalți studenți se pregăteau 7 ani. Vorbeam atît de rău engleza încît la ultimul examen, unde trebuia să tratăm, la alegere, un subiect din cele 10 scrise pe tablă, eu am înțeles că eram obligați să le dezvoltăm pe toate. Și asta în numai 3 ore. Ce să fi făcut, dacă așa am înțeles? Le-am tratat pe toate. Cînd nu ti se dă șansa de a fi normal n-ai încotro și esti geniu. Oricum, am fost senzația examenului. Nu mă gîndeam să rămîn la Harvard, nu îndrăzneam să vizez o catedră aici. Am contactat Universitatea din Los Angeles și, în așteptarea răspunsului — care putea fi și negativ — stăteam tot timpul în bibliotecă. Ai ce citi. Numără 12 milioane de titluri. Într-o seară, la ora 10 fără 7 minute — așa ti se înfățișează norocul, într-un minut, într-o secundă anume; cu un minut mai devreme el ar fi trecut pe lîngă mine și viața mea ar fi

nosc situația mai bine — intră cam 1 din 15 candidați. La Harvard mijloacele financiare sint extraordinare, de aceea se face și carte multă. Pe anul universitar 1990-1991, de exemplu, fondul bugetar e de 5 miliarde dolari. Zestrea totală adică. Bugetul facultății de litere și științe e cam de 240 milioane dolari anual. Sint solicitati sau admisi oameni de știință din toată lumea, cei mai buni, și au la dispoziție, pentru cercetare, fonduri practic nelimitate. Ceea ce deosebeste o universitate americană puternică de oricare alta e rapiditatea cu care poti obtine informația. Eu pot obține rapid de tot orice carte de oriunde. Să revenim la doctorat; îi alegem noi, profesorii. Zece, nu mai mult, în fiecare an, cu burse care îi scutesc de orice griji materiale. (Mă refer, mai departe, la secțiunea mea, dar și la alte secțiuni numărul lor e mic.) Oricum doctorand are două examene obligatorii: latina și germana. Se explică oarecum de ce Harvard-ul e universitatea cu cei mai mulți laureați ai Premiului Nobel. Vedeti, e vorba de un sistem unde munca e totul, munca la capacitatea reală. America e o țară construită de muncitori liberi. De aceea, cînd cazi, e foarte greu să cazi foarte jos. Fîndcă dacă ai avut valoare, o ai încă și de valoare e nevoie. Aici nimeni nu poate fi insultat, desconsiderat. Nu contează ce muncă faci. Tot ce contează e cum o faci. Eu nu vorbesc de „studiu în bibliotecă”. Îi spun muncă în bibliotecă. Cei care au studiat în științe în România sint foarte buni. N-au nici un fel de probleme aici. Cei de la umanistice au probleme. Par să știe totul dar, în fapt, nu știu mare lucru. Sint slab informați, n-au motivație. Nu poti să fii ceva decît dacă e nevoie să fii. Dacă aș fi învățat în țară, asta as vrea să fac: un seminar total Dante, ca să vadă studenții ce e un seminar total, unde se restabilește un sistem de educație. Ideea e că trebuie să fii multifunctional în specializare. Pare o contradicție dar aici e cheia problemei — reconstrucția sistemului de educație. Nu trebuie să se teamă nimeni de un seminar „Divina Comedie”. Toți scriitorii Renașterii au fost catolici. Dezvoltarea științei nu presupune negarea transcendentului. Aducerea la zi în cultură printr-un seminar Dante nu înseamnă formare religioasă, ci disciplinare mentală. Sfîntul Augustin spunea că, dintre arte, cea mai importantă e matematica. Armonia e joc matematic. La Florența, într-un basorelieu pe o fîntînă din Renaștere poezia e pusă alături de plugărit. Asta deoarece poezia e o tehnică. În țară se vorbește prea mult de inspirație, de ceva care ar părea să presupună inutilitatea unei tehnici. Din evul mediu ne-au rămas mai mult de 120 tratate de poetică. În poeticile vechi nu există cuvîntul inspirație. Dante — ca și Toma d'Aquino — vorbește de „regulile perfecte” ale poeziei. Insist pe aceste idei convins fiind că învățămîntul umanist românesc, dacă vrea să se reconstruiască și să se integreze în marele învățămînt, trebuie să devină istoric, pe bază de document. Eu discut cu studenții mei avînd originalele în față. Îi predau pe Dante pe ediții originale, pe documente cu scrisul lui Dante înaintea ochilor. Trebuie pornit tot timpul de la surse, altfel e ratat începutul. Și dacă începutul e ratat, dezvoltarea e aberantă. Oricum artă ne apare ca un produs final, care e o lucrare de atelier și totodată o viziune a realității. Ambele trebuie studiate în chip egal și în fuziune. Din nenorocire, și o spun eu mîhnire, în științele umaniste trebuie refăcut totul. În politehnică va fi mai ușor.

Interviu scris de
TUDOR OCTAVIAN

Mari români necunoscuți în România

„Ilescu, orice s-ar întîmpla, nu-ți poți permite luxul să fii al doilea!”

Nicolae Ilescu (în dreapta imaginii) împreună cu Aurel Ciufec, profesor universitar la catedra de limbi române și literatură comparată, Universitatea din New Haven, statul Connecticut, S.U.A.

aceste sute de mii au milioane de rude și de prieteni în țară și că în rude și prieteni lovesc. Exilul și emigrația sint virful unui iceberg. Contează mai ales ce nu se vede, lumea e plină de români vestiți pe care doar România nu-i cunoaște. Nu e o lipsă; e o infirmitate. Cu marii dascăli slujind la universități de pe aiurea am avea un Harvard la București. Vorbiți-mi despre dumneavoastră. Despre profesoratul la Harvard. Scriu tot ce-mi spuneti fără să pun prea multe întrebări.

— Îmi evaluez viața ca român, nu ca persoană. Viața mea personală a fost una de strigoi. Eu nu am plecat undeva unde să fie bine. Sufletește am rămas în sat la mine. Italienii sint la fel. Românii plecați înainte de primul război mondial au rămas cu sufletul în satul lor. Eu am părăsit țara la sfîrșitul celui de al doilea război mondial, dar am ceva din psihologia celor care au trecut oceanul la începutul veacului. De aceea spun că imi evaluez viața numai ca român. Dumneavoastră citati acele date biografice care par ciudate, dar sint altele și mai ciudate. Iată, eu, un român (nu un italian!), predau la Harvard în italiană. Între anii 1973-1979 am fost președintele uneia din cele mai prestigioase societăți culturale din Statele Unite: „Dante Society of America”. Printre conducătorii ei s-au numărat poeți ca Longfellow și rectori de la Harvard. Sint mîndru că un român a ajuns aici, nu eu, Ilescu. Și dacă vreți să amintesc toate lucrurile care-mi marchează viața, începînd cu primul doctorat, în Italia, și încheind cu faptul că nu știu încă bine, en-

Era fantastic. La Padova mîncasem laolaltă cu sărarii orașului. Multi colegi găseau timp de distracții. Eu eram preocupat să prind culoarul cel mai bun. În 1952, am plecat în S.U.A. unde am devenit redactor al publicației episcopale „Solita”. Patru pagini, pe care le scriam de la cap la cap, inclusiv o predică — Evanghelia duminicii — pe care o citeau preoții în biserică. Cu doctoratul italian am reușit, în sfîrșit, în 1954, să mă angajez... muncitor necalificat la bandă la uzinele „Ford”, din Cleveland. Tot aici m-am căsătorit cu fiica unui român din Dolj. Mă trezeam în zori, ort, mai bine zis, cu noaptea în cap. La patru și mă urcam în mașina unui rus ca să ajung la fabrică. Rusul fugise din țară traversînd Siberia. Nu știam deloc engleza. Un profesor din Cleveland m-a sfătuit să mă duc la Harvard, să-mi dau un nou doctorat acolo. Muream la bandă și simteam că pierdeam tot ce acumulasem în plan intelectual. Soarta mea a fost să fac orice lucru de două ori. Din recomandare în recomandare am ajuns la un american, profesor la Harvard, care era prieten (întă cum lucrează soarta) cu profesorul meu de latină din liceu, Herescu. Cînd citești despre asemenea întîmplări și coincidențe în romane nu prea le crezi. Oricum, am dat iar 16 examene în 2 ani (4 mi-au fost echivalate). Numai lucrări scrise. Cum nu știam englezește, am scris tezele în italiană și franceză. Cererea de admitere, care trebuia redactată firește în engleză, mi-a scris-o nevastă-mea. În 2 ani, deci, am dat la Harvard un doctorat

fost alta — mă întîlnesc, la iesirea din Biblioteca pe care mă pregăteam s-o părăsesc pentru totdeauna — cu profesorul Solano. Era primul om pe care-l cunoscușem la soseala mea în universitate. M-a întrebât ce planuri am. I-am povestit ce încercam. „Bine, dar n-ai vrea să rămii la noi?”. A doua zi, la 9, am fost chemat de șeful departamentului să depun o cerere. Un calvar: cererea trebuia s-o scriu în engleză. (Și azi, textele mai pretentioase imi sint corbete de altcineva.) La ora 16.00 am primit numirea de instructor gradul I. Era într-o zi de mai 1958. Ce altceva vrei să mai știi despre mine? Treptele au fost următoarele: profesor asistent, profesor asociat, profesor, iar din 1968 sint titular.

— Cum e studenția la Harvard?

— Aici, în America liceul nu e bun de nimic; facultatea e totul. Și nici măcar facultatea — care corespunde oarecum licenței din România — cît cei doi ani de doctorat. Treapta reală unde se distinge marea valoare e doctoratul. La universitățile particulare se învață mai mult decît la stat. La Harvard, biblioteca e foarte bună. Frecvența — aud că se discută obligativitatea frecvenței în România — e absolut obligatorie. Un student la doctorat lucrează cam zece ore pe zi. Cei din științele tehnice lucrează pînă noaptea tîrziu, lucrează în laboratoare. Ce mai, lucrează tot timpul. Relațiile dintre profesori și studenți sint excepționale, prietenești, de colaborare. La admitere — mă refer la secțiunea de limbi și literatură române, unde cu-

Pentru o istorie a cadastrului în România

Intr-o zi de marți (și marțea sînt trei ceasuri rele), po-
posim, pentru scurt timp, la
Oficiul de cadastru din județul
Dâmbovița. Această vizită în
Tîrgoviște se înscrie în șirul
investigațiilor pe care le fă-
cusem la diferite centre de
cadastru din țară în încerca-
rea de reconstituire a unei
posibile arhive a evidenței
pămînturilor. Doamna direc-
toare a Oficiului Județean de
cadastru, inginer Dițescu
Cecilia, este pe teren. Și cum
terenu-i mare... ca o piele de
tobă întinsă pe spinările ele-
fanților, după cum credeau
strămoșii noștri... Dar să nu
fabulăm! Din păcate, strămo-
șii noștri nu aveau oficii de
cadastru...

Aici, la Tîrgoviște, îl întîl-
nim, printre alții, pe d-nul
tehnician principal Gheor-
ghiu, funcționar experimentat
în domeniu, la vreo cincizeci
de ani, care, la întrebările
noastre insistente, ne mătur-
risește următoarele: „Noi
n-avem nici o documentație
datînd dinainte de 1968. Toată
documentația este predată la
Arhivele Statului. (La Arhi-
vele Primăriei, aflate în ače-
easi clădire cu Direcția Dru-
muri și Poduri din localitate,
este liniște cu lacăt, n.a.) Nu
avem decît documentația privi-
toare l- Decretul 115/1959, și a-
ceasta incompletă. Deciziile se
găsesc la fosta Regiune Pra-
hova. Decretul acesta, din
1959, se referea la confiscări-
le de teren și donații (afec-
tînd, în mod special, țărani
mijlocași, sugrumați, ca stare
socială, de acest ultim spasm
al colectivizării, n.a.). La
Raionul Mizil, unde am fost
martor la desființarea acestui
raion, odată cu noua reîm-
părțire teritorial-administra-
tivă, în 1968, s-au împachetat
dosarele, „pe probleme“, și
s-au predat, tot la raion, la
Regiunea Ploiești, la Arhivele
Statului. Ceea ce avem, ca
acte în privința evidențelor
funciare, datează din anii '60
— '62, înregistrări grupate pe
deținători, pe categorii de fo-
losință. Consider importantă
reintroducerea acestui sistem
de evidență, pe actul numit
„carta fondului“, care repre-
zintă înregistrarea actelor de
posesiune, suprafață, pentru
fiecare deținător de pămînt.
Astfel de cărți se utilizau,
înainte, în două exemplare:
una la judecătoria, alta la
posesor“.

O memorie a humusului

O istorie a cadastrului, la
noi în țară, ca în orice țară ci-
vilizată, bucată de pămînt din
Europa, se impune ca fiind
strict necesară; nu ar fi decît
un act de revenire în norma-
litate, de reintegrare europeană.
Nu ar fi nimic altceva
decît o memorie telurică, o
componentă a istoriei pămîn-
tului românesc, recuperînd
perioada 1944—1968 care re-
prezintă încă, într-o oarecare
măsură, o „gaură-neagră“ în
istoria cadastrului românesc.
Ar trebui ca, printr-un efort
urias, să ne străduim a
recupera toate actele, do-
cumentele și mărturiile care
pot acoperi o asemenea si-
nistră, în timp, hartă a colec-
tivizării forțate. Documen-
tele respective sînt deci,
împrăstiate, pe la oficii teri-
toriale de cadastru. Ofi-
ciul central de cadastru, Arhi-
ve ale Statului, înclinate,
prăfuite și atinse de morbul
mușcăliului și al indifferenței,
risipite pe la Arhivele Primă-
riei, pe la Particulari.

Ar trebui ca de undeva să
pornească o inițiativă la scară
națională, de recuperare a
documentelor cadastrului ro-
mânesc.

MIHAIL GALĂȚANU ■

După 219 ani de foc ne-
stîns la furnale, Combinatul
Siderurgic Reșița e mai mult
decît o întreprindere, e un
muzeu. Va rămîne el în ex-
clusivitate muzeu sau va re-
deveni, cu adevărat, o întreprin-
dere (de la „întreprinză-
tor“) ? Este întrebarea pe ca-
re și-o pun cu îngrijorare,
chiar angajații combinatului,
al căror număr a scăzut, în
cîteva luni, de la 10.500 la
8.700. Să pornim chiar de la
acest fenomen.

— Scăderea personalului
muncitor are cel puțin două
cauze — îmi explică dl. ing.
Marian Scăunașu, directorul
general al C.S.R. Pensionări-
le (pe baza decretului din
primăvara acestui an) și...
desfacerea contractelor de
muncă.

— Ați putea să-mi spuneți
cîte contracte de muncă au
fost desfăcute pînă la ora ac-
tuală ?

— N-am cifrele la îndemi-
nă. Dar vă pot spune din ce
cauză.

— Din ce cauză ?

— Bîșnița.

— Bîșnița ? Cu ce ? Cu
oțel ?

— Nu. Bîșnița cu orice ar
fi putut exista (dar nu mai

există) în rafturile magazinelor.
Desigur, această „activi-
tate“ n-ar impune măsuri atît
de drastice dacă n-ar avea,
ca efecte secundare, sute de
absențe nemotivate sau chiar
prezența total ineficientă la
lucru. Adică, într-o avansată
stare de oboeală.

În ritmul galopant al uzurii
fizice și morale a utilajelor.
Și a oamenilor. Care vād că
măsurile de redresare întir-
zie, iar „planul“ (adică pro-
gramul conceput chiar de
combinat pentru o minimă
rentabilitate) e realizat în
proporție de 50 la sută. Alu-

lucru 330 de oameni, din 684
cîți au rămas angajați, din
cei 1081 de care ar fi fost
nevoie. Pe scurt : există ma-
terii prime, există utilaj de
turnare, nu mai sînt oameni.
Cei care mai sînt, nu mai au
încredere în forțele combi-
natului. Au obosit.

— De fapt, domnule direc-
tor general Marian Scăuna-
șu, care sînt șansele reale ?

— Pentru viitorul apropiat,
sînt două : finalizarea studi-
ului de re tehnologizare (care
vād că întirzie în birourile
Departamentului Industriei
Metalurgice) și o nouă formă
de salarizare, pe activități.
C.S.R. nu e, și nici nu cred
că va fi vreodată o firmă fa-
limentară. Cu condiția să a-
vem forță de muncă. Să sto-
păm exodul oamenilor.

Furnalele își mențin focul
continuu. Conducerea combi-
natului e optimistă. Doar
„căldura“ muncii scade ver-
tiginos spre zero grade. E
greu să redrezezi acest vene-
rabil colos al metalurgiei ro-
mânești. Dar nu imposibil.
Deocamdată, un singur lucru
e clar : în țară vine iarna.

RADU CIOBOTEA ■

Economia, săraca !

Foc continuu la zero grade

De fapt, însuși combinatul
se află într-o avansată stare
de oboeală. Tehnologia de
elaborare a oțelului a impli-
nit 116 ani și e aplicată pe
capacități de producție datînd
— ultimele — din 1967 cu un
consum imens de energie. Ma-
rea oboeală a început să a-
cuze simptome financiare din
1985, an din care, de fapt,
nimeni n-a mai reușit să re-
ducă handicapul deficitului.
Cheltuielile de întreținere și
reparații au crescut mereu.

necarea pare a fi de nestăvil-
lit. Secția aglomerase lucrea-
ză, în loc de trei schimburi
zilnic, cu un singur schimb.
Secția laminor degrosisor, în
loc de trei schimburi / 7 zile
cu două schimburi / 5 zile.
Secția laminare, în loc de
trei schimburi / 7 zile, tot cu
două schimburi / 5 zile. Dar
„baza“ e oțelăria. Directorul
oțelăriei, dl. ing. Ioan Potra,
nu îndrăznește să-mi divulge
un „secret“ : că, în chiar ziua
documentării mele, se află la

Fotografie de LEONARD CHIOVEANU

S.O.S. Construcțiile

Dacă, pînă anul trecut, spaima noastră era că
se construiește prea mult, prea repede, că se
demolează prea mult, că — prinsă în megaloma-
nia ceașistă —, industria construcțiilor a
devenit un fel de gropar al tradițiilor noastre
arhitectonice, al satelor și orașelor, acum ne
aflăm — iată ! — în situația de a constata că
se construiește prea puțin, mai exact că șantie-
rele cvasiabandonate nu înseamnă altceva decît
pierderi economice care se acumulează. Va
trebui să construim cu multă grijă în viitor, să
măsurăm de mai multe ori pînă a tăia o dată.
E clar însă că, acum, construcțiile începute, în

special blocurile pentru locuințe, trebuie urgent
finalizate. Dacă antreprizele de construcții ale
statului au pierdut mulți muncitori (într-un proces
firesc), dacă antreprizele din județe s-au re-
tras din București, trebuie stimulate antreprize
particulare. O parte din aceste construcții
nefinalizate ar putea fi chiar vindute (prin li-
citații publice, desigur) și noii lor proprietari ar
găsi, sîntem siguri, resurse materiale și umane
pentru a le finaliza. Altfel, în loc să cîștigăm
cu toții, asistăm la o nouă teatru absolută, la o ori-
ginală afirmare a construcțiilor de ruine. (C.D.)

Încă un cimitir național

Iar ca blazon o epavă

Dacă s-ar organiza un con-
curs tematic, cea mai potri-
vită emblemă pentru tinăra
noastră democrație (cel puțin
de pînă acum) cred că ar
fi o epavă eșuată pe un re-
cif. Și nu numai în gratui-
tatea metaforic : dacă vei
călători cu vaporul pe Dună-
re, între Galați și Tulcea,
vei putea observa nenumăra-
te pontoane plutitoare în pa-
ragină, amintindu-ți de poe-
me celebre (O, nu mai pot
să lunec prin vraja voastră,
valuri !...) / Nici să plutesc
sub ochii pontoanelor, cum-
pliți !), abandonate ca și alte
atîtea nave, în lacustre „ci-
mitire de elefanți“, la Tulcea
și Sulina. Un caz concret ar
fi cel din Bazinul Portului
Liber Sulina : cîteva nave
în ruină, „cu care nu se mai
poate face nimic“, zac în-
tr-un mic și pașnic golful, la
un kilometru de mare. Lîngă
navele CHEFALU 11,3
și 1, lincezesc în somnul de
veci, alte două : FADIA și
PRAHOVA. Cazul FADIA
este mai simplu : este aban-

donată de aproximativ 6—7
ani, de către armatorii că-
rora le aparținea. Nava este
străină și, aviz amatorilor de
investiții private, încă nu a
intrat în patrimoniul statu-
lui. De ce n-ar folosi-o ci-
neva ? La un incendiu, su-
prastructura a ars aproape
în întregime. Acum a devenit
un muzeu ingenuu, părăsit,
care poate fi vizitat de ori-
cine fără nici o taxă. Ală-
turi se află nava SILISTEA
3, de asemenea într-o tristă
paragină. Însă „regina gol-
fului“ este nava de mare to-
naj PRAHOVA, de construc-
ție românească (după cum se
pare). Să tot aibă, în lungi-
me, cel puțin 80 de metri și
un pescaj remarcabil.

PE NAVA „PRAHOVA“ VI- ZITA DE LUCRU ESTE AȘ- TEPTATĂ CU INTERES

Pe nava PRAHOVA orice
vizită, de fapt, este așteptată
cu interes. Este nava cea
mai ospitalieră cu puțință,

mai ales pentru motivul că
este pustie cu desăvîrșire. O
adevărată ispită pentru prac-
ticanții nudismului solitar și
discret (după cum ne spunea
cineva). PRAHOVA a fost,
cîndva, un petrolier respec-
tabil. Din motive neelucida-
te de noi, a fost prapontă în
bucia aceluia golf sîniștru.
Oarecum anevoie am reușit
să ajungem la scara imple-
tită din frînghie, cu noduri
(aproape putredă) și să urcăm
— ca într-un film ieftin cu
pirai, nu-i așa ? — pe pun-
te. Aici un dezastru lent se
înfăptuia chiar sub ochii
noștri : trenul-motor al unei
macarale-mamut era răstur-
nat, robinetele de admisie (a
petrolului, cred) se aveau în
rînd, scorjindu-și vopseaua
verde, macaraua aștepta
spînzurînd în gol. Pe pere-
tele corpului cabinelor încă
scria mare — culme a cinis-
mului ! — în două limbi :
NO SMOKING, NU FU-
MATI ! Lemn putred, fiare
ruginite, pinze de păianjen.
Pe puntea principală s-a
strîns apa de poale la răs-
toace. Balustradele au fost
duse de oamenii gospodari
acasă, să-și facă gard. În
total aici zac cîteva milio-
ne, dacă nu mai mult, în
cea mai deplină uitare.
Cînd am coborît de pe epa-

vă, am întîlnit pe cheul pus-
tiu un lucrător din Bazinul
Portului Liber, care ne-a po-
vestit că, de fapt, nava a
fost dată, de mai mulți ani,
la casare. Printre altele,
aflat de la dînsul că nava a
fost folosită ca un contei-
ner pentru depozitarea unor
deșeuri radioactive. Faptul
ne-a fost confirmat de pri-
mar. După cite am înțeles,
deșeurile nu mai sînt acolo
acum. Își continuă un absurd
și întortocheat traiect, ase-
mător cu pasatul găinii
moarte dintr-o ogradă în-
tr-alta. Pînă una-alta, este
greu de înțeles de ce aseme-
nea investiții ca navele des-
pre care e vorba (și ca la
Sulinei nu este unic) nu sînt
recuperate în nici un mod.
Chiar dacă nu se mai poate
face nimic cu PRAHOVA, în
scopul în care a fost con-
cepută și construită, ar tre-
bui să ne amintim măcar că
oțelul din care este construc-
tă — și sînt cîteva (zeci ?
sute ? mii ?) de tone — ar
putea fi retopit și refolosit.
Sau s-ar putea găsi cî-
investitori îndrăzneți și in-
nioși, care să facă din ea
un bar-discotecă-restaurant-
hotel plutitor (cum sînt și în
alte orașe) că de asta tot ar
fi bună. Oare în programul
și în agenda de lucru a gu-
vernărilor nu intră și o solu-
ție pentru urlașul cîmîțir na-
țional de lucruri aruncate,
prost folosite ori nefolosite
la nimic ? Ne permitem să
abandonăm o navă la voia
întîmplării ?

Problema se pune însă și
altfel : de unde provin rezî-
duurile, cine a dat aproba-
rea să fie instalate acolo și
să infesteze nava, ce s-a în-
împlătat cu ele, dacă nu mai
sînt acolo ? Au fost mutate
în altă parte, ca să infesteze
și alte locuri ? Ce se ascunde
în spatele acestor păguboase
„inițiative“ ?

Să încheiem cu un tonifi-
cant fragment din jurnalul
navei, găsit la bord (pe care
l-am luat acasă), putrezit și
dezmembrat. Cîți mai au
acasă un jurnal de epavă ?
Ultima pagină a sa se opre-
ște la data de 17 noiembrie
1974. Reproducem fidel, se-
dus de prozaicul și superb
cuprins al acestei file de ju-
rnal, ultimul apel „la bord“ :
Iancu Marcel, șef echipaj,
Păuna Grigore, timonier, Te-
leu Gheorghe, timonier, Ian-
cu Constantin, lemnar, Buja
Romeo, ofiter mecanic II, O-
lisevski Marin, motorist, Io-
nescu Șerban, fochist, Io-
lan Nicolae, pompagiu, Șoi-
tu Constantin, ofiter mar. I.

Ora de prezentare : 0,6.45.
Ora plecării : 17.00.

MIHAIL GALĂȚANU ■

Nimeni nu știa, în 1 decembrie 1989, că Ștefan Minea — care, în acea zi, tocmai se angaja cioban — are în buzunar diploma de absolvire a Academiei de Științe Economice București la fără frecvență (diplomă eliberată în 27 XII 1985 cu numărul de înregistrare 2660). „Unde ai mai lucrat?” a fost întrebat la ferma nr. 7 din Saravale (apartinențăre întreprinderii Agricole de Stat Periam, județul Timiș). „La un CAP — a răspuns Ștefan Minea. Dar acolo nu câștigam bani. Așa am venit aici”. Acolo, la Saravale, proaspătul cioban și-a adus în curind și familia (soția și trei copii între 13 și 20 de ani), fiindcă adevărul era altul: de pe pășunea fermei din Saravale faci doi pași și ești dincolo, în Iugoslavia. De asta își lăsase apartamentul din Tirgu Jiu ca să vină aici, de asta plecase, cu mult scandal și cu contractul de muncă desfășurat, de la întreprinderea Minieră Urdari, județul Gorj, unde lucrase ca economist. Soția lui, Sevastița, fusese, și ea, contabilă la o unitate militară care se desființase de curind. Oamenii își făcuseră o socoteală simplă: în România multilateral comunistă nu se mai putea trăi, dar, părinți tineri cu copii deja mari, vor putea izbîndi ceva „dincolo”. Pînă „dincolo” mai era, însă, etapa „ciobănească”.

Și a venit revoluția, cu inedita bucurie de la început. Familia Minea s-a răzgîndit. De ce să mai plece acum, cînd, în sfîrșit, sîntem liberi? Și a rămas. Nu la Tirgu Jiu, ci la Saravale, unde descoperise după atîta amar de ani de foamete, că „au ce minca”. Pînă cînd s-o mai „stabiliza” situația în țară, s-au gîndit să rămînă acolo, înghesuți toți într-o singură cămăruță, dar agonisind — ca și ceilalți ciobani — cîte un porc și cîteva păsări „de căciulă”. Voiau să fie siguri că și în iarna următoare vor avea ce minca. Băiatul cel mic a continuat școala la Sinnicolau, iar fata a rămas la Tirgu Jiu ca să-și termine liceul. Totul a mers bine pînă în 15 aprilie.

Ștefan Minea: — Lucram la aceeași turmă cu ciobanul Bogdan Augustin. Înainte de Paști, l-am văzut vinzînd miel din turmă. Nu voiam să ajung să-l plătesc din buzunar. I-am spus contabilului fermei, Ion Balaban, ce s-a întîmplat. De atunci au început necazurile.

Valeriu Boboș, medic veterinar, directorul I.A.S. Periam — Eu nu mai eram șeful fermei, plecasem la Periam fiindcă mă aleseseră oamenii director. Cît am lucrat cu Minea n-am avut nici o problemă. Harnic, modest, își vedea de treabă. Nici măcar de băutura nu se ținea, cum mai fac ciobanii noștri. Abia întîmplarea cu reclamația împotriva lui Augustin a atras atenția asupra lui.

Furase Augustin? Da, din moment ce mieii lipseau din

inventar și au fost plătiți de „pirit” fără murmur. Dar pentru Ștefan Minea au început zile grele. La sfîrșitul lunii aprilie, soția și fiul lui cel mare, Leonard, n-au mai primit banii. Socotind bine, economistul Minea a constatat că nici duminicile de pășunat nu le sînt plătite. S-a dus la șeful fermei — Gheorghe Burebă — apoi la directorul V. Boboș. A cerut ca familia să fie plătită după zilele lucrate. A întrebat, la contabilitate, care e încadrarea și norma legală. „Vreți să știți cam multe” i s-a replicat. „Astea nu sînt probleme pe care să le priceapă un cioban”. Contabilul avea 13 clase. Ciobanul avea A.S.E.-ul. Și — nemai-putînd răbda — a divulgat „secretul”. I s-au dat banii. Aoi, soției i s-au mai dat 3 400 de lei. „Ce sînt ăștia?” — a întrebat ea. „Diferențe” — i s-a spus la contabilitate. Știți, ar fi trebuit să vă plătim mai mult”. Și tot din acel mo-

Un cioban retrăiește „Miorița” la Periam

„C-are clase mai multe...”

ment, soția și fiul n-au mai fost primiți la turmă. În 25 mai Ștefan Minea a primit dispoziție de la directorul IAS Periam să predea turma și să plece. A predat turma. N-a plecat.

Ștefan Minea: — Dacă plecam, plecam ca vinovat și nu știam pentru ce. Am rămas, ca să-mi caut dreptate. Sau ca să înțeleg cu ce am greșit.

Director V. Boboș: — În ultimele controale efectuate, am constatat că Minea n-avea pregătirea corespunzătoare unui cioban. Oile nu erau prea curate, nici bine adăpate. Și se apropia vremea mulsului. Ar fi putut un licențiat în economie să mulgă oile? N-ar fi putut. Ca să-l ajutăm, am vrut să-i dăm altă turmă, de tineret. A refuzat. În cazul ăsta, i-am spus să-și caute de lucru. Posturi sînt destule. Și de ciobani, și de economiști.

S. Minea: — Am căutat post de economist la I.A.S.-urile Gătaia, Sinnicolau, Teremia. Peste tot mi s-a spus: „Ce vă interesea că ciobanul ăla fura? Trebuia să vă vedeți de treabă!” și „De ce v-ați certat cu Boboș? E un om de milioane!” (afirmația e, într-un fel, justificată. Ferma condusă, pînă în ianuarie 1990, de V. Boboș, a obținut producții de opt milioane lei — n.n.). Așa că lui S. Minea i s-au închis mai toate ușile I.A.S.-urilor timișene. De ce?

Ing. Ion Roșca, directorul Trustului I.A.S. Timiș: — Minea e un om dezghețat, dar cam ciudat. Nu înțeleg de ce se încăpățînează să stea la ferma aia, deși nu mai lucrează din luna mai, în loc să-și caute un post în alt domeniu de activitate. Eu n-am nimic împotriva angajării lui în oricare din I.A.S.-urile din județ, dar, vedeți, nu pot să-l caut eu locul de muncă. Să-și găsească singur și eu l-l aprob. Deși, recunosc, nu-i va fi ușor. Nimeni nu e dat afară de bun ce e...

Și totuși, paradoxal, asta e situația. S. Minea e prea bine „pregătit” ca să fie acceptat ca cioban. E un om ciudat. Suspect. „Infiltrat” printre ciobanii cinstiți (mulți cu una-două condamnări). În mod organic, dialectic, el trebuie „extirpat”. De fapt, împotriva lui protestează Ștefan Minea? De ce refuză să părăsească aceea cămăruță mizeră a fermei 7, ce „dialog” vrea să obțină prin această „Piață a Universității” improvizată, solitar dar fără echivoc, la Saravale? Ștefan Minea nu se confruntă cu un om (șefii lui au chiar un dram de stimă pentru ciudatul păstor), așa că zadarnic am orienta ancheta spre căutarea unei vinovății clare, de exemplu, a directorului de I.A.S., sau a directorului de trust. Rămînd acolo, Ștefan Minea luptă împotriva inerteiei unei mentalități. Mentalitate care menține un mecanism. El n-a fost dat afară fiindcă n-a putut face față greutăților ciobănești, ci fiindcă n-ar fi putut, sau mai precis, fiindcă locul lui nu e acolo, unde, cine știe, poate se mai întîmpla multe și un om prea „dezghețat” ar înțelege multe. Mecanismul trebuie să funcționeze ca și pînă acum. Cu ochii închiși. Cu socotelile cam în ceată, justificate prin „depășirile de plan”. Zootehnia a fost în ultimii și cei mai crunți ani, un domeniu interzis. Acolo era carne. Lapte. Ouă. Lîna. Care luau, unele, drumul peșcheriilor. Pentru nebănuite funcții cu liberă trecere la conducătorii partidului. Acum partidul nu mai e. Dar de prietenii cu funcții e nevoie. Și de mincare e nevoie. Așa că, în general, socotelile zootehniei trebuie să rămînă încurcate. Asta n-a înțeles ciobanul-economist. Și n-a mai înțeles un lucru. Că România, deși a ridicat ancora, n-a pornit încă nicăieri. A rămas tot în estul Europei și în coasta Balcanilor. Deci singurul vinovat e tot Ștefan Minea. Cine te-a pus, domnule, ditamai licențiatul în economie, să vii cioban și să mai și spui ce vezi? Păi — vorba aia — matale crezi ce vezi sau crezi ce-ți spunem noi?

RADU CIOBOTEA

P.S. Și totuși, simplu și omeneste, cine îl angajează pe Ștefan Minea?

FSN contra FSN

Războiul primarilor (II)

În nr. 34 din 22 august al revistei noastre, începeam o serie de articole cu titlul de mai sus. În urma publicării unor date cu privire la noul primar al Sectorului Agricol Ilfov, domnul George Gabriel Vilcea, a promiscuității activităților sale, ca să o spunem mai delicat, a conduitei sale reprobabile, ne așteptam, în mod civilizat, la un răspuns, la un dialog minim în care, domnul G. G. Vilcea să-și precizeze poziția. Acesta a hotărît însă să ne trateze cu indiferență, a transmis, prin intermediul, injurii și amenințări. Față de aceste lucruri, încă neacuzîndu-l de lasitate, îl atragem atenția domnului G.G.V. că revista noastră nu are nimic personal de rezolvat cu dumnealui și că numai dorința unor clarificări și spiritul democratic și curajul civic care trebuie să anime persoanele publice ne fac să-l invităm, încă o dată, să ne răspundă. Dorim dialogul pentru binele comun! Pentru a ne asigura, însă, mai invităm la dialog și pe domnul Sever Georgescu, consilier guvernamental, de la care vom obține, cu siguranță, soluția optimă.

Ni s-a promis că schimbarea primarilor va aduce cu sine lucruri noi și pozitive. Dintr-o succintă analiză a acestor fapte, concluzia intră într-o stranie și inexplicabilă confuzie: cine fură căciula cui? Chiar nu trebuie să fie nimic nou sub soare?

Un partid politic, oricare ar fi el, poate, dacă e la putere, să pună pe cine vrea în funcții administrative, dar acel cineva trebuie să aibă o moralitate minimă. În acest context, reprezentanții puterii prezintă garanții și numai așa.

Ni s-a spus, apoi, că se va renunța la vechea schemă; în momentul de față, cu excepția a doi viceprimari, se menține intactă vechea structură a primăriei S.A.I. Ciudat ni se pare și faptul că oamenii care au participat cu harnicie și dăruire la demolarea comunelor S.A.I., Otopeni, Vlădiceasca, Snagov, Ghermănești, Bragadiru, Cornetu, 30 Decembrie, adică: Ion Șerban, Zaharia Buzincu, Mihai Tomeci, Ion Trancu, față de care populația S.A.I. este ostilă, sînt, în continuare, bine merți. Au apărut unele voci care cer răzbunare, vor să-l bată; sigur că nu e normal, dar, cine stîrnește lumea și o irită?

Fostul C.P.U.N. al S.A.I. era compus numai din oamenii primăriei: Mirea, Chiric (fost șef de cabinet la toți prim-secretarii), Fițion (prim-secretar la Chitila, de unde populația l-a gonit!), Radu (prim-secretar la Moara Domnească), Petrică (vice la Ciolpani), Vilcea (economist). De fapt, C.P.U.N. nici nu a funcționat! Domnul Mirea s-a instalat președinte, cu o leafă de 6.130 lei.

La fel, adică fără condiții de studii, a angajat ca secretar, cu 5.000 lei/lună pe Constantin Chiric, organizîndu-și un sediu ciudat la Balotești. Domnul Mirea „a primit” un apartament cu 4 camere în București, bdul 1 Mai, într-un bloc pe valută (la care aveau acces numai securiștii!). A fost cooptat și domnul Alex Tudorache, fost primvice la S.A.I., acum pensionar, devenit omul care știe tot. Sigur, în urma „activității” lui Alex. Tudorache, au fost realizate multe demolări în S.A.I. și mulți oameni au rămas fără casă; domnul Tudorache are, însă, apartament în Pantelimon (pentru el), apartament pentru un copil în Mihai Bravu, un altul, tot în Mihai Bravu, diferență, o stație de tramvai!

În timpul alegerilor, S.A.I. a avut un singur candidat!

Domnul Mirea, l-a chemat pe cîteva intelectuali din S.A.I., le-a cerut „depuneri de candidaturi”, dar, la F.S.N. a apărut una singură: Mirea! Să ne mirăm că dl Vilcea e sprijinit de dl Mirea, că dl Vilcea îl vrea ca primar la Otopeni pe dl Fițion, alungatul de la Chitila, că dl Vilcea, actualul primar S.A.I., face o veritabilă navetă la Balotești (locuiește în Otopeni!) și uită să mai vină la primărie după următorul program: 14 aug. ora 14, Balotești. Nu revine! 15 aug. ora 15, „B”, 16 aug. ora 15, „B”, 21 aug. ora 9,15, „B”, 22 aug. ora 16,30, „B”, 24 aug. ora 14,30, „B”, 28 aug. ora 14, „B”, 9 sept. ora 12, „B”, 10 aug. ora 13,30. Balotești. Ce și cine îl atrage pe dl Vilcea la Balotești?

În S.A.I. sînt multe probleme; la Bragadiru, 30 Decembrie sînt probleme legate de lipsa de apă, canalizare, încălzire. Comuna Voluntari, cea mai mare comună a țării nu are străzi practicabile, canalizare, sedii sociale (vom reveni, în mod special, pentru unele situații de aici).

În Sectorul Agricol Ilfov există o stare de confuzie generală; țărani nu mai sînt țărani, n-au mai fost lăsați să fie! Demolați, fără despăgubiri, își jlesc și acum locul fostei case, în timp ce, ați văzut, „șefii” se joacă. Va spune cineva că noi destabilizăm situația. Care? Abuzurile care se fac în continuare? Să fie numai strigător la cer și nu și la un pămîntean, ales de popor, adică de oameni ca să le păzească liniștea și siguranța?

Decretul 42/90, incomplet și confuz, a făcut ca fiecare să înțeleagă ce vrea (5.000 m pămînt la țărani!). Au intrat unii peste alții în curți, au cerut 1.000 m² pentru casă. C.A.P.-urile au interpretat statutul lor și au dat 1.000 m² de pămînt, cu plată, pentru casă. S-au repezit alții, de aiurea, au apărut șmecherii, mulți au luat în numele altora. Deținem o listă a celor care au cumpărat teren de la C.A.P. Bufta, dată de notariat și, din lipsă de spațiu, o punem la dispoziția oricui (numai de-ar da Dumnezeu să intereseze, cu adevărat, pe cineva!). Din 92 de cumpărători, 61 sînt, direct, cu adrese de București! Veți spune, ce, n-au voie, C.A.P.-ul nu trebuie să cîștige? Vă răspundem că, da, e firesc, dar știți cîți oameni din sat n-au unde să stea, n-au unde să se întoarcă în timp ce bucureșteni, adică șefi de restaurante, foști miniștri, redactori și șefi mari din televiziune (liberă), piloșii cei cu „sînge albastru” sau profitorii vremii și-au cumpărat pămînt pentru o mică vilioară, o căsuță în care să-și depene ceva amintiri. Nu e drept!

În concluzie, lumea spune că nimic nu s-a schimbat! Ba da, ticăloșii și lichelele din vremea lui Ceaușescu, din crescătoriile lui Ceaușescu au ieșit acum la lumină. Fosească și și-au dat cu parfum ca să-l ocolească muștele. Nu roșesc; sînt, mai degrabă, palizi de minie cînd îi atingi cu ceva... cuvinte.

În ce ne privește, vom continua cu partea a treia a „Războiului primarilor”. Vă vom spune de ce a fost înlocuit dl Mircea Popescu, acest om integru de care, iată, nu e nevoie, vom evidenția situația falselor schimbări în primărie, a traficului de influență etc., avînd certitudinea că adevărul va ieși odată la lumină și că, în fond, chiar și trandafirul are nevoie de soare ca să crească.

PAUL AGARICI

De la coadă adunate

Asta e dreptate?

— Ia zi, domnule, dumneata simți vreo diferență între C.P.U.N. și Parlament?

— Daa! Ne mai trecea și nouă timpu' la coadă... că ce-a zis ăla la ședință, și cum s-a dat ăla în spectacol... Era distracție, ce mai!

— Hazliu. Așa a zis domnu' Valeriu la TV. A ris și el când și-a adus aminte de C.P.U.N.

— A ris, da' a ris cam strîmb!

— Ehe! Să te fi văzut eu pe dumneata în locul lui! Adică, să ai un invitat pe săptămînă — nu mai mulți, ca să mai schimbi calimera cu altu', cînd nu-ți pică bine — și invitatul ăsta al tău să înceapă să te înghesuie.

— Să te încue! Așa a zis Domnul Săndulescu, I. V.

— Mă rog! Să ți-o zică așa, de la obraz, ia vezi, domnule cum te porți, că eu o să fiu șefu' dumatăle!

— Să fii prudent! Hai, că țin bine minte cum a zis. Da', ce crezi dum-

neata, că Emanuel Valeriu s-a speriat? Eu zic că s-a făcut!

— Ei, nu!

— Păi, stai și dumneata și socotește: mai șef ca domnu' Iliescu, se poate?

— Aha! D'ăia o fi oftat el cînd și-a adus aminte că înainte să fie director la televiziune era... cum a zis?... „ziarist independent“.

— Păi? Da' și cu prudența asta, eu nu știu, zău, ce i-o fi reproșat domnul senator? N-au fost ei, la TV, destul de prudenți pin' acu? N-au mers ei pe „ce se taie nu se fluieră“, de-i spurca lumea că nu dau tot și mint? Adică, eu te pitesc cînd e lată și dumneata mi te superi... Da', p'ormă, „mai tîrziu... cînd îți vine bine! Acuma, zi și dumneata, asta e dreptate?“

— Așa-i, dom'ne, nu prea e... Hm!

Ca să vezi! Pin'acu' îi bălăcărea numai „opinia publică“ — așa ne-a zis domnul Valeriu. Acuma, îi ia ălalți la întrebări: și minerii și senatorii — că, de ce nu ne-ai filmat domnule, să ne vadă țara; că, nu-mi umbra cu lofirica — vezi, doamne, că taman atunci s-a dus operatorul după film! Ehe, he! Păi, de cite ori s-au dus ăștia după film... să fiu eu sănătos! Adică, ce vreau să zic: ei tot prudenți au fost — să nu supere, de! — și tocmai asta vin acu' să le reproșeze.

— Eu ce-ți spuneam, domnule? Nu e dreptate pe lumea asta, ce mai!

Se crapă de speranță!

Cînd devine bulevard?

Florești, ba a mai dat și numărul de telefon al direcției. Dumneaei a sunat la numărul 971/46241, iar secretara directorului i-a spus că nu pricepe cum de s-a făcut publicitate unui produs deficitar. Nici noi nu pricepem, dar sintem siguri că domnul Iurie Darie n-a făcut-o de capul dumnealui. Dacă ținem bine minte avea chiar un text de prezentare în mină.

Cine știe cine, împins de entuziasmul realizării unei emisiuni atractive, a uitat cu totul un mic „amănunt“: Între-prinderea producătoare nu prea produce. Că asta ne-a dat multora speranțe, ce mai contează? Nu-i prima dată cînd sintem păcăliți!

Șomaj mascat

Începînd cu data de 16 august 1990, la Combinatul Petrochimic Onești, o bună parte din oamenii ce lucrau la instalația Stiren au fost invitați să nu mai vină la serviciu, plătindu-li-se o jumătate din salariu. Sînt lesne de înțeles motivele ce-au dus la o astfel de hotărîre. Semne de întrebare, rămîn, însă, suficiente: după ce criterii au fost aleși oamenii aruncați — pe jumătate, deocamdată — în brațele șomajului? Cine a făcut alegerea? Constantina Neață, sub-ingineră ce lucra pe post de operator, are patru copii. E posibil ca în întocmirea listei celor trecuți la „odihnă silită“, șeful care a semnat, să se fi gîndit că femeii i va avea mai mult timp pentru îngrijirea copiilor. Înscrisă pe lista neagră a șomajului mascat, o fi avînd Constantina Neață și ce să le dea să mînnice acelor patru copii?

Prioritate pentru veșnicie

E absolut normal ca Ilie Severin, frezor la

Institutul de Cercetări Științifice și Inginerie Tehnologică din București, să figureze la prioritate, în capul listei. Familia, compusă din patru persoane, folosește drept dormitor o bucătărie în care, în timpul zilei gătesc alte două familii.

„Înainte“ a făcut memorii la Consiliul popular al capitalei, Consiliul popular sector 4, consiliul de stat, c.e. al p.c.r. comitetul de stat pentru consiliile populare, consiliul de miniștri. I s-a răspuns să aștepte — e la prioritate.

„După“, a făcut memorii la Primăria capitalei, Primăria sectorului 4, la domnul Petre Roman, la domnul Iliescu.

Între timp, a găsit două apartamente libere. A avut obraz și nu s-a băgat cu forța. S-au ocupat. A așteptat. Așteaptă și acum. Așteaptă

de 6 ani. E la prioritate. Veșnic!

Dar cu calul ce-ai avut?

Din ce în ce mai rari: și caii și chiloții.

(fotografie de LEONARD CHIOVEANU)

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Explicații

„Am citit cu uimire anunțul din „Flacăra“ cu privire la prețul abonamentului, în care afirmați că pentru abonații a rămas 3 lei. Dacă prețul a rămas tot 3 lei, de ce abonamentul trimestrial este de 60 lei? Pe trimestrul II am plătit 42,25 lei. Puteți explica cum ați ajuns la 60 lei?“

Desigur, domnule Ștefan Iliescu din București! Prin „bunăvoința“ poștei, care ne mai fericește (pe noi, ca și pe dumneavoastră) cu încă alte multe bucurii: una din ele este și aceea de a nu duce revista celor abonați. Dar, despre asta, într-un număr viitor.

Acum, vă asigurăm, prețul pentru abonați este 3 lei.

De vină sint țiganii?

După cum se vede, pe cei de la I.C.R.A.L. Colentina — sector 2, București, continuă să nu-i sperie nimic. Nici chiar serioasa atenționare dintr-o seară, cînd pe micul ecran a apărut domnul Burtea și ne-a glăsuțat răspicat tuturor, să nu mai spunem altfel decît romi. I.C.R.A.L. Colentina, nu doar că le zice ca-nainte, dar îi mai și arată cu degetul: „Am fost proprietarul unui imobil din București, str. Doamna Ghica nr.

Cum ne trece tinerețea...

O experiență halucinantă: acest manechin de 31 ani, Cheryl Tieg, își prezintă alături mulajul în ceară prin care se „vede“ cum va arăta (dacă va ajunge!) la 100 de ani! (Paul Agarici)

168, demolat din motive de sistematizare în anul 1986. I.C.R.A.L. Colentina refuză să întocmească actele legale de despăgubire, unul din motivele invocate fiind acela că imobilul respectiv a fost furat de țigani. (Dumitru Pufulete — București).

Chiar ați uitat domnilor de la I.C.R.A.L. c ne i-a scos pe oameni d'n case? Nu vă e teamă că există un Dumnezeu? Chiar al romilor!

cat „timp de mai mulți ani la judecătoria Birlad și Vaslui“?

Asta a fost înainte, veți spune. „În prezent — ni se scrie — consider că prin ajutorul dumneavoastră, voi reuși să muncesc și să scap familia din mizerie.“ Se înțelege, așadar, că acest drept, nu-l are nici acum — dreptul la muncă.

A greșit Iurie Darie?

Cît se poate de nedumerită, doamna Stela Stoian din Brașov, ne întreabă de ce, la o recentă emisiune a televiziunii, iubitul nostru actor Iurie Darie a făcut reclamă anvelopelor pentru autoturisme, anvelope fabricate de Întreprinderea „Victoria“

Dreptul la muncă

Poate fi luat dreptul la muncă? Din scrisoarea lui Viorel Acostandei din satul Ciureștii Noi, comuna Bălăsești, județul Galați, reiese că da. Altfel, de ce s-ar fi jude-

Ca-n pădure și ca-n codru...

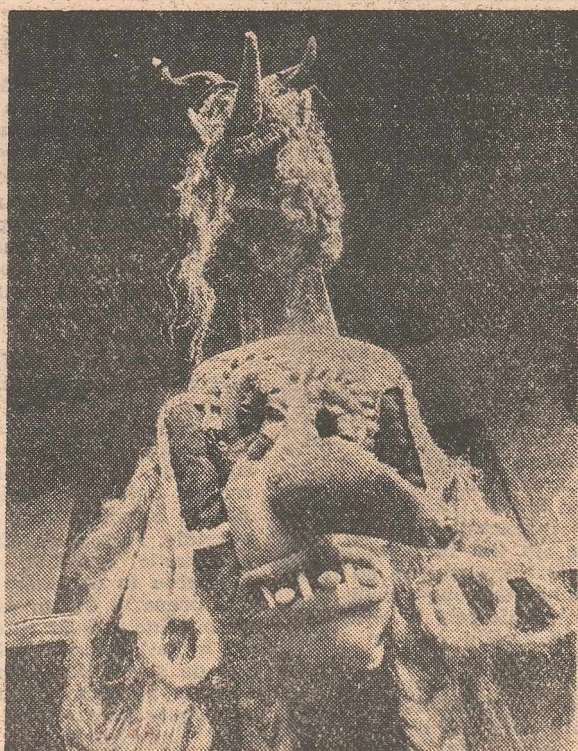

Nu toți cei care cer audiență, vor ceva anume pentru ei! (fotografie de Sorin Moise)

Poșta redacției

Stroe Ion — București, Ionescu Ștefan — Iași: Legea privind organizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 98/8 august a.c. ● Olaru Tudor — București: Învățămîntul tehnic de maștri se realizează prin școli tehnice de maștri cu o durată de 1 1/2—2 ani cursuri de zi sau 2—3 ani cursuri serale, organizate de ministere și alte organe centrale. Absolvenții primesc diplomă de absolvire, ceea ce le conferă dreptul să profeseze în specialitatea respectivă, în concordanță cu normele stabilite de Ministerul Învățămîntului și Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale. ● Negrescu Georgeta — Rm. Vilcea: Absolvenții învățămîntului superior care nu au participat la repartizare sau nu acceptă posturile oferite de comisie vor putea fi încadrați în unități economice-sociale, prin concurs, în condițiile legii. Vedeți Hotărîrea Guvernului nr. 518 în Monitorul Oficial nr. 70/15 mai a.c. ● Zamfir Gheorghe — Buftea: Da. ● Ilie Ion — Galați: Abonați-vă la „Tribuna învățămîntului“. ● Iovan Lucian — oraș dr. Petru Groza (Bihor): Diminuarea beneficiului credem că da. Sancțiunile de anul trecut — nu știm, dv. cunoașteți prevederile regulamentului de serviciu la întreprinderea unde lucrați. Puteați atunci contesta în termen. Acum e bine să nu se mai întîmple. ● Șerban Cristina — Cugir: La Inspectoratul județean pentru cultură, din presă, la Radioteleviziunea Română. ● Schiopu Ilie — com. Poieni (Cluj): Ne pare rău că nu l-am mai găsit la Slănic Moldova, dar să știți că dl. Constantin Mudava nu ne anunță cînd se mută dintr-o localitate în alta. Șansele de vindecare le puteți afla numai de la medicul specialist. ● Dinu Constantin — Constanța: Are dreptul. ● Pisaltu Toader — Brașov: Nu vă încadrați în prevederile legale. ● Aszalos Mirela — Buturești: Aveți dreptate, știm, înțelegem. Să vă sfătuim să aveți răbdare? ● Costea David — Piatra Neamț: Așa încercăm să facem. ● Mureșan Daniel — Zalău: Este necesară invitația. Cereți informații la Inspectoratul județean al Ministerului de Interne. Nu v-ar plăcea o excursie organizată? ● Gruj Emil — Sînnicolau Mare: Consultați Catalogul publicațiilor la oficiul poștal.

REGHINA VÂRVICI

Măștile au avut întotdeauna față umană

Prindeți hoțul!

Persoana din fotografie este suspectată de a fi furat în dimineața zilei de luni, 10 septembrie, dintr-o cameră din hotelul „Alutus” — Rimnicu Vilcea, aparatură foto de mare valoare ce aparține revistei noastre. Cei ce dețin relații despre presupusul hoț, sînt rugați să anunțe cel mai apropiat post de poliție, sau telefonic re-

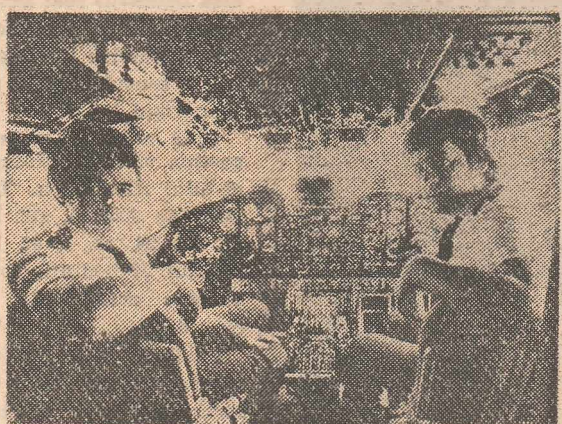
vista noastră la telefonul 17 60 10 sau 17 60 20 interior 2528. Ca semne particulare, respectivul are tatuat pe unul din brațe numele „Bobi” și răspunde la porecla „Bobi”.

Actorul și neosălbaticii

Cu vreo doi ani înaintea revoluției din decembrie, actorul Ion Caramitru a fost surprins la o repetiție: minuia, cu destulă dexteritate, videocamera. Apoi, pentru o vreme, a trecut în fața ei. Cameraman și actor — nu e puțin lucru să fii. Dar nici montajul nu e de neglijat! (fotografie de PAUL AGARICI).

Echipajul avionului doborât

Așa arăta cabina de comandă a avionului AN-24, lovit, probabil, de o rachetă antiaeriană pe ruta București-Belgrad la câteva zile după Revoluția din decembrie. Comandantul (în fotografie) a murit împreună cu cele 6 persoane aflate la bord. Imaginea a fost realizată în urmă cu 4 ani, într-un zbor de rutină al avionului pe ruta București-Tg. Mureș. (Fotografie de Paul Agarici).

Au început demisiile în parlament

În sedința adunării deputaților din 13 septembrie a.c., în cadrul lucrărilor celei de-a doua sesiuni, au fost anunțate demisiile d-nei Georgeta Valentina Pale și ale d-lor Dorin Sarafoleanu și Dumitru Surdu.

Cum era de așteptat, respectiva veste a produs nedumeriri.

În ceea ce-l privește pe d-l Dorin Sarafoleanu, binecunoscut medic specialist O.R.L., care își desfășoară activitatea în cadrul Spitalului clinic „Grivița”, dînsul ne-a declarat:

„În momentul în care m-am decis să candidez pentru adunarea deputaților, nu aveam cunoștință de regulamentul de ordine interioară care urma să fie adoptat de adunare. Cînd ne-a fost supus atenției însă, am constatat că acesta prevedea renunțarea pe o durată

de aproape doi ani (pînă la alegeri — n.n.) la profesia în care m-am pregătit. Deși prin candidatura mea am dorit să particip activ la buna stare de lucruri din țară, acum mă văd nevoit să renunț la calitatea de deputat în parlament, pentru că mă simt foarte legat de profesie și de pacienții mei care mă așteaptă.

Nici un alt motiv nu a contribuit, în vreun fel, la luarea acestei hotărîri, în afara rațiunilor mele profesionale.” (Paul Vinicius)

N. R. Să înțelegem că aprobarea (totuși), de către parlament a acestui regulament înseamnă implicit apariția profesiei de parlamentar? Sau că profesioniștii n-au ce căuta în parlament? Oricum, vremea revoluționarilor de profesie trecuse.

Iată ce afirmă „Corriere della sera” în legătură cu Festivalul de la Mamaia

„Ziaristii publicațiilor de specialitate (apărute cu zecile) au criticat mult excluderea lui Gabriel Basarabescu, autor și interpret, asemănător cu Pepino Di Capri-Gino Paoli de acum douăzeci de ani cu un frumos cîntec despre criza de identitate prin care trece astăzi poporul român.”

Dacă vrei cu adevărat, poți!

Se mișcă natural și cînd stă... (fotografie de Paul Agarici)

Post-scriptum la o epidemie de neîncredere. Antibiotice la „negru”

Ne parvin noi ecouri privind o epidemie a neîncrederii în personalul medical calificat destinat izolării și îngrijirii celor contaminați sau susceptibili de a fi contaminați de holeră. Unul din locuitorii orașului Sulina, d-nul Verbinski, ne mărturisește următoarele: „Am trei copii, iar dintre aceștia doi s-au îmbolnăvit de holeră. Îi țin acasă și-i tratez. Am fost la farma-

cie și cum acolo nu am găsit antibiotice, am cumpărat antibioticele „la negru”, cum se spune. Nu am încredere să-mi trimit copiii la spitalul din Tulcea (la boli infecțioase), parcă ce le pot face aceia de acolo mai mult ca mine... Eu îi tratez aici cu antibiotice. Dar vă rog să nu scrieți despre asta, altfel aș fi nevoit să-i internez...” (M. Gălățanu).

Cititorii ziaristi

Inaugurăm această rubrică, alegînd unul dintre multe articole scrise de dumneavoastră pe care aveți amabilitatea să ni le trimiteți în scrisorile (care s-au înmulțit din nou) expediate revistei „Flacăra”. Vom publica în fiecare număr un articol, iar la sfîrșitul anului vom atribui și câteva premii. Amănunte — în numărul viitor. Vă rugăm să trimi-

teți texte de cel mult o filă dactilografiată (dacă se poate!), să scrieți numai lucruri adevărate. Autorii nu trebuie să fie ziaristi profesioniști. Ce mai buni autori vor deveni colaboratorii noștri (colaborările se plătesc!), eventual corespondenții teritorialii (legitimați de „Flacăra”). Vă mulțumim și vă dorim succes.

Pe alte meleaguri

Am dorit foarte mult să „trec Prutul” și iată că această ocazie mi s-a ivit în săptămîna în care marea majoritate a locuitorilor dintre Prut și Nistru sărbătoreau un an de la reintroducerea limbii române și alfabetului latin în limbajul oficial, pentru că în familie s-a vorbit totdeauna „moldovenește”, adică românește.

Acest „pas”, alături de drapelul tricolor (roșu, galben și albastru), de manifestările tradiționale românești, constituie — după mine — un miracol, o minune. Inițiatorii și luptătorii din linia întâi ai deșteptării conștiinței de neam — indiferent de pe ce baricadă politică ar milita — sînt, zic, adevărați eroi. Este greu, adevărat, foarte greu, dar tenacitatea românului este proverbială. Tocmai de aceea, această renaștere o consider o minune.

Așadar m-am găsit în acest perimetru al Basarabiei în săptămîna de pe cumpăna lunilor august și septembrie și prima constatare a fost seceta. O secetă care și-a pus biciul de foc și pe o mare suprafață din țara noastră. Oamenii însă sînt optimiști și-și văd liniștiți de treburi luptînd cu greutatea vieții de fiecare zi. Înfruntă bărbătește cum s-ar spune și sechelele trecutului și valul actualelor minuscule. Uniți, speră să lase copiilor și nepoților o viață liberă în adevăratul înțeles al cuvîntului, conservînd totuși, tradiția românească, autentică. Și pentru că a venit vorba de tradiție, m-am găsit și în comuna Zaim din raionul Căușeni cu ocazia dezvelirii monumentului unuia dintre cei mai mari poeți români din Basarabia, Alexei Mateevici.

Momentul a fost copleșitor, la el participînd mii de locuitori.

Atunci, acolo, am văzut tradiția românească păstrată din străbuni. Și am mai văzut ceva, ce prin părțile noastre a cam dispărut sau se întîlnește destul de rar. Tineretea autentică țărănească, mai puțin „poluată” de atmosfera „orașenească”, cu discotecă, video etc.

Familii cu 4—5 și mai mulți copii, aproape toți legați de glia satului și fără „dor” de ducă la oras. Flăcăi făloși și zdraveni să „mute munții din loc”. Fete frumoase, frumoase în adevăratul înțeles al cuvîntului, care după horă sau alte distracții străbune, merg în ogrăzi și pe ogoare și muncesc din zori și pînă noaptea.

Unii dintre fiii și fiicele satului se desprind, învață la școli și facultăți și se întorc la locurile de baștină ca ingineri, medici, profesori etc. Într-o astfel de familie m-am aflat pentru cîteva zeci de minute. Tatăl, Julea Alexandru, a avut mai mulți copii și toți trăiesc și muncesc în sat. Unul din ei însă, Julea Mihai, a studiat, este inginer la o autobază din Căușeni, reședința raionului cu același nume, situată la cîteva kilometri de Zaim, care la rîndul său se găsește la circa 100 km de Chișinău. Dar el are casă și trăiește tot în Zaim.

Și cînd ne gîndim că toată zona dintre Prut și Nistru, de la Marea Neagră și pînă hăt în nord spre izvoarele acestor riuri erau numai localități ca acelea descrise mai sus. Acum, ce-i drept, au fost implantate și alte așezări cu altfel de popoare, dar asta este o altă problemă.

DINCA IONIȚA

Max Aub:

Crime perfecte

L-am omorît pentru că îl vorbea de rău pe Juan Alvarez, cel mai bun prieten al meu și n-avea deloc dreptate

să spună astfel de porcări.

L-am omorît — pentru că era din Vinaroz.

— Mai bine mor! mă tot bătea ea la cap. N-am avut încotro și i-am făcut pe plac.

Mai întîi l-am omorît în vis. Apoi, nu m-am putut împiedica să n-o fac și în realitate. Era inevitabil.

L-am omorît fiind sigur că nu mă vede nimeni.

Sărmanul, era atît de urît încît de fiecare dată cînd îl întîlneam înfățișarea lui mă jiginea. E o limită în toate, așa că...

Versiune de GEORGE ARION

ALEXANDRU TORJESCU

Speranță pentru 500 000 de bolnavi

Mulți din cititorii noștri își amintesc de intervențiile revistei „Flacăra” în cazul farmacistului Alexandru Torjescu. Succesele acestuia în tratarea bolilor incurabile de piele și ale unor afecțiuni gastrice au dus la înființarea la Brăila, în anul 1984, a cabinetului experimental al Ministerului Sănătății. Acesta avea scopul de a crea un cadru adecvat activității lui A.T. și de a verifica rezultatele acestuia. Zeci de mii de oameni au venit la Brăila aproape fără speranțe de vindecare și s-au vindecat de boli din cele mai grele și totuși, în anul 1988, cabinetul a fost desființat. Mulți, foarte mulți cititori ne-au scris întrebându-ne unde poate fi găsit dr. Torjescu, ce s-a întâmplat cu el. Din păcate subiectul devenise tabu. Zeci de mii de suferinzi l-au căutat zadarnic. Dacă l-ar fi găsit, ar fi constatat că aproape tot ce se putea face pentru a-l împiedica să lucreze fusese făcut.

Avem astăzi posibilitatea să scriem din nou despre Alexandru Torjescu, să informăm pe cei interesați cum pot lua legătura cu el și, în aceeași măsură, să reluăm insistențele noastre publicistice privind crearea unor condiții normale de activitate pentru acesta, venind în întâmpinarea zecilor și sutelor de mii de bolnavi care au nevoie de dînsul.

Materialul e vast și, din păcate nu vom putea să-l epuizăm într-un singur articol. Avem însă grijă, pentru cei direct și mai ales pentru cei urgent interesați să furnizăm în acest prim articol informațiile așteptate și la care, probabil, nu mai sperau.

Numai să dai mîna cu atîția oameni și tot c o performanță

Cabinetul experimental de la Brăila avea farmacie proprie, laborator de analize cu dotare deosebită. Consultațiile se făceau prin policlinică cu plată (50 de lei consultația) și erau planificate. Controlul bolnavilor se făcea fără programare. În cei 4 ani cît a funcționat, cabinetul a dat 50 000 de consultații pentru 22 000 pacienți, din care 18 000 suferinzi de psoriazis, eczeme atopice sau dermite de contact. La închiderea cabinetului, 12 000 de bolnavi erau programați pentru următorii

3 ani. Ei n-au mai putut beneficia de tratamentele Torjescu. Au fost tratate cu succes colagenoze-lupus eritematos istemic, penfigus vulgar, poliartrită cronică evolutivă, reumatism poliarticular, — considerate boli deosebit de grave, nevindecabile, cu exitus limitat. În lume, se obțin, în unele cazuri, succese parțiale de vindecare clinică, după care bolile recidivează. În tratamentul colagenozelor se cheltuie în lume milioane de dolari fără să se obțină un rezultat îmbucurător.

Cabinetul de la Brăila practica tratamente ambulatorii. Dacă într-o clinică de dermatologie pot fi internați în medie 150—300 de bolnavi pe an (internările sînt de lungă durată, condițiile de dezinfecție sînt severe), densitatea obținută la cabinet a fost de 5 000—6 000 de bolnavi pe an. Numai să dai mîna cu ei și tot e o performanță.

Magdalena Iiu, 36 ani, din Zărnești, a venit la Brăila în anul 1985 cu diagnostic lupus eritematos istemic: gradul I de invaliditate, cu insotitor, anchilozată de un reumatism lupic, nefrită lupică, hepatită lupică, fără păr pe cap. După un an și jumătate, după patru deplasări la Brăila își revine total. În 1987 este verificată de Ministerul Sănătății prin internare în spital clinic și reintegrată în muncă. În 1988 naște un copil sănătos. Lucrează la Uzinele 6 Martie (dacă se vor mai numi așa) din Zărnești.

Exemplele de acest fel pot

continua. Să mai numim doar trei bolnavi din București care s-au vindecat de boli grave de piele fără a mai recidiva: Leontina Coltea, col. Constantin Dumitrescu, Ion Mateescu, acesta din urmă fiind suferind de penfigus vulgar, cea ai gravă colagenoză cu manifestări dermice.

Din păcate, din nou despre ceaușești și alții

În anul 1986, a apărut la Brăila Emil Bărbulescu. A cerut consultație secretă. Diagnosticul: lupus eritematos istemic. Analizele de la Spitalul Elias erau proaste, boala era în reacție acută. A executat tratamentul și a venit la control. L-a chemat în același timp de 3 ori pe Alexandru Torjescu la Scornicești.

Alexandru Torjescu: — Era clinic vindecat, dar din cauza vieții agitate, pentru că nu se menaja și ignora recomandările, avea tendința să recidiveze. Vasile Bărbulescu era secretar la Olt și mi-a propus mutarea definitivă la Scornicești, cu atît mai mult cu cît el era bolnav de stomac. Vroiau să mă transforme în medicul lor de familie. Emil Bărbulescu era bolnav congenital, prin mama sa. În principiu, știam că familia era bolnavă. Manifestările nervoase ale lui Nicolae Ceaușescu, exploziile de minie, îngrijirea exagerată ale diverselor afecțiuni, neîncrederea, trecerea de la o stare la alta sînt manifestări tipice ale bol-

navilor de colagenoză. Aceste manifestări explică și diabetul și începutul de nefrită uremică ale dictatorului. În 1986—1987 au construit la Scornicești un cabinet asemănător cu cel de la Brăila numai că de un lux exorbitant, cu o farmacie dotată deosebit, desființînd pentru asta trei magazine din centrul orașului. Mi s-a oferit vis-a-vis un apartament pe măsură, în care s-a mutat mai tirziu Emil Bărbulescu. Am refuzat. Intrînd în secretele familiei, riscam foarte mult. După o lună și jumătate au început neplăcerile. N-am mai primit medicamente, mi s-au blocat substanțele speciale pe care le foloseam. La sfîrșitul lui '87, C.N.S.T. a desființat cabinetul. Pînă la Revoluție am fost în permanență urmărit, probabil să nu fug în străinătate, convorbirile telefonice, îndeosebi cele de la pacienții străini care-mi cereau diferite lămuriri, interceptate. Am fost mutat la o farmacie de maternitate, unde pacienții care mă căutau nu aveau acces. Am avut voie doar la consultații sporadice, pentru „oameni deosebiți” percepiindu-mi-se un risc urias pentru consultații de 100 lei, gen policlinică cu plată. În toamna lui '88 am plecat la Mehedinți, mama mea fiind din Turnu Severin și avînd nevoie de ajutorul meu. Am fost uimit că nici măcar atît nu am putut obține. Am fost repartizat la Baia de Aramă, la 67 de kilometri de Turnu Severin. Opt luni am trăit în condiții mizere, într-o rezervă de spital. Mi s-a dat apoi o garsonieră. După Revoluție am primit un apartament și sefia farmaciei, unde cunoștințele mele nu pot fi folosite. Colaboratorul meu cel mai apropiat, dr. militar Constantin Poenaru, cel care mi-a dat cunoștințele medicale necesare, o minte dotată excepțional pentru cercetare, a refuzat și el să meargă la Scornicești, motivînd că acolo nu e nici o unitate militară. Vasile Bărbulescu a spus că fi va înființa una cu un singur om. Vă dați seama cam cum se lucra cu noi și cu alții”.

Gelul antiulceros TA sau politică și farmacie

Brevetul de invenție poartă titlul: „Gel antiulceros și procedeu pentru prepararea lui” și are numărul 90 370 din 13.05.1986. Este avizat, bineînțeles, de Institutul de Cercetări Chimico-Farmaceutice. Ministerul Sănătății a desem-

nat ca titular al brevetului Oficiul Farmaceutic Craiova. În brevet se specifică: **Elementele de progres tehnic constau în obținerea unui medicament eficient, superior altora utilizate în același scop.**

Nu credem că are rost să mai continuăm. Am spus destul. Cum a fost și cum este folosită, dacă este, această invenție vom vedea ascultîndu-l pe autorul ei, farmacistul Alexandru Torjescu:

— Are la bază fosfalugelul american, preparat din chimicale românești, dar și o serie de alte substanțe chimice, anestezice de tesut și nu de suprafață, cî de pildă medicamentul bulgăresc, Almagel A. Are în componență și droguri vegetale, extrem de eficiente în afecțiunile gastrice. A fost luat greu în considerare, fiind preparat de un farmacist de provincie. Doar intervenția dr. Mihai Melencu, seful Secției de specialitate din Turnu Severin a făcut ca produsul să capete date clinice și bolnavi vindecați. A fost aprobat greu, brevetat greu și pentru faptul că O.S.I.M., în vechia structură, cînd apărea o invenție, căuta să intre în posesia ei iar apoi tergiversa cu anii cercetarea. Gelul a fost preparat la Craiova doar în anii 1985 și 1986, apoi sporadic, deși cererea era furibundă. Între timp, s-a umblat și la formulă fără consimțămîntul meu. A fost livrat și fără regim alimentar. Am încercat să-l preparăm și la Galați dar n-am reușit. Întors la Mehedinți, l-am preparat 6 luni la Baia de Aramă. Nu am mai primit alcool. Celelalte oficii farmaceutice îl au, numai cel din Mehedinți nu. Nici pînă astăzi, Oficiul farmaceutic Craiova nu mi-a dat drepturile de autor. Continuăm pe linia de a importa Almagel, care are substanțe nesemnificative, care costă 3 lei și pe care plătim valută de 10 ori mai mult. Pe vremuri, mi s-a promis că va fi industrializat. O doamnă din Centrală mi-a spus că n-are timp să se ocupe și asta fost tot.

De fapt, nu chiar tot. În anul 1989, s-au înființat posturile de farmacist inspector la nivelul județelor. Alexandru Torjescu mai ocupase un astfel de post în anii 1971—1972. S-a prezentat la concurs, împreună cu doi tineri. Cu o zi înainte de concurs, organul de partid județean, prin secretara Drăghici, i-a respins candidătura, iar postul a fost ocupat de secretara de partid a Oficiului. Astea cu toate că nu se punea condiția să fie membru de partid, cum de altfel, Alexandru Torjescu nu a fost niciodată.

Am ajuns la Revoluție. După cum vom vedea în numărul viitor, aceasta nu a adus în viață și activitatea lui Alexandru Torjescu, cel puțin deocamdată, decît speranțe. Tot în numărul viitor vom mai da amănunte ce pot interesa bolnavii, vom avansa propuneri pentru ca activitatea lui Alexandru Torjescu să intre în sensul cel mai adevărat în normal.

Pînă atunci, așa cum am promis vă dăm adresa farmacistului Alexandru Torjescu: Baia de Aramă, str. Republicii Bl. 24, sc. 1, et. 1, ap. 2, județul Mehedinți, cod 1533. Telefon acasă: 291, farmacie: 3.

La Baia de Aramă se ajunge cu mașina prin Craiova, Strehaia, Motru. Cu trenul se poate ajunge pe două rute: pînă la Tg. Jiu și de acolo cale de 40 kilometri cu ia-mă, nene! sau pînă la Turnu Severin și cu rata 67 de kilometri.

OPREA GEORGESCU

Unul din multele „miracole” Torjescu: Luminița Bucur, de 13 ani și jumătate, din colonia Bumbesti Jiu, satul Sadu, județul Gorj, cu „Pela dă calvitică generalizată”, dobîndită la 5 ani. Tratamentul a fost făcut la sfîrșitul anului 1965 și a durat două luni. Cine nu crede în fotografiile de mai sus se poate deplasa la adresa fetei.

O croazieră pe Dunăre, de la Galați (sau Brăila) la Tulcea (sau Sulina) e mai mult decât o lecție de geografie economică pe viu. Cea mai rapidă navă de pasageri, „săgeata”, cum îi spun localnicii, străbate cele aproximativ 200 de kilometri dintre Galați și Sulina în aproape trei ore și jumătate, călărind în „burta” sa, cea atât de aproape de apă, vreo sută, dacă nu mai mult, de persoane. Nava cu care plecăm se numește „VENUS”, este ne-compartimentată și nu oferă răsădită de a sta pe punte, așezat pe bănci. Ploaia începe să-și cravăseze armăsarul de aer. Ieșim din rada portului Galați, străbătând, la mijlocul firului apei, zona Șantierului Naval din localitate. Aici, navele pe jumătate construite își înfățișează cu impudoare scheletul scheletului care va fi împăiat cu o solidă croială de tablă. Mai sus de port, Dunărea primește Prutul, lărgindu-și albia, înmăgălinându-o cu aluviuni (pe

marginii) și putregaiuri. Bătrâni sau copii cu cizme de cauciuc vin, de dimineață, în această luncă mocirloasă și string lemne mai uscate, sau buturugi pentru focul de iarnă. Cățiva pescari din tată-n fiu, ajunși în epoca noastră

Iluc și la Crișan. Aici casele sunt așezate chiar pe malul „gîrlei”, pîrînd a fi plutitoare și singura rațiune de a exista a acestor oameni este chiar Dunărea. Este zona în care se întinde marea „afacere” a icre-

lor (Galați, Isaccea, Tulcea) apa capătă lucirea slinoasă, uleioasă a reziduurilor petroliere, a motorinei deversate de nave, peștii izbucnind la suprafața apei, morți, cu burțile umflate, din cauza poluării, Dunărea poate căra to-

drum mai întinim și un pescador: POLAR VII, construit la șantierul gălățean. Lângă Galați, aproape de locul numit Pîsca, sint niste „plase” care filtrează Dunărea de trupuri, ca un grătar: acolo merg familiile îndoliate să-și culeagă zecile de înecați pe care orașul îi plătește (tribut sau ofrandă?). Dunării, în fiecare vară. De pe punte se vede aproape malul basarabesc, cu Reniul pustiu, doar cu cîteva macarale-gigant ondulind în aerul fierbinte al verii. Se întîmplă ca malul să fie inundat adesea și casele din luncă, unele care nu au în față diguri solide, se trezesc ingenuncheate în apa tulbure, care cară cu dînsa tot felul de acareturi ale oamenilor: cirpe, oale, scutece, resturi de mămăligă, o colecție întreagă de obiecte care o umanizează. Aici, Dunărea rămîne cea mai banală divinitate (absolută) cu puțință a oamenilor care locuiesc în apropierea ei.

MIHAIL GALĂȚANU ■

REPORTAJ ÎN SIAI

„DUNĂRE, DUNĂRE, APĂ TULBURE...”

modernă „braconieri” urmăriti de poliție, își cîștigă aici existența numai din pescuit. Aici kilul de pește este foarte ieftin: cu o singură sticlă de spirit medicinal (alcool metilic) poți cumpăra chiar mai multe kile de pește, la bunul obicei al vechiului troc cu lipovenii. Pînă la Tulcea zona pare civilizată și înșesată de un număr mare de tot felul de ambarcațiuni. De la Tulcea la Sulina, „rapida” mai oprește numai de două ori: la Ma-

loare (albe sau negre), de la 700—800 de lei (minimum) pînă la 5 000 de lei kilogramul (cele negre). Există o perioadă anume cînd morunii intră, din mare, înapoi pe gurile Dunării, ajungînd chiar pînă la Galați, pentru a-și depune icrele în locuri preferențiale pe fluviu. Vara este infestată la suprafață; cînd anotimpul este secetos și bălțile seacă, scăzîndu-și nivelul, se stringe o peliculă încărcată de multe reziduuri. În dreptul porturi-

tul cu sine: trunchiuri putrede, animale înecate, cutii de bere străină (sparte), multe sticle de toate soiurile, resturi de șipci și materiale de construcții. O apariție pitorească sînt micile remorchere, șlepuri încărcate-vîrf cu trestie și stuf din deltă, cărată special pentru a fi dusă și prelucrată la combinatele de celuloză și hirtie; acestea seamănă straniu cu rusticele care cu boi, umplute cu fin, hodorogînd pe prăfuite drumuri de țară. Pe

Credem că nu greșim spunînd că Bilbor este una dintre cele mai frumoase așezări rurale din nord-vestul Harghitei. Numai că, de data aceasta, n-am venit să admirăm nici peisajul său mirific dominat de păduri de brazi, de dealuri și văi cu pirale cristaline, nici să abovim prea mult cu privirea asupra mindrelor case, construite cu migală, după o arhitectură proprie, tradițională, de vestiții crescători de animale din valea Bistricioarei.

Am venit aici, în acest început de toamnă, minaiți de un scop anume: să ne interesăm de soarta unor mari resurse de apă minerală tip Borsec, de multă vreme lăsată să se scurgă în rost pe apa simbetei la vale. Sesiizarea ne fusese făcută de cîțiva cititori ai revistei, din rîndul cărora fac parte primarul comunei, dirigintele poștei și directorul școlii generale.

Un gospodar de frunte, Ionuț Tamaș, ne-a dus pînă la principalul izvor — sonda din Bici — chiar cu căruța dumnealui. Pe drum, ne-a dat cîteva detalii și ne-a pus definitiv și cu competență în temă, însuși directorul școlii generale, profesorul de chimie Stan Vasile. Printre altele, el ne-a spus: Sînt în sat la noi, aici, în depresiunea Giurgeului, vreo 15 izvi de apă (izvoare — n.n.) cu debite variate, dintre care unele apar prin petice de calcare cristaline dolomitizate. Cele mai importante se numesc Șeștina-Bici, spre care ne îndreptăm chiar acum, Truță, Vulcănești, Dobreanu, Raita, Șașcă și Simion-Lungu. În genere, sînt ape minerale de măsă, bicarbonatate, calcice, sulfuro-magneziene, carbo-gazoase. După cum au indicat analizele făcute de specialiști, toate izvoarele oferă o apă minerală de foarte bună calitate, cu conținut ridicat de bioxid de carbon (izvorul Șeștina-Bici, de pildă, conține 2,87 g/l) și fluor (același izvor are 3,98 miligrame/l), o concentrație redusă a ionului de fier, precum și o radioactivitate cu mult sub limitele admise. Au mare efect în combaterea unor maladii, precum gastrite, nevroză, afecțiuni ale tubului digestiv, ale glandelor anexe, ale aparatului renal și căilor urinare, în combaterea surmenajului fizic, a distrofiei endemice etc.

„Iată că badea Ionuț își strunește bidivul și coborîm din căruță. „No, că pînă aici o fost — zice el, sîrînd sprinten de pe capră. Aista-i izvorul nostru și tare-i păcat că se risipește degeaba”. Badea Ionuț își face mina căuș și soarbe cu

DIN NOU: S.O.S.! APELE MINERALE

Băutura ideală e reală!

nesaț lichidul răcoros. Jetul puternic iese cu mare presiune din gura sondei. Apa-i rece și limpede precum cristalul. În jur, sar năstrapi mari și deși ca o jerbă de argint topit. Bem și noi, pe rînd, apă din pumnii făcuți căuș. S-adapă și calul. Dialogul se reia, în timp ce colega mea, fotoreportera, își face cu sîrg datoria. Jetul de apă șipotește neconținut, Șeștina preia debitul și-l cară la vale.

— Care-i volumul deversat?

— Măsurat, 10 litri pe secundă! răspunde ferm profesorul Stan Vasile.

— Cînd, în ce an a fost forat? Cînd s-a săpat?

— Cam cu vreo 7 ani în urmă, își amintește dl. Gavrilă Trif, dirigintele poștei. De atunci curge continuu. Fără opriri. Aproximativ 600 000 litri apă în 24 de ore. O socoteală elementară arată că, dacă am fi livrat Bilborul nostru numai cu 0,50 lei per litru, am fi obținut un venit net de cel puțin 300 000 lei pe zi. Iar dacă l-am livra cu 1 leu, cît e normal, ar însemna peste o jumătate de milion lei care, deocamdată, în loc să-i cîștigăm, îi pierdem.

De fapt, dirigintele știe mai multe. Pentru că, pe vremea aceea, fusese primarul comunei. Poate că tocmai din această pricină datele pe care ni le furnizează sînt destul de precise. Nu pot fi puse la îndoială.

— Auzisem parcă și de-o inițiativă care viza punerea în valoare...

— Nu doar una, ci două. Prima s-a stins încă din fașă. Adică, imediat după ce s-a executat forajul și s-au încheiat prospecțiunile și studiile tehnico-economice. S-au cheltuit atunci investiții de vreo

două milioane de lei, după care întreaga lucrare a rămas baltă. Noul primar instalat după Revoluție, dl. Gheorghe Hîrlav, a redeschis problema captării și îmbutelierii acestei minunate ape minerale. S-a ivit și un partener străin, firma franceză Ring Oil Investment, care s-a arătat dispusă să se asocieze cu noi. Prin crearea unei societăți mixte, româno-franceze, ne-am propus să realizăm o linie tehnologică de îmbuteliere a circa 50 milioane litri de apă minerală pe an. Plus o unitate modernă de produs ambalaje din plastic, precum și alte dotări aferente, la care ar urma să lucreze 250—300 de oameni. Partenerul străin a și venit la noi prin luna aprilie a.c. A analizat posibilitățile cu reprezentanții noștri. S-a încheiat chiar și un protocol. Valoarea întregii investiții s-a estimat la aproximativ 40 milioane lei.

— Rezultatul? Care-i stadiul de realizare?

— Deocamdată-i cam incert. Se așteaptă avizul definitiv al I.P.C.G.-ului, precum și acceptul de principiu al APEMIN Borsec. Se pare că și de astă dată, APEMIN-ul nostru ne joacă festa. Adică, ne pune bețe-n roate, așa cum a mai făcut-o, invocînd tot felul de motive nefondate. Ba că Bilbor-ul ar avea un grad inadmisibil de radioactivitate (ceea ce nu-i adevărat, pentru că analizele de laborator au dovedit contrariul), ba că debitul izvoarelor n-ar fi suficient de constant și că transportul ar fi costisitor. Și cite și mai cite! Motive absolut neîntemeiate, menite să ne demobilizeze.

Disputa nici acum nu s-a încheiat. Inerția și burocrăția, bată-le-ar focul, sînt încă în floare. Din varii motive, unii nu se mai prea omoară cu munca. În rest, e bine. E liniște și pace.

Și, în timp ce în valea Bistricioarei, la Bilbor, la Șeștina-Bici și în multe alte părți, se duce pe apa simbetei un adevărat elixir al vieții, noi nu putem face altceva decât să ne amăgim cu gîndul că, în privința resurselor de ape minerale, România ocupă unul din primele locuri pe mapamond.

Dar, dacă statul n-are timp (și e normal să n-aibă), de ce nu s-ar afirma aici o inițiativă particulară? Adică de ce n-avem (încă!) legile care să permită cu adevărat o economie privată? Că s-ar găsi atunci cineva să cîștige milioane. Și-am avea și noi apă minerală pe masă.

MIHAI STĂNESCU ■
Fotografie de
ELENA GHERA ■

Sah la rege?

Interviu cu prințul
PAUL de HOHENZOLLERN

— Așadar, aparțineți familiei regale a României..

— Trebuie să spun că eu cunosc bine și istoria României. Acum vreo cinci ani, prin 1987 de fapt, am moștenit în Portugalia toate arhivele regelui Carol, bunicul meu, care fuseseră lăsate doamnei Lupescu. Ea a lăsat totul doamnei sale de onoare, Urdăreanu, soția marelui palatului, care plecase cu regele Carol în 1940. Aceasta mi-a dat mie toate arhivele regelui Carol. Mai întâi, pentru că din partea unchiului meu Mihai nimeni nu a fost să o vadă, eu am fost să o vad, și, de aceea, a hotărât să mi le dea mie. În 1988, am început să scriu o carte, bineînțeles, bazându-mă pe arhivele regelui: deci, jurnalele regelui, toate scrisorile politice de la Roosevelt, Churchill, Hitler, Goering, Antonescu ș.a., le-am inclus în carte, și în același timp am prezentat situația familiei noastre, care este destul de complicată. Bunicul meu, regele Carol, plecase din țară în 1918, în timpul ocupației germane, pentru a se căsători cu bunica mea, Ioana Lambrino, mai cunoscută în România ca Zizi Lambrino. Au fost căsătorii aproape doi ani, a fost o bătaie în familie pentru a hotărî dacă se menține căsătoria sau se anulează, și erau două tabere diferite, dar cum Germania a început să piardă, au hotărât în final să desfacă mariajul. A fost anulat într-o manieră nu tocmai legală, pe motivul că fusese făcut în secret. Tatăl meu, Mircea, nu a fost rege din această pricină, dar nu a renunțat niciodată la drepturile sale. S-a ajuns la tribunal. A fost o bătaie pe care a câștigat-o tatăl meu, și a fost recunoscut de curtea franceză și portugheză ca moștenitor al regelui Carol, ca prim născut, și începând din acel moment, din păcate, familia nu a fost unită. Cartea mea vorbește de tot ce s-a petrecut, între timp am moștenit arhiva, am scris cartea, care a devenit un best-seller, apărută în Anglia în 1988, apoi a fost tradusă în Franța, în februarie, anul acesta, va apărea în germană și în română de Crăciun, sper. Am planuri pentru italiană, portugheză și spaniolă.

Deci, tatăl meu trăiește la Londra, căsătorit pentru a treia oară, ca și tatăl său, de altfel, iar mama, recăsătorită, trăiește în Elveția, la Lausanne. Unchiul meu, fostul rege Mihai, locuiește cu soția și cele cinci fete la Geneva.

Este o carte corectă, nepărtinitoare, n-am revendicat ni-

mic, am scris doar istoria așa cum s-a întâmplat ea, și sunt mulțumit că va apărea în România și că istoria cărții apare în ziare, pentru că în final a fost un fel de nedreptate față de tatăl meu, care a fost exilat. În același timp, cartea mea vorbește de tot ce s-a întâmplat în al doilea război, eforturile regelui Carol de a ajuta cauza aliaților, a fost întotdeauna împotriva lui Hitler, și cum a fost înălțat, apoi vorbesc de aspectul cultural, pentru că Fundațiile culturale ale regelui Carol au avut mult succes. Fundația Carol II era foarte cunoscută. Mari scriitori ca Eugen Ionescu, Cioran, au primit premii din partea Fundației. Chiar și dl. Plesu mi-a spus, când l-am întâlnit în ianuarie, că a fost fundația care a avut cel mai mare succes, care a făcut cel mai mult în România.

— Interesul dumneavoastră pentru România este legat de această moștenire?

— Eu nu fac politică. M-am întors în România sub semnul culturii și umanitar. Când am venit în ianuarie, am creat o asociație în Franța, L'Association Franco-Roumaine, am venit în februarie cu un camion umanitar care în fiecare lună aduce în orfelinate medicamente speciale, jucării și lucruri de genul acesta. Dar am venit în ianuarie să cunosc țara, am venit cu un avion privat de la Londra cu un ajutor umanitar, în februarie am venit cu un camion umanitar de la asociația mea. Apoi am început să mă gândesc la înființarea unei fundații culturale. Am vrut să o fac inițial în Franța, apoi mi-am spus că e mai interesant în România. Și începând din acel moment am întâlnit diversi oameni cu care am vorbit de posibilitatea de a crea o fundație. Și la început, am vorbit cu Corneliu Vlad de la România liberă, cu Horea Bernea, pictorul, cu Silvia Voinea, cântăreață de operă, am început să formăm un grup, am pus 21 de persoane pentru crearea fundației. În sfârșit, totul a fost terminat, înregistrat, cred că era pe 16 luna trecută.

— Dar ajutorul umanitar și fundația presupun cheltuieli mari. Sinteți un om bogat?

— Nu aș putea spune acest lucru. Dar pentru asociație, am avut multe contacte, am cunoscut multă lume la Paris și la Londra, a fost foarte ușor pentru mine să capăt sprijin. Oamenii au vrut să mă ajute imediat. Spitalele mi-au dat diverse lucruri, companiile

farmaceutice, deci numele de familie m-a ajutat, faptul că sînt nepotul regelui. Dar am lucrat din greu pentru asta. Au trecut șase luni de când lucrez numai pentru România, nu fac deloc afaceri, nu fac decât să cheltuiesc, deci, cum spuneți, nu sînt bogat, dar sînt suficient de organizat pentru a ajuta România.

În ce privește fundația, am finanțat primele cheltuieli, dar acum voi începe să adun bani din lumea întreagă. Cunoscuți americani, englezi, francezi care sînt interesați să dea bani, deci vom începe să adunăm fonduri. Bineînțeles, sumele mari de bani vor veni din străinătate. Voi începe să vorbesc despre ceea ce vrem să facem cu adevărat în România. Va fi și un ziar al fundației, eventual tradus în limbi străine, vom cumpăra o tipografie, și în afară de cărțile noastre, vom tipări cărți despre România, de istorie, chiar vom traduce cărțile unor români scrise în străinătate. În fiecare lună va apărea un ziar care va vorbi de obiectul fundației, ce vrem să facem cu mănăstirile vom restaura, ce case, apoi posibilitatea de a lansa pictori tineri, vom oferi premii la sfârșitul anului, vom oferi burse, avem multe planuri.

— Prin activitatea dumneavoastră vizați cumva tronul României?

— Toată lumea mă întreabă acest lucru. Speram să nu mă mai întrebați. Am spus deja că nu fac politică. Sînt conștient că sînt nepotul regelui Carol, și continui tradiția bunicului meu, am numit fundația cu numele familiei. Nu am intenții politice.

Cred că România nu este pregătită pentru o monarhie, imediat. Cred că din punct de vedere politic, tineretul român nu cunoaște monarhia. Tinerii îmi pun multe întrebări. Am fost la Universitatea București, Facultatea de Istorie, și am văzut că nu sînt prea informați despre istoria regalității, despre ceea ce s-a petrecut. Mai înainte ca tineretul să voteze, să decidă dacă vor o monarhie constituțională, eventual, trebuie să cunoască bine istoria monarhiei. Eu am scris cartea pentru ca ei să cunoască adevărul, ce s-a petrecut. Cartea care va apărea în România este o istorie petrecută cu adevărat.

Tinerii trebuie să fie educați pentru a ști diferența între o republică și o monarhie, pentru că, evident, nu se poate vorbi decât despre o monarhie constituțională, de tip engle-

zesc sau spaniol. Dar pentru moment nu văd o monarhie în România. Politica nu este pentru mine. Asta nu înseamnă că nu voi face cunoscut ceea ce familia mea a făcut în România, prin istorie, lucrurile pozitive pe care le-a făcut, pentru ca tinerii să poată compara.

— Credeți că unchiul dumneavoastră, Mihai, dorește să revină în România ca rege?

— Problema este că nu avem o familie unită. Nu pot să mă pun în pielea unchiului meu, ce vrea el, cred că nu era un moment propice pentru a veni în România, a fost bine inspirat. Cred că așa gîndește toată lumea în Vest. Nu pot spune mai mult. A fost regretabil. Dar dacă are intenții politice, cred că va fi dezamăgit, pentru că România nu este acum în poziția de a accepta o monarhie, în primul rînd trebuie să-și pună economia pe picioare. Oamenii au nevoie să trăiască mai bine. Este o țară bogată care a fost foarte prost administrată. Nu este o țară săracă. N-ar trebui să existe supermagazine goale, piața neagră și tot ce se mai face acum în România. Ar trebui să fie o țară la fel de bogată, de bine ca și celelalte țări din Vest. Deci, cred că sînt multe lucruri de făcut aici. Este o prioritate. Sînt mulți care visează la monarhie, care au această nostalgie. Dar trebuie ca monarhia să se afirme prin ceva, să dovedească ceva. Pînă acum nu a făcut nimic în acest sens. Nu pot spune mai mult de atît. Ar însemna să încep să atac cealaltă ramură a familiei. Cred că monarhia trebuie să facă înainte ceva. Nu poți doar să spui, „Iată, am venit”, pentru că ai fost rege în urmă cu 50 de ani.

— Vorbiți-ne, vă rugăm, de fundație.

— Am moștenit biblioteca regelui Carol și pe cea a prințului Nicolae pentru că a doua soție mi-a dat toate dosarele prințului Nicolae, deci am două biblioteci reunite, cunosc bine istoria României, și cunosc bine cultura română. Și m-a interesat întotdeauna, să vin în România, să vizitez mănăstirile, să le restaurez. Găsesc foarte interesantă, arta ortodoxă, bizantină, trecutul istoric al României. Este o țară cu multă istorie, și o cultură extraordinară. Prin fundație continui ceea ce mă interesează de mult, și anume arta. Am lucrat în domeniul artei deja, în Franța și în Anglia. Să spunem că eram colecționar, cumpăram și vindeam picturi, mobile, vechi. Asta mă interesează. În India am avut oameni care au lucrat pentru mine timp de zece ani, care făceau pictură și obiecte de artizanat, pe care le-am exportat în toată lumea. Am lucrat deci în domeniul artizanat, dar indian. Am făcut expediții în Peru, timp de 8 luni, pentru a salva animale, cum ar fi ursul cu ochelari. Și în România sînt animale ce trebuie protejate. Știu că a început vinătoarea. Nu am nimic împotriva, dar totul trebuie făcut foarte calculat, numai cu profesioniști, și folosit 20% din cheltuieli pentru protecția animalelor pe cale de dispariție.

Deci în acest fel mă interesează România. În acest sens am vorbit la UNESCO despre Delta Dunării. Am aflat că s-a vorbit cu Petre Roman și că intenția este de a o declara zonă protejată pentru totdeauna. Cred că toate acestea sînt lucruri importante și pozitive ce trebuie continuat. Se pare că turismul a fost la pămînt anul acesta, cînd toată lumea credea cu totul altceva, după toate cîte s-au petrecut anul trecut. Au fost însă și lucruri negative care s-au petrecut și asta a influențat turismul. Anul următor lucrurile trebuie să se schimbe. Este o țară frumoasă, care merită să fie vizitată. Eu însumi voi organiza curse charter la Paris, voi face ca vreo șase sute de persoane

să vină să viziteze România. Cred că turismul trebuie bine dezvoltat. Prin fundație, vom restaura sate, mănăstiri, lucruri pe care turiștii vor să le vadă, fața veche a României. Nu vor veni să vadă imobilele construite de Ceaușescu, ci magnificele mănăstiri din secolele XV, XVI. Sigur că și litoralul trebuie dezvoltat. Deci sînt multe lucruri de făcut. Politica trebuie lăsată politicienilor. Le urez succes, de altfel, pentru că va fi o sarcină foarte grea de a pune pe picioare România din punct de vedere economic.

— Credeți că investitorii occidentali sînt pregătiți să facă investiții în România?

— Cred că se merge în această direcție. Eu judec România nu după zărele pe care le citesc. Cînd vin aici, văd. Și mă întreb, care este diferența față de ianuarie? Nu încerc să caut lucruri complicate. Văd că oamenii vorbesc liber, oriunde, nu le este frică să vorbească, deci există o libertate a expresiei, incontestabilă, zărele, după cîte văd, sînt libere, deci există o libertate a presei, televiziunea a evoluat într-o direcție bună, se pot vedea mult mai multe lucruri interesante decît se vedeau înainte. 10 decembrie, posibilitatea de a călători în străinătate. Am văzut mulți tineri în Franța care nu veneau să ceară azil politic, ci să viziteze. Asta e important. Nu sînt tineri români care vor să părăsească țara, sînt tineri români care vor să cunoască. Se întorc în România. Vor să vadă cum este în afară. Asta cred eu că e foarte important, ca oamenii să poată călători, să viziteze alte țări cu un pașaport român.

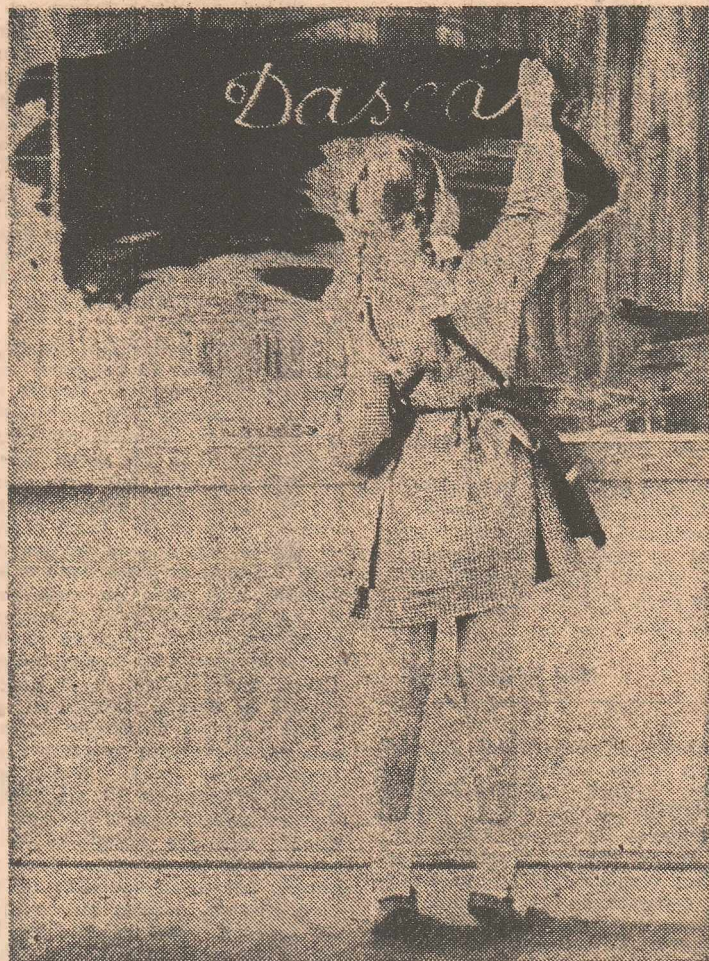
Revenim la fundație. Voi petrece șase luni în România și alte șase luni încercînd să găsesc bani în străinătate. Deci, cred că interesul străinătății să investească în arta românească, să salveze mănăstirile, asta îi va face pe oameni să viziteze România. Voi face multe filme, articole în ziare, arătînd partea romantică, istorică, partea frumoasă a României. Vom organiza eventual concerte de muzică clasică, aducînd lume aici, la București.

Faptul că eu pot deschide o fundație care poartă numele meu găsesc că e foarte democratic. Cred că intențiile mele au fost bine înțelese și cred că am mult sprijin din partea tinerilor, din această pricină. Am chiar mai mult ajutor aici decît în străinătate. Românii de dincolo sînt din păcate divizați. Fiecare crede altceva, fiecare vrea să facă numai pentru el. Cred că comunitatea românească în străinătate este foarte complicată, în vreme ce aici e mai simplu, vor un singur lucru, să ajungă mai bine.

— Am apreciat întotdeauna ajutorul dumneavoastră și pasiunea pentru România, pentru noile României, lată de ce autoritățile române au aprobat fundația dumneavoastră și au manifestat întotdeauna bunăvoință.

— În ceea ce mă privește nu am avut contacte directe cu guvernul, dar creez o fundație, fac lucruri umanitare, culturale, sînt sprijinit, iar faptul că mă lasă să fac asta dovedește că merg în direcția bună. Deci eu văd lucrurile din această perspectivă. Testul guvernului va fi de Crăciun, dacă poate face față acestei ierni. Încerc să mă pun în pielea românilor, și încerc să văd punctul de vedere al românilor și al României cînd vin aici. De aceea apar mult România în străinătate. Iubesc această țară și cred în viitorul ei. Ai încredere într-o țară sau nu ai. Dacă nu ai încredere, nu vii în România. Eu am încredere, deci vin în România. Cred că lucrurile se vor schimba, se vor îmbunătăți. România va deveni o țară mare. Trebuie să ai încredere în propria ta țară.

ION D. GOIA
SORINA MAN

Nu fiți cătrănit, domnule inspector școlar !

Joi, 7 septembrie, ne aflăm la secretariatul Inspectoratului Școlar al municipiului București.

— Sunt de la revista „Flacăra” și doresc să iau un interviu domnului inspector general.

— Domnul inspector general este la sedință cu primarul capitalei.

— Știți când se întoarce ?

— Pe la 12,30 : depinde.
— Vă rog să-i anunțați că îi solicit un interviu despre noul an de învățământ.

Joi, nu-l mai găsește ; vineri, revin : aceeași secretară mă informează că domnul inspector general e plecat, dar a lăsat vorbă să iau legătura cu adjunctul său, domnul Nicolae. În secretariat, mai este o colegă de la Radio, necăjită că domnul Nicolae n-a primit-o și că a programat-o sâmbătă, la ora zece. O rog pe secretară să mă anunțe. „Mai bine încercați dv. personal, poate vă primește”. Îmi recomandă ea și eu înțeleg din ezitarea ei că acolo, în biroul domnului Nicolae, se intră mai greu decât la un ministru. Îmi iau inima în dinți și mă duc. Colega de la Radio îmi ține pumnii. N-apuc să bat la ușă, că un cetățean congestionat iese val-virtej, dă să se întorcă în biroul pe care tocmai îl părăsise, dar nu poate, cineva dinăuntru îi strigă : „Ieși afară și să nu te mai prind pe aici !”. Când intru eu, efectele vizitei predecesorului meu nu sînt stinse : în picioare, sub privirile calme ale unei colege de birou, domnul inspector „se descărca”. Prezența mea îl „stimulează” : „Dumneavoastră ce vreți ?”

— Dumneavoastră ce vreți ?

Când aude cuvîntul „interviu”, ia foc :

— Ce interviu, doamnă, de asta ne arde nouă acum ? Noi muncim (unde am mai auzit asta ?... n.a.), avem treabă, examene, veniți altă dată !

— Nu vă supărați, asta mi-e meseria.

Aproape mă bilbîi, stau în picioare lângă ușă, cu o mîna pe clanță și cu una pe carnetul meu de ziarist începătoare și mă gîndesc că probabil interlocutorul meu s-a prins că sînt începătoare, că n-am stil de abordare și din cauza asta tipă la mine. Reușesc să strecur o justificare : revista apare miercuri și eu trebuie să predau din timp articolul.

— Și ce vreți să aflați de la noi ?

Îmi mai vine inima la loc și încep să-i enumăr : problema necesarului de cadre didactice, a manualelor, a spațiilor școlare...

— Ce să discutăm, ce vă interesează pe dv. rahaturile astea ? Presa nu mai are cu

ce-și pierde timpul decît cu chestiile astea ?

— Mă fac mică, mai mică decît sînt : eu și presa sîntem trecute la colț, ca niște școlari obraznici. Poate că ceva din făptura mea „bicisnică” îl înduioșează pe domnul Nicolae, căci o lasă mai moale :

— Nu vă supărați, dar n-aven timp, poate altă dată, la revedere.

Subțire și decolorată, îmi aud vocea rostind împăciuitoare : „Nu-i nimic, la revedere”.

Domnule Nicolae, n-aveți de unde să știți că întîlnirea cu dumneavoastră a fost prima mea înfrîngere de ziarist începător. În rest, ar fi trebuit să aflați pînă acum că există o libertate a presei, nu numai de exprimare, ci și de obținere de informații, că există un mod civilizat de a discuta cu oamenii, că sînteți (sau ar trebui să fiți) un pedagog, că „rahaturile” (problemele învățămîntului !), interesează presa în măsura în care interesează pe toată lumea, că munca ziaristilor e la fel de serioasă ca a dv., că o femeie nu este ținută în picioare în biroul unui funcționar, indiferent că vine cu o reclamație sau cu intenția de a lua un interviu. Să fie clar, nu faptul că n-ați avut timp să discutați cu presa face obiectul indignării mele, ci atitudinea dv. față de instituția presei. Poate o să vă mire că nu sînteți prima „personalitate” care a să-i fi solicitat un interviu. La Ministerul Învățămîntului și Științei (ca să rămînem în domeniu), domnul director general Ovidiu Ianculescu, mai ocupat ca dv., a găsit timp pentru noi ; la Academia de Teatru și Film, în plină zi de examene, rectorul institutului, domnul Victor Răbengiu, ne-a primit cu bunăvoință, ne-a ajutat efectiv să pătrundem (n-o să credeți) în culisele examenului. Nu țin minte să vă fi solicitat accesul în culisele activității unor inspectori (în legătură cu numirea unor cadre didactice, de exemplu), dar vă promit că, tocmai pentru că e mai „liberă” ca dv., presa își va face timp pentru toate acestea.

VALERIA DORNEANU ■

Ne-am informat pentru dumneavoastră la început de an școlar

— Există un cadru constituțional și legislativ al educației în România ?

— Nici pînă la această oră învățămîntul românesc nu are un cadru constituțional și legislativ bine stabilit.

— Pe ce baze va funcționa în noul an școlar ?

— Există o hotărîre guvernamentală (nr. 521), o notă de subsol a fostului C.P.U.N. referitoare la învățămîntul privat. Atît !

— Putem vorbi de privatizare în învățămînt ?

— Nu pot exista instituții private în învățămînt pentru că Guvernul și Parlamentul n-au exprimat încă o viziune coerentă asupra lor într-un cadru legislativ.

— Ce așteaptă Ministerul Învățămîntului de la Guvern ?

— E necesar ca parlamentarii să facă publică cel puțin o declarație de intenții în baza căreia învățămîntul actual să-și găsească echilibrul necesar.

— Ce materii noi se vor introduce în noul an școlar ?

— Educația moral-religioasă, o oră la două săptămîni. E vorba de un obiect de învățămînt cu statut opțional, elevii putînd opta între un cult sau altul.

— Se va menține obligativitatea învățămîntului de 10 ani ?

— Nu. Sînt obligatorii doar 8 ani, existînd posibilitatea continuării instrucției în cadrul învățămîntului, prin ucenicie, în școlile complementare.

— Ce sînt aceste școli complementare ?

— Școli profesionale, fără obligativitatea de a-i repartiza pe elevi. Au apărut, de asemenea, școlile postliceale.

— În ce stadiu se află tipărirea manualelor școlare ?

— Au fost tipărite deja 220 titluri (din 375), ceea ce reprezintă 17 milioane de cărți din cele 25 milioane necesare. S-au tipărit aproximativ 85% din cărțile necesare, restul urmînd să părăsească tipografiile pînă la 1 octombrie (pentru cls. I—VIII), respectiv pînă la 1 noiembrie (pentru clasele de liceu). Vom difuza pe piață încă 20 mii de exemplare.

— Vor reîntra elevii în campania agricolă ?

— În nici un caz nu vor fi implicați în aceste acțiuni !

— Există suficient spațiu pentru potențialul școlar al țării ?

— Începem anul cu un deficit de 3 700 săli de clasă. În următorii 10 ani, vom avea nevoie de 2 300 școli noi. O reformă a învățămîntului e condiționată de aceste limitări fizice.

— Cînd vor începe noile construcții ?

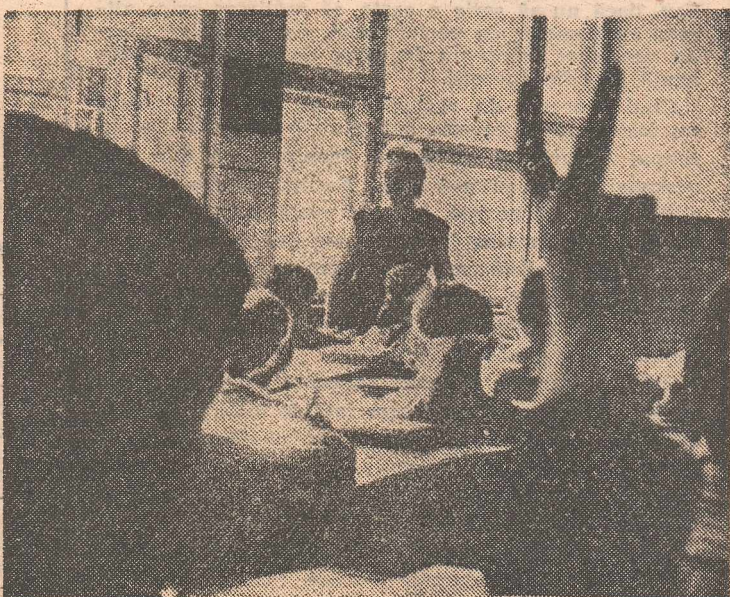
— Ministerul Învățămîntului le va prelua de la 1 ianuarie.

— Care sînt, în continuare, mijloacele de coerciție ale profesorului asupra elevului, cit și ale directorului școlii ?

— Sînt în vigoare regulamentele școlare de pînă acum, cit și statutul cadrelor didactice.

— Cum vor fi stăvilit excesele profesorilor de diverse orientări politice care vor să-și influențeze politic elevii ?

— Se vor lua măsuri imediate. Poziția Ministerului e clară : nu poate tolera asemenea abuzuri. Presa poate da o mîna de ajutor semnănd cazurile concrete.

Și în casele de copii trebuie să sune clopoțelul !

A curs multă cerneală pe tema acestor case de copii. Cu toate acestea, aflăm de la doamna Lia Ionescu, inspector școlar general cu problemele caselor de copii, că situația lor acum, la început de an școlar, e precară. În primul rînd, un deficit de 250 de cadre didactice („Nu se înghesuie nimeni să lucreze cu acești copii”). În al doilea rînd, în ciuda tuturor demersurilor, spațiile sînt insuficiente, iar la cele existente nu s-au încheiat nici acum lucrările de reparații, ICRA-ul invocînd lipsa de materiale și de forță de muncă. În al treilea rînd, nici pînă acum nu se știe unde vor învăța acești copii, pentru că școlile acuză toate lipsa de spațiu, adevărul fiind însă altul : comitetele de părinți nu vor ca acești copii năpăstuiți de soartă să învețe la un loc cu copiii lor (un exemplu : cei de la Casa de copii nr. 10 nu au fost nici-

odată primiți să frecventeze cursurile primare sau gimnaziale ale Liceului nr. 35 București, cu care se află „gard în gard”). În al patrulea rînd nu s-a rezolvat problema unui centru de aprovizionare special pentru aceste case de copii, rămînd ca, în continuare, fiecare să se descurce cum poate. Nici o întreprindere sau instituție bucureșteană nu s-a oferit să patronizeze vreo casă de copii (cu excepția bisericii romano-catolice, care a oferit un ajutor substanțial).

Izolați de societate, mulți dintre acești copii se află acum „în afara legii” din motive independente de ei : chiar și unii care au împlinit 18 ani nu au buletin de identitate. Oameni buni, dar ei există, sînt printre noi și au nevoie de noi !

VALERIA DORNEANU ■

Mai sint de citit mii de cărți

Fabrica de oameni

Cineva povestea că, citind în adolescență **Război și pace**, l-a îndrăgostit pe Pierre Bezuhov și a început să vrea să-l semene. Drept urmare, s-a străduit să se îngrase și să-l cumpărat o pereche de ochelari cu multe dioptrii, deși nu suferea de miopie. Acesta este unul dintre numeroasele moduri — și anume cel mai simplu — prin care literatura își exercită forța de a-i influența pe oameni. Condiția o constituie ingenuitatea cititorului. Trebuie să fii foarte tânăr sau să ai o experiență intelectuală redusă ca să îți propui să semești personajului unui roman.

În timpul dictaturii s-a făcut mare caz de necesitatea ca scriitorii să creeze „modele” pe care cititorii să le urmeze. Nicolae Ceaușescu însuși, în discursurile sale, în paragrafele consacrate literaturii și artei, pretindea creatorilor să pună la dispoziția publicului exemple de „muncă și viață comunistă”. Acesta era nivelul de înțelegere la care ajunsese dictatorul, întrerupându-și studiile de la o vîrstă fragedă și închipuindu-și că poate deveni și el scriitor, din moment ce aflase că „viitor” rimează cu „zbor”. El credea în mod naiv că „eroul pozitiv” poate declanșa un fenomen de mimetism pe scară largă, că literatura are șanse să devină o fabrică de oameni (noi, cu o conștiință înaintată, constructori de nădejde ai socialismului și comunismului pe pămîntul scump al patriei!) dacă, bineînțeles, scriitorii vor da dovadă de spirit revoluționar și vor crea asemenea matrițe ale personalității umane.

Ne-aducem aminte cu câtă convingere explica Mihail Dulea, de la înălțimea incompetenței sale, că într-un scenariu de film un bărbat nu trebuie să-și înșele soția fiindcă există riscul ca spectatorii să-l imite și să-și trădeze și ei tovarășele de viață, ceea ce ar fi neprincipial. Așa s-a ajuns ca multe cărți, filme, piese de teatru să fie de un comic involuntar, prezentându-ne îndrăgostiți care, în intimitate, schimbau replici de genul: — Irina, tehnologia din fabrica noastră trebuie neapărat modernizată, acesta este imperativul prezentului! — Înțeleg, Andrei, dar tu n-ai dreptul să te îndepărtezi de oameni... Gîndește-te că nu ești numai un specialist, ci și un activist al partidului!

Urmarea a fost că s-a ajuns la un fel de dezgust față de orice discuție pe tema funcției educative a literaturii. Și totuși, literatura are și va avea întotdeauna o funcție educativă. Numai că modul în care și-o exercită este mult mai subtil decît erau în stare să înțeleagă semidoctii cu mașini negre la scară. Imitarea naivă a personajului principal ține doar de prima etapă a înfieri cititor în specificul literaturii. Pe măsură ce el se maturizează sub raport intelectual, influențarea lui de către literatură devine un proces mai complicat și mai greu vizibil. Revenind la exemplul dat la începutul acestor însemnări, se poate spune că vine vremea cînd cititorul nu se mai identifice, sentimental, cu Pierre Bezuhov, ci cu... Tolstoi. El ar vrea să scrie o carte la fel de importantă, prin care să zguduie conștiința semenilor. Sau, dacă nu să scrie o carte, să realizeze orice altceva cu caracter de performanță. Este un elan creator declanșat printr-un fenomen de intrare în rezonanță, specific tinereții.

Cînd procesul de maturizare se încheie, cititorul nu mai cade în reveria substituirii de identitate. În timpul lecturii, el nu-și mai închipuie că este nici personajul, nici autorul cărții. Se mulțumește să fie... cititor. Această poziție, aparent modestă, îi oferă posibilitatea să profite la maximum de efectul benefic al literaturii. Este vorba, bineînțeles, de un cititor competent, și nu de unul care caută în beletristică informații enciclopedice. Este vorba de un cititor familiarizat cu specificul literaturii.

Cititorul care se situează deliberat pe o poziție de cititor are o anumită detașare față de text, dar aceasta departe de a-l face imun la efectul educativ al literaturii, îl face mai receptiv. De ce? Pentru că în absența unor interese impure și turbulente, ajunge la o maximă disponibilitate spirituală.

Există opinia că această contemplare senină a creației, deși oferă o delectare estetică, nu-l modifică pe cititor din punct de vedere moral. Este o opinie greșită, caracteristică celor pentru care contează numai evidentele. În realitate, contemplația de acest fel are o mare putere modelatoare. Nu numai că innobilează prin catharsis, dar îl face pe cititor să simtă admirație și respect față de ființa umană, capabilă de creație. Citind o carte bună — tristă sau veselă, aceasta conștientă mai puțin, dar neapărat bună — trăim bucuria de a constata că un semen de-al nostru a reușit să ajungă la o culme a creației.

Lectura, practică corectă, în cunoștință de cauză, este o școală a admirației, a comunicării, a solidarității umane. Fără să aibă nimic comun cu o fabrică de oameni, literatura pune doar la dispoziția oamenilor o parte din mijloacele necesare pentru a se înțelege mai bine, a se respecta și a-și îngădui unii altora să fie ei înșiși.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Correspondența literară

Privighetorul

Deschidem prima postă literară din țară de după evenimentele din decembrie cu convingerea că literatura și creatorii de valori în general, au un cuvînt greu de spus în aceste vremuri incerte. Nimic nu e mai distict și durabil într-o perisabilă confuzie decît unicitatea valorii. Nimic nu e mai eficient într-o mohorîtă urîtenie generală decît strălucitoarea frumusețe. Nu ne putem salva, inclusiv în fata propriilor noastre eșecuri, decît creînd și sperînd să ajungem prin creație la valoarea invincibilă.

Genericul sub care punem poșta noastră literară receptează o informație biologică din paginile lui Constantin Noica: cel care cîntă în nopțile tîrzii, pînă dimineața, e... privighetorul, nu privighetoarea.

Ne convine acest simbol, pe lîngă sugestia virilității pe care o presupun cîntecul și actul creator, și pentru că pasărea aceasta munceste toată noaptea în singurătatea întinericului cosmic și a propriului întineric — roua zorilor nefiind altceva, după poemul celebru al lui Blaga, decît sudoarea privighetorilor care au ostenit toată noaptea cîntînd.

În altă ordine de idei, cuvîntul implică și sensul de priveghi: priveghere a sufletului în preajma unui spirit pămîntean în extincție, pregătindu-se să se înalte și să străbată, prin inițiere, vămile cerești. Dar poate că timpul însuși pe care îl trăim acum, această învălmășeală postrevolutionară oferă simptomatologia unui priveghi, a despărțirii dureroase de ceva și a intrării, la fel de dureroase, într-o altă paradigmă mai înaltă.

ION ZUBAȘCU ■

Lanterna magică

„Mai mult lung decît verde...”

(meditații la un crocodil)

Un simpatic actor — pre numele său Paul Hogan — trecut, binișor, de prima tinerețe, dar suplu ca o nevăstuică — „trage” în Australia un material brut pentru un film de aventuri, fără a avea un „story” finalizat, așa cum scrie la carte. Ingenios și întreprinzător, se prezintă cu acest material, traversînd oceanul, la binecunoscutele studiouri cinematografice „20-th Century Fox” (binecunoscute, de cîteva luni de zile și spectatorului român prin profesional-realizatele pelicule de serie „B” ce au rulat, și vor mai rula pe ecranele noastre. Aici un producător „dăștept” intuiește valoarea ma-

terialului, îl remontează, adaugă cîteva scene inedite și astfel se naste filmul „CROCODILUL DUNDEE” — un deliciu pentru spectatorul de toate vîrstele!... Un fel de Tarzan al anilor noștri, un neadaptabil la vicisitudinile civilizației de consum, un prieten al animalelor (decî și al crocodilului în cauză), și în aceeași măsură al femeilor frumoase — acesta ar fi eroul.

Eu însă vreau să mă refer la altceva, în aceste rînduri: anume la psihologia spectatorului român obișnuit, spectator ale cărui gusturi în materie de film au fost într-atît de pervertite și de marginalizate în ultimii ani, încît iată-l cum, pus în fața unei pelicule reprezentînd nu neapărat o „capodoperă” — dar o bună piesă de referință în ceea ce privește filmul de acțiune și umor — intră, pare-se, sub incidența acelei rețineri caracterizînd un individ care, în urma unei pătanii anume, suflă și în... laurt; din două motive: unul, că nu mai are încredere în sălile de cinematograf, în genere; al doilea, că e prea prins în a citi

ziarele, a privi la televizor — deci, în a face politică.

La cinematograful „PATRIA” — unde crocodilul este băgat în premieră — lumea merge, și nu prea: cozile sînt destul de modeste. Iată însă că organizatorii lor piete noastre cinematografice le dă prin cap ideea de a folosi și acel „forspan” preluat odată cu achiziționarea filmului în cauză, de a-l programa adică, pe micul ecran, cîteva zile de-a-rîndul și la oră de vîrf. Rezultatul: cozile devin spectaculoase, filmul este reținut la „PATRIA” cu mult peste săptămînilor planificate, este așteptat în țară cu nerăbdare... etc.

Să tragem concluzia (de altfel de mult trasă), că reclama este sufletul comerțului?! Firește că este...! Urmează însă, în programul stagiunii noastre cinematografice ce abia de acum începe cu adevărat (așa cum am anunțat și în trecutul număr al revistei), o serie de „mari filme” — unele capodopere incontestabile. La care nu știm dacă există forspan... la care nu știm dacă există, pregătită, măcar acea minimă propagandă vizuală menită a atrage atenția nu numai asupra titlurilor în cauză, ci și asupra valorii de fapt a peliculelor respective, asupra ecurilor pe care acestea le-au avut în lume acolo unde a fost cazul. Experiența „CROCODILULUI DUNDEE” demonstrează încă o dată — dacă mai era nevoie?! — că spectatorul nostru este, dacă nu obosit, cel puțin tracasat (și nu fără motive, o știm cu toții!). Că trebuie atras către film inclusiv cu mijloacele sfîntei RECLAME, că aceasta din urmă nu mai trebuie rezumată la aceea anonimă, șoptită „de la ureche la ureche” de către cei ce au și văzut un film, lumea bulucindu-se, în cel mai fericit caz, la cinematograful, exact atunci cînd filmul recomandat în cauză a fost scos de acolo, pentru a-și urma circuitul: La urma urmei, pentru un film bun, o reclamă inteligentă susținută costă infinit de puțin, față de încasările pe care le poate aduce. Să purcedem spre ea...!

HORIA PATRAȘCU ■

P.S. — Sîntem informați că — deocamdată pe casete video — circulă și „CROCODILUL DUNDEE” (II), și că ar exista și III-ul; cum ar spune rusul: „Vot tak!”.

Viața pe scenă

Folkiști la Mamaia

— Mă bucur că te-am prins, o clipă, în București. Te văd rar și am senzația că ești mereu între. Între ce și ce ești acum? Victor Socaci?

— Între participarea mea la Festivalul de la Mamaia și...

— O clipă? Cum ai nimerit pe acolo?

— Titus Munteanu m-a solicitat chiar în ziua recitalului pentru a... înlocui un cîntăreț italian care n-a putut sosi la timp, în România.

— Deci, nu numai în industrie ci și la festivaluri se poartă înlocuitorii. Nu ne-a ofensat propunerea?

— M-a interesat mai mult decît persoana mea reapariția unui gen cam uitat — folkul — într-un context de asemenea audiență.

— Revenim imediat la subiect. Te rog să continui: între Mamaia și ce te afli acum, o clipă, în București?

— Coincidența face ca tot la Mamaia să se reinnoade răspunsul la prima ta întrebare. De mine, încep un turneu de zece zile pe litoral alături de Silvia Dumitrescu, Ștefan Hrușcă și proaspătă cîștigătoare a trofeului Mamaia '90, Laura Stoica.

— Să ne mutăm atunci și noi la Mamaia. Din afară am văzut cu toții festivalul. Crapă-ne puțin ușa din dos spre interiorul său!

— Adevărul este că și eu am privit festivalul tot din exterior,

cu excepția momentului în care am cîntat.

— Chiar nu ne spui nimic din culisele „muculesciadei” — cum numea un cronicar ingenios noua ediție a festivalului, — cu atît mai mult cu cît ai participat și la ediția de anul trecut?

— Festivalul a fost mult mai bine susținut de organizatorii săi tradiționali și cred că față de celelalte ediții este un salt important.

— Dar nu saltul pe care l-ai fi așteptat spectatorii.

— Mă surprinde această pretențioasă așteptare a spectatorilor. Cred că nu poate fi vorba de o apreciere generală, ci doar parțială.

— Te pui bine cu organizatorii pentru următoarea ediție?

— În nici un caz. Dar nu trebuie să uităm că e un festival de muzică ușoară și la pupitrul orchestrei nu se află nici Bernstein, nici Jan Michel Jarre.

— Totuși, și aici nomenclatura a rămas nomenclatură!

— Cred că marii compozitori

pe care îi avem în acest deceniu încă stau deoparte și eu, unul, nu înțeleg de ce. Mă refer la Bogardo, Anton Șuteu, Adrian Enescu și alții.

— Să lăsăm o clipă muzica ușoară să mai prindă în greutate. Cred că ai ceva în cap în ceea ce privește viitorul genului de muzică pe care îl practici.

— Mă gîndesc la înființarea cît mai grabnică a unui sindicat pentru toți cîntăreții genului folk și iată, am și făcut primii pași în această direcție. Împreună cu Hrușcă, Șeicar, Bertzi, Gh. Gheorghiu, C. Dragomir ș.a. am creat un prim nucleu lîngă care sper să stringem toate forțele genului pînă în toamnă. Îi anunț pe toți cei care mai cred în folk să mă contacteze...

— Unde? La Mamaia?

— La sediul Asociației pentru inițiativă artistică PAN din str. Onești nr. 4-6, tel. 38 60 45, int. 125, în vederea constituirii sindicatului de care vorbeam.

— Crezi că mai e actual folkul la noi după toate peripețiile sale?

— Folkul rămîne, după părerea mea, în continuare, un gen important, poate cea mai importantă cale de exprimare a opiniilor protestatare prin muzică. De altfel, într-o primă discuție de principiu pe care am avut-o cu dl. Mihail Constantinescu, consilier în Ministerul Culturii, la începutul anului viitor vom putea fi subvenționați pentru organizarea unui festival național folk cu participare internațională.

— Am auzit vorbindu-se recent de un turneu al tău la care a fost prezentă și Olga Ciolacu din Chișinău, premiata revistei noastre.

— Am avut bucuria să evoluăm cu Ștefan Hrușcă, Radu Gheorghe și grupul Crai Nou alături de Olga Ciolacu, artistă emerită a Basarabiei, și de tîna-

Incredere

Există oameni a căror încredere în neamul din care se trag capătă semnele concrete ale propriei opere. Nu sînt puțini, totuși îi deosebim pe fiecare după forma inimii și puterea credinței. Putere venită din dragoste și care, tocmai de aceea, nu obosește. Îi privesc pe muzicianul D.D. Stancu — unul dintre oamenii acestia — și mă întreb cîte drumuri a bătut de-a lungul vieții, pe poteci de munte și cîmpie, în căutarea cîntecelor. Om vrednic, pornit din Albeștii teleormăneni, căutînd calea spre adevăr prin muzică. Zîmbește, aducîndu-și aminte de uceniciile sale, cînd venise la conservatorul bucureștean să se „școlească”, obișnuit mai mult cu fluierul și cavatul decît cu pianul. A trudit să învețe, a dibuit tainele artei, devenind dascăl, compozitor, dirijor, alături de cele mai de seamă nume ale generației sale. Dar, dincolo de preocupările zilnice, care au însumat solide realizări pedagogice, interpretative

și de creație, D.D. Stancu a revenit mereu la prima iubire, izvodită din aceea nestrămutată încredere în izvorul viu al artei poporului său.

Un martor al strădaniilor sale, maestrul Ion Dumitrescu, își aduce aminte de cîntătorii adunați de meșterul lor în inedite formații populare: „Trecuseră dis-de-dimineață, pe ploaie, odată cu zorile, peste două dealuri, se strînseseră, ciopor, pe prispa școlii și de sub zehile ude, scoteau din briu fluierașele, pe care, cu miinile aspre, care lăsaseră securea și fierăștrăul în pădure, le mîngiau cu gingășie, ca pe lucruri sfînte, de mare preț”. Da, cu dorința de a le revela frumusețea artei lor, D.D. Stancu i-a convins să cînte laolaltă, creînd suite de cîntece, jocuri, imaginînd uimitoarele oratorii populare cu voci și instrumente folclorice. *Balada soarelui, Miorița* (Ansamblul „Crîngul” din Teleorman, nu de mult editat pe un disc Electrecord), înregistrînd, în speranța salvării de la uitare, pe fluierașii din Paltin-Vrancea.

La masa sa de lucru, D.D. Stancu îmi arată pe rînd, mîngîindu-le cu duioșie, volumele de cîntece, balade, doine și jocuri, o parte din mîile de melodii și versuri scrise după rosti-

rea artiștilor anonimi în peste șase decenii de peregrinări. Culegerile *Pe plaiuri vîrncene*, apoi cele cinci volume *Pe deal la Teleormănel* sînt cîteva din cele publicate în ultimii ani, așa cum *Formații de instrumente populare* este o carte unică, în care reunește experiența teoretică a cercetătorului și interpretului. Le așază apoi, alături de multe partituri corale, de cîntece și jocuri pentru copii, de manuscrise. Printre ele se află și povestea vieții sale, care își așteaptă rîndul la tipar...

Vorbesc cu el, îl ascult și urmăresc licărul unor priviri ce nu ascund vesnica uimire în fața vieții. În casa de la Băneasa, umbrită de viță, un artist care a împlinit 75 de ani gîndește la ce a făcut și la cîte ar mai avea de împlinit, atîta vreme cît încrederea în oamenii țării sale este atît de vie. Îmi oferă cîteva partituri, culegeri de melodii și... o carte cu poezii. O deschid și surprind neașteptata mărturisire a primei pagini: În inima cu lăcate

Ferecată,
Închid în taină
zilele scurse
și faptele...

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Nu i-au închis gura!

Spre disperarea Securității (fostei!) și a Televiziunii române (fostei!), TUDOR GHEORGHE, suferind de-o eternă „durere în cot”, ne-a fermecat vineri seara, într-un spectacol extraordinar la Polivalența bucureșteană, cu ale sale cîntece cu gura închisă (pentru cei care au urechile deschise!) — (Sorin Moise).

rul actor Gh. Ciolpan. Am realizat împreună un spectacol unic, impresionant fiind felul în care publicul de pe litoral a primit mesajul frătesc al celor din Basarabia în spectacolul internațional român-român.

— **Îți dorești și în continuare o toamnă bogată în cîntece și idei pe măsura lor!**

I. CALIDAVA ■

Soluție la disoluție

Teatrul Mic mi s-a părut, acum mai mult decît oricînd, o fortăreață. Parola care circula subteran era: „Tăcere”. Întrebări nevinovate: „Care este repertoriul stagiunii următoare?”, „La ce oră încep repetițiile?”, „Provocau reacții de neliniște și adversitate. Actorii vorbeau numai după promisiunea că spusele lor nu vor apărea în presă. Erau triști. Orice nemulțumire a lor e întîmpinată de o unică replică: „Nu aveți decît să plecați!” Începeam să mă simt detectiv. De fapt, nu doream decît să aflu cum s-a petrecut această teribilă dezmembrare a trupei.

Sînt departe anii cînd tinerii se așezau la ora una noaptea la coada de bilete. Disoluția Teatrului Mic a început, cred eu, odată cu plecarea Cătălinei Buzoianu. Au mai urmat cîteva spectacole bune, din ce în ce mai rare, care au încercat să salveze firma. Dar atmosfera era otrăvită. Nici publicitatea poleită în-treținută de fostul director nu mai putea ascunde criza prin care trecea trupa. Risipirea ei a devenit în ultimele luni un fapt. Ștefan Iordache a plecat la Teatrul Odeon. Carmen Galin și

Simona Măicănescu sînt acum la Național. Leopoldina Bălănuță, Silviu Purcărete și Cristian Hadjiculea vor fi profesori la Academia de Teatrul Florin Călinescu e la televiziune.

Leopoldina Bălănuță: „E dureros să te duci în cabină și să nu-ți mai găsești colegul. E cumplit să trăiești un sentiment ca acesta la sfîrșitul carierei. Sînt aici de 30 de ani. E o stare generală de tristețe în Teatrul Mic, pe care, din păcate, îl vizitez tot mai rar.”

La o săptămînă după ce Romulus Vulpescu a fost numit director, am trecut pe la teatrul. Mulți mi-au spus: „Ne-a chemat în birou. Vorbeste extraordinar. E grav însă că pînă acum nu s-a dus să vadă nici scena, nici cabinetele, nici atelierul, adică teatrul!” Peste alte cîteva zile, s-a organizat o fastuoasă intrare în scenă cu un sobor de preoți, pentru ca spiritele rele să fie alungate din acel loc. Totuși, eu gîndesc că răul în teatru poate fi alungat numai prin repertoriu și munca în echipă. Or, pînă acum ce s-a făcut? S-a montat „Minunea învierii lui” de Romulus Vulpescu și se repetă „Ultima noapte a lui Socrate” de Ștefan Tăneș. În regia lui Romulus Vulpescu. Despre viitorul repertoriu nu se știe nimic, va fi o mutare în plic anunțată într-o ședință care nu a fost încă programată.

Era ora 21 cînd m-am dus să văd repetițiile. Aveam intenția să stau de vorbă cu directorul. Urc în teatru. Nimeni. Pe scenă, în sală, în foaiere luminile aprinse dar locul pustiu. În cabine se aude curgînd un robinet. Telefonul sună des și insistent. Apare pînă la urmă portarul. Obțin numărul și-l sun pe domnul Vulpescu. Aflu că repetițiile s-au suspendat pentru toată săptămîna pentru că sînt probleme la

Parlament. Oricum el nu vrea să dea declarații în presă.

Teatrul Mic nu este singurul care trece prin momente dificile. În situația lui sînt încă multe teatre, în special în provincie.

Nu au actori, nu au regizori, nu au public. Dar aceasta nu simplifică lucrurile, nu explică fuga unor oameni valoroși din trupă.

Silviu Purcărete: „De mult aveam intenția să plec de la Teatrul Mic. O fac acum pentru că s-a ivit ocazia posturilor de la institut. Teatrul Mic e în schimbare. Sigur, atmosfera e tensionată. Dar și Babilonul a căzut la un moment dat. Și Ninive și Veneția.”

A trecut o zi. Duc articolul la redacție. În drum spre casă aflu că la Teatrul Mic a fost numit un nou director: Alexa Visarion. E omul potrivit.

— Te-ai încumetat să devii directorul Teatrului Mic.

Alexa Visarion — Prima dată m-a bucurat ideea pentru că Teatrul Mic este teatrul lui Peniculescu. El l-a condus cu strălucire o perioadă de timp și era atunci o școală de tineri regizori și actori. Apoi a venit Cătălina Buzoianu și s-au născut alte spectacole de primă mînă. Am avut senzația că pot continua acest drum.

Frica a venit astăzi cînd am pășit pentru prima dată nu ca spectator ci ca om care trebuie să muncească acolo. Acum sînt panicanat și speriat de cîte trebuie să fac. E un moment dificil pentru teatru în întreaga lume, un moment de mutații în conștiința spectatorului. Voi încerca să îmbin tradiția Teatrului Mic cu acest timp zbuciumat în care trăim și care solicită o altă expresie teatrală.

AURELIA BORIGA ■

Poduri în ceață

Tableta autorului apărută în numărul trecut se termina cu următoarele rînduri: „Desigur, multe poduri au fost aruncate în aer. Cuvîntul trebuie să-și redobîndească capacitatea și forța de a dura”. Autocitarea prezintă un lucru rar obișnuit, poate fi interpretată în fel și chip. Cred însă că tema abordată, informațiile și gîndurile incluse în aceste file justifică procedeul și autorul nu va fi răstălmăcit. Despre rolul diferitelor naționalități ce trăiesc în țările din sud-estul Europei au fost spuse și scrise multe cuvinte adevărate și demne de atenția tuturor. Rostindu-le, publiciști și istorici, diplomați și politicieni de obicei în anumite momente fierbinți, în situații încordate liniștesc opinia publică (sau propriile remuscări), chemînd la colaborare și înțelegere, accentuînd misiunea de pod a naționalităților menite să întărească conviețuirea pașnică, colaborarea dintre țări care se găsesc în situația fericită de a avea naționalități minoritare. Nimic de zis, lucru normal, logic și legitim. Deci cu declarații și asigurări solemne, chemări înflăcărâte stăm bine. Situația este mai subredă în realizarea, urmărirea și oglindirea programelor propuse. În formarea obiectivă și la zi în acest domeniu este deficitară și lentă, iar uneori lipsește cu desăvîrșire. În schimb abundă dezinformarea, lucru nedorit, care în mod obiectiv este lent sau torpilează brusc colaborarea programată, diminuează firavele rezultate obținute, discreditînd declarațiile oficiale (și solemne). Exemple? Sînt cu duimul. Întîlnim zilnic știri, articole, păreri autoritare neîntemeiate, deseori calomnioase în presa scrisă și vorbită. Cît de nefondate (și ridicole) sînt afirmațiile acestor anonimi iluștri pot aprecia și cititorii revistei *Flacăra*. În unele organe centrale au apărut articole, pamflete atacînd vehement redacția maghiară a Televiziunii Române, acuzînd-o că atîta împotriva românilor, denigrează cultura română, subminează statul etc. Reportajele, interviurile, anchetele elaborate de redacția maghiară sînt titrate în limba română. Tot mai mulți telespectatori români urmăresc cu interes aceste emisii și deseori află cu surpriză și satisfacție informații, fapte și relatări care lipsesc de pe ecranul Actualităților sau sînt prezentate cu întîrziere și deseori trunchiate. Redacția emisiunilor în limba maghiară — colectiv foarte restrîns la număr, dar ajutat admirabil de colegi români — face eforturi mari din săptămînă în săptămînă și își îndeplinește datoria. Nu negăm, este loc pentru mai bine, se mai face simțită lipsa aparatului adecvat, mai apar stîngăci dar de aici pînă la propagandă antiromânească practică în vîzul tuturor... Fiți cinstiți, domnii ziaristi. Adevărul nu poate fi îngropat Azi în România Mare. Dimineața minciunilor aparține trecutului, tomberoanele așteaptă. Dar să trecem la lucruri mai reconfortante și de perspectivă. Am în față numărul din iulie-august 1990 al revistei maghiare literar-artistică și sociale *HID* ce apare la Novi Sad. Fondată în 1934 *HID* (Pod) și-a dobîndit o notorietate meritată și atestată de generații, justificînd pe deplin titlul. Din recenzie amplă semnată de Csapó Julianna aflăm cu bucurie despre darea în funcțiune a unui nou pod spiritual. La editura maghiară *FÖRUM* din Novi Sad a văzut lumina tiparului, cu titlul „*Posibila variantă*”, „Antologia poeziei române din Jugoslavia (1947—1987)”. Volumul a fost întocmit de Slavco Almăjan. Tot domnia sa semnează și postfața consistentă mult apreciată de recenzenti. Poeziile lui Mihai Avramescu, Radu Flora, Ion Bălan, Simion Drăguța, ale Floricăi Ștefan și ale altora — volumul cuprinde în total 23 de poezii române — prezintă dezvoltarea, problematica și nivelul artistic atins de confratii noștri români din Jugoslavia. Tălmăcirea materialului poetic în limba maghiară a fost asigurată de Kenéz Ferenc, poet și traducător cujean bine cunoscut, autor cu mai multe volume publicate: care datorită împrejurărilor nefaste, acum cîțiva ani a ales drumul exilului. Deci a apărut antologia poezilor române din Jugoslavia, în limba maghiară. Semnalează acest eveniment literar cu satisfacție, dar nu pot scăpa de anumite gînduri neliniștitoare. Am fost (și mai sîntem) atît de divizați și izolați, încît nu posedăm informațiile utile despre asemenea apariții și ajungem cu greu (sau deloc) în posesia edițiilor care ne privesc direct și pot sluji drept punct de pornire pentru unele analize pertinente și asigurarea unei colaborări echitabile, la punerea în circuit comun a valorilor artistice. Înaintea căderii dictaturii ceaușiste, în Ungaria a apărut o antologie a poezilor tineri din România, întocmită și tradusă de tineri autori maghiari... La *Kriterion*, anul acesta a văzut lumina tiparului o bogată și frumoasă antologie consacrată poezilor din generațiile anilor '70—'80 întocmită cu dragoste și pricepere de Mircea Scarlat, al cărei manuscris a fost oprit de cenzura editorială dirijată de domnul Dulea... La Budapesta, Consiliul Ungar al Păcii a publicat la începutul acestui an o culegere bilingvă (*Mi-am regăsit patria — Hazára találtam*) în care poezii române apar în limba maghiară, iar maghiarii tradusi în română. Acest mic dar consistent volum a fost tipărit în 5000 de exemplare și a fost difuzat gratuit.

Critica de specialitate n-a descoperit aceste publicații, din presa română lipsesc și semnalările cu caracter informativ. Unele structuri totalitare mai persistă, ele se fac simțite și în mentalitatea multora dintre noi. Nu dăm importanța cuvenită faptului cultural „mărunț”. Alergăm după senzații efemere. Și încă ceva. Importul de carte din țările vecine a fost cenzurat, limitat, apoi oprit. Romanele lui Augustin Buzura, de exemplu — dinamitarde pentru dictatură — traduse în Ungaria și tipărite în condiții grafice excelente la Editura Europa din Budapesta nu ajungeau în librăriile din România. Și nu numai ale lui Buzura... După părerea mea, asigurarea unui import și export judicios de carte vitalmente necesar, o colaborare dinamică cu țările interesate se impun în mod imperios. Și antologia din Novi Sad dovedește grăitor că sînt numeroase variante posibile de a face cunoscute valorile spirituale existente în țările noastre. Să risipim cetuire.

12 septembrie 1990

BALOGH JÓZSEF ■

O Coree, două Corei

După al doilea război mondial, mai multe state au fost divizate, rupte în două, însă nu ca efect direct al războiului, ci ca urmare a apariției balaurului comunist veșnic flămând și deci veșnic în căutare de victime. Fiind vorba de împărțiri împotriva firii, este de la sine înțeles că popoarele silite să trăiască în state diferite au năzuit totdeauna spre reunificare. Dar năzuința populară n-a putut fi decit o investiție pentru mai târziu, întrucât realizarea celor mai neînsemnați pași spre reunificare depindea de situația politică și de factorii politici.

Aceștia din urmă nu s-au lăsat nici ei mai prejos și au folosit cind și cind lozinca reunificării. În general, se poate spune că în toate statele împărțite în două, ideea de reunificare a avut două faze distincte: faza propagandistică și faza realistă. Așa, de pildă, în anii '60, și Hrușciov, și Adenauer vorbeau zilnic de reunificarea Germaniei, deși fiecare dintre ei era convins că reunificarea era atunci imposibilă. Avem de-a face, în realitate, cu o expresie a demagogiei și a fanfaronadei în scopuri exclusiv propagandistice. A fost nevoie să treacă 30 de ani pentru ca problema reunificării să poată fi abordată la modul serios.

Cu Coreea s-a întâmplat la fel. Adică, în popor, tendința spre reunificare a existat mereu și există, firește, și acum. Dar politicienii din cele două Corei au vorbit de-a lungul vremurilor, și cu deosebire în ultimii cinci ani, despre reunificare fără ca vreunul dintre ei să creadă măcar o secundă că așa ceva ar fi posibil. Abia recenta întâlnire de la Seul dintre primii-ministri sud-coreean și nord-coreean a marcat începutul abordării serioase a chestiunii unificării Coreii.

Ce s-a întâmplat pentru ca să se poată intra în această fază? Să ne amintim de dictonul latin „Sublata causa, tollitur effectus” (suprimată cauza, și va dispărea și efectul). Întrucât, după cum am arătat, divizarea unor țări s-a produs datorită apariției sistemului comunist, prăbușirea acestui sistem și nu altceva avea să dea și semnalul lichidării diviziunilor statale. În această lumină, oricât ar părea de neaferos, rapida desfășurare de evenimente în privința reunificării Germaniei și demarajul spre reunificarea Coreii au aceeași cauză. Speriat de ce s-a întâmplat cu regimurile comuniste din Europa răsăriteană, Kim Ir Sen a fost nevoit să treacă de la scoaterea pe nas de panglici propagandistice la convingeri adevărate. Accentuând asupra faptului că reunificarea nu se va face după model german, care aduce cu o absorbție a R.D.G. de către R.F.G., ci altfel, deoarece Coreea de Nord, spre deosebire de țările din Europa de est, ar fi reușit „să construiască socialismul”. Kim Ir Sen pare a crede că se poate salva realizând o reunificare după formula chineză „o țară, două sisteme”. Fără să fie deloc convins că formula e realizabilă, Sudul pare dispus o accepta, din motive tactice, să pornească la drum sub semnul acestei lozinci.

Drumul se anunță însă lung (specialiștii apreciază că în cea mai favorabilă variantă reunificarea Coreii nu s-ar putea înfăptui mai devreme de zece ani), din cauza diferențelor de opți de interese și de opțiuni dintre regimurile celor două Corei. Astfel, în timp ce Sudul pune accentul, în dezbaterile privind reunificarea, pe problemele economice (explorarea comună a bogatelor resurse naturale din Nord, cooperarea în producția bunurilor de consum, dezvoltarea comerțului, a comunicațiilor și călătoriilor, inclusiv reactivarea imediată a legăturii feroviare directe dintre cele două capitale), Nordul insistă cu precădere asupra dezarmării peninsulei, ceea ce vizează în primul rând prezența trupelor americane în Sud.

Oricum, s-a dat startul pentru încă una din competițiile reunificării, și se apreciază că startul a fost bun.

ION D. GOIA ■

Să-ți rupi de la gură ca să cumperi flori

Interviu cu ziaristul francez

VINCENT JACQUES LE SEIGNEUR, de la revista POLITIS

— Cu toate că lucrați la o publicație ecologică, în secolul nostru dialog n-aș vrea să abordăm probleme de specialitate, ci mai curând aș dori să ne împărtășim cîte ceva din impresiile dumneavoastră de oaspete al României, al Bucureștiului.

— Ecologia are o sferă foarte largă de cuprindere și, ca atare, eu consider că mă aflu în specialitate chiar dacă discutăm, de exemplu, despre cum trăiesc bucureștenii.

— Și... cum trăiesc?

— Să răspunzi la întrebarea aceasta este mai greu decît să ridici o piatră de moară. Dar am să încerc. Dacă ar fi să ne luăm după cît sînt de aprovizionate magazinele cu bunuri de consum și să facem o comparație cu alte țări, cuvîntul catastrofă s-ar impune de la sine. În timp ce aproape pretutindeni în Europa supermarketurile gem pur și simplu de mărfuri, în România bate vîntul prin rafturi, bursa neagră e în floare. Dar eu, ca toți compatrioții mei, de altfel, nu mă grăbesc să fac asemenea comparații, ele nu duc nicăieri, deocamdată. Dimpotrivă, mă străduiesc să găsesc bucureștenilor, românilor în general, circumstanțe atenuante.

— Ați putea să mi le spuneți și mie?

— Românii, marea lor majoritate, sînt foarte demni și induosători pînă la lacrimi în sărăcia lor. Așa, de pildă, românii, care au bani puțini și mărfuri și mai puține, care n-au ce mîncea și îndură numeroase alte lipsuri și mizerii, de neimaginat în alte țări, dau o mare parte din cîștigul lor pe flori. Să-ți rupi de la gură ca să cumperi flori! Este fantastic, așa-ceva nu înțelegi nicăieri în lume. Am mai văzut iarăși ceva care

m-a umplut de uimire și de admirație — în metrou, în tramvaie și autobuze, oamenii se ridică pentru a ceda locul altora — mai în vîrstă, cu copii etc. Un cavalierism din alte vremuri, care la noi, în Occident, a dispărut de mult. În general, sub o crustă de om înrăit de lipsuri și necazuri, ghicești un suflet bun ca pîinea caldă, zestrea și sîmînța cea mai de preț pentru renașterea României, care sigur se va produce.

— Dar ce nu v-a plăcut?

— În primul rînd faptul că nu se muncește cum ar trebui și cît ar trebui. Perioada de după revoluția din decembrie anul trecut s-a lăsat cu un fel de destindere generală, de relaxare, de vacanță. Este lucrul cel mai rău. Un popor sărăcit nu poate ieși din nevoi decît muncind foarte mult și cu rost. Poate explicația delăsării și deci și cheia rezolvării acestei probleme, adică a mobilizării tuturor la muncă, se află tocmai în absența de pînă acum și de acum a rostului, a acelei așezări a lucrurilor care să-i stimuleze pe oameni, să le dea sentimentul că lucrează cu spor, cu folos și cu cîștig. Firește, această situație are la rîndul ei drept cauză regimul comunist. Din acest punct de vedere, se poate spune că apatia generală, faptul că oamenii nu înțeleg, că trebuie să muncească își au sorgintea în deceniile de stalinism și ceausism. Urmele sînt greu de șters, se vîd multă vreme. Iată, în Italia, la peste patru decenii după Mussolini, oamenii mai suferă încă de mussolinism. Românii au fost marcați, traumatizați de deceniile de comunism mai mult decît vecinii lor, și de aceea și situația României este mai grea

decît a celorlalte țări foste socialiste.

— Ați putut constata chiar dumneavoastră acest lucru?

— Da, firește. În timp ce românii se află într-un fel de letargie, în celelalte țări din defunctul lagăr cetățenii sînt activi, se zbat, se interesează, nu se dau bătuti, cu alte cuvinte — luptă, în toate sensurile acestui cuvînt.

— Și românii nu luptă?

— Luptă cîtiva, iar cei mulți par a se teme de schimbări, din care cauză se uită urît sau chiar se răstesc la cei care luptă.

— Alte critici?

— Nu-i vorba de nici un fel de critică, nici cele spuse pînă acum nu trebuie considerate critici, ci simple observații prietenești. Drept ceea ce sînt. Așa, ca încă o observație, ar mai fi de remarcat murdăria care domnește în multe locuri. Dacă pentru alte lucruri ce nu se realizează se poate invoca lipsa de materii prime, de energie, de utilaje etc., ca urmare a lipsei de valută și deci a imposibilității de a importa ceea ce este necesar, în cazul curățeniei, care-i pricina? Trebuie mături de import, nu se pot face în țară?

— Cum apreciați situația politică din România?

— Explozivă. Nu, nu-i nici o contradicție cu cele spuse despre apatie și delăsare. În condițiile dificultăților și ale indeciziei politice din țară, la care se adaugă și frămîntări naționale, tocmai inacțiunea de acum poate însemna jarul care mocnește. Nu mă îndoiesc însă că și de astă dată românii, a căror înțelepciune este atît de apreciată în Franța, vor găsi puterea și mijloacele de a aduce corabia la țarm.

ION D. GOIA ■

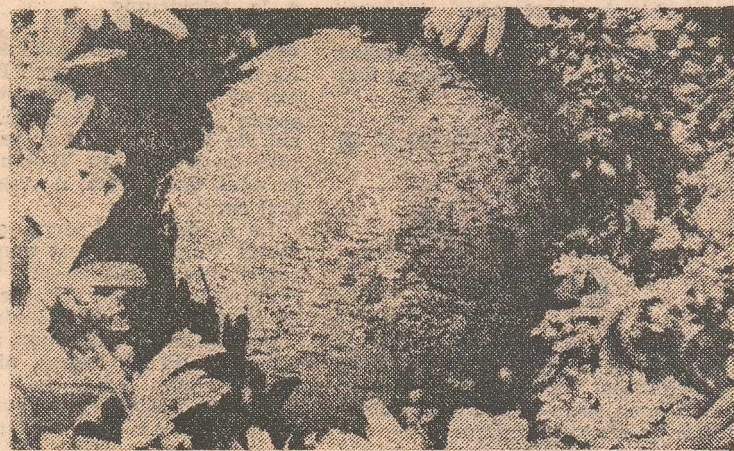
Planeta albastră

● Devitalizarea comunismului în Uniunea Sovietică capătă proporții pe verticala societății dar și pe orizontala vieții economice. Nu există republică sau regiune, nu există sector de activitate în care ruina unei ideologii prea tirziu recunoscută ca falimentară să nu se manifeste. În spatele acestei gigantice demontări se află personajul care acum încearcă să pună frînă unui proces devenit haotic și periculos prin implicațiile sale internaționale. Destruerea unui imperiu, altădată dirijor al unei bune părți a lumii, încercă tactică dar incurcă și strategii. „L'Espresso” reamintește etapele acestui impuls esențial care va face istorie: „cu binecuvîntarea militarilor, puși în imposibilitatea de a ține pasul din punct de vedere tehnologic cu Statele Unite, Gorbaciov a început să demonteze piesă cu piesă diferitele părți ale unui sistem imperial pînă în acel moment în continuă expansiune. Progresul a fost impresionant. Este suficient să privim datele pentru a ne da seama de aceasta. 1985: anul în care s-a dat cale liberă procesului de democratizare în Polonia. 1986 — destinderea începe să prindă

contur odată cu înfrînarea de la Reykjavik cu Reagan și întoarcerea la Moscova a lui Andrei Saharov. 1987: perestroika începe să meargă în ritm alert; Husak în Cehoslovacia, Honecker în R.D.G. și Grosz în Ungaria anunță reforme; la 8 decembrie, la Washington este semnat acordul asupra retragerii rachetelor din Europa; apoi la puțin timp după aceasta, interveni acordarea unei vize lui Dubcek pentru Italia, călătoria lui Saharov în Statele Unite, în timp ce la Praga zeci de mii de manifestanți ies în stradă pentru libertate. Imaginile anului de neuit 1989 sînt încă prea proaspete pentru a mai fi nevoie să le amintim. Căderea regimurilor comuniste în toată Europa de est, a sancționat sfîrșitul unei dominații politice și ideologice bazate pe teoria suveranității limitate.”

● Suveranitatea limitată în exterior a încetat. Suveranitatea limitată în interior — nu. „Legătura dialectică” nu va întârzia să se manifeste... Și pentru că vorbim de procese cu o anvergură planetară dar și cu una adîncă în timp să cităm dintr-un foarte interesant studiu apărut în „Le Monde Diplomatique”. Intitu-

lat semnificativ „De la revoluțiile socialiste la revoluțiile capitaliste” studiul amintit face o radiografie a răsturnărilor în formă și a celor în conținut înregistrate în deceniile care au trecut de la instalarea la putere a comunismului. Perioadă tragică, dezechilibrată, cu profunde implicații în planul individului și a maselor pe aproape jumătate de glob: „Comunismul este contrariul tuturor acestor lucruri. Comunismul a fondat prima civilizație atee din istoria umanității. Este doctrinar, „logocratic”, transformînd sau negînd natura. Subordonează economia politicului. Aboleste proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și subrezește privilegiul material. Înlocuiește burghezia prin ordinea birocratică. Reduce spațiul de manifestare al libertății, calea în picioare libertățile de tip liberal. Este misionar și integrator, industrializator, partizan al industriei celei mai industriale, mai greoaie. În varianta sa extremă, comunismul înseamnă valorile dominante ale perioadei 1917—1967. Actuala epocă este dură pentru el, dar mai puțin dură pentru Occident al cărui trecut și succese liberale și

Fotografie de LEONARD CHIOVEANU

capitaliste l-au ferit de rupturile brutale. l-au condus la reforme, la compromisuri, la economii mixte. Dar în această jumătate de secol deriva egalitară și autoritară a fost universală, așa cum este în actuala perioadă deriva liberală și antiegalitară. Prima cuprindea comunismul sovietic și caricatura sa fascistă imaginată de Occident, sfidarea radicală a U.R.S.S. și riposte moderate sau demagogice, etatismul de toate culorile, „presedînția imperială” americană (de la Winston la Johnson) declinul și căderea parlamentarismului francez, „noii cezari” ai deceniului 1956—1966 (Nasser și Suharno, de Gaulle și Kennedy, Hrușciov și Castro...), keynesianismul, creșterea fiscalităților, dezvoltarea sectoarelor publice, a legilor

sociale, a elitelor statului, a solidarității, a securității, a competenței... Valorile acestei jumătăți de secol erau autentice. Umanitatea le datorează imense progrese. Dar, ca întotdeauna, aceste progrese erau regresive. Valori la fel de autentice aveau de suferit, rămîneau în urmă. Este evident că secolul XX, de la primul război mondial și revoluția rusă, anii 1917—1967 nu s-au evidențiat prin succese răsunătoare în materie de libertate sau de morală!”

Știm. Toată problema este dacă memoria indolentă a umanității va ramine trează, iar comunismul nu își va împinge, în forme noi, rădăcinile în viitor. Pentru a renăște și a-și relua ciclul devastator...

RADU BUDEANU ■

■ Repriza a doua a meciului de la Glasgow, parcă a așezat față-n față o echipă de matematicieni și una de artiști. Scoțienii, pragmatici, cu echerul în mână, au găsit drumul cel mai scurt spre poartă și, până la urmă, spre victorie. Jucătorii noștri, prea îndrăgostiți de show-urile personale, au vinat exagerat dantelălele. Au schimbat raidurile de knock-out, purtate în viteză a patra în primele 30 de minute, cu o polcă sterilă de-a latul terenului. Le-a fost parca milă de scoțieni să le mai perforoze odată poarta când cimpoul acestora se dezumflase de tot sub presiunea echipei noastre. E drept că și condiția lor fizică a început, ca de obicei, să gâfâie. ■ Președintele federației Mircea Sandu a asigurat lotului condiții optime de pregătire. Și totuși acum oftează: „Mihănea e cu atât mai mare cu cât formația noastră a avut meciul în palmă aproape o oră. S-a simțit totuși că nu mai alcătuim o trupă omogenă, că solistiștii noștri interpretează roluri din alte piese jucate în campionatele din străinătate. Acum au evoluat după ureche. Dacă am reuși să-i convocăm pe totii măcar cu 5-6 zile înaintea întâlnirilor oficiale!” ■ În minutul 51, Dan Petrescu a demarat ca o mașină de formula unu, a „crosat” doi scoțieni și, până la urmă, a mirosit iarba din careu. „Penalty clar. Mc. Alister m-a cosit fără milă”. Cea mai convingătoare reluare de fază este vinătaia proaspătă de lângă gheț, „Peste câteva momente, tot în careu, un fundaș scoțian a respins discret mingea cu mîna, ca la volei”. De fapt, respectind adevărul, și Răduțu l-a agățat în 16 m. Mc. Coest. La penalizări, scorul e 2:1 pentru noi. Slabă consolare! ■ În afară de centrarea milimetrică de la înscrierea golului și de 2-3 mingieri subtile ale balonului, Lăcăbuz a jucat de parcă și-ar fi uitat

piciorul stîng la Florența. În schimb, Lupescu și, mai ales, Rotariu au evoluat iarăși ca niște adevărați profesioniști. Mingea se lipea de piciorul lor de parcă și-ar fi uns ghetetele cu prenadez. ■ Poliștii intepenți pe cai ca niște statui ecvestre, tribune din lemn, tabelă de scor manevrată cu mîna, fanfară cu cimpoiuri cu fuste mini dar și cu mustăți stufoase. Peste stadionul Hampden Park plutește o atmosferă retro. O birocrație îmbătrînită ne-a obligat să semnăm pe tabele de prezentă la intrarea în cabinele presei, adevărate colivii încomode cocotate pe umerii unor scări de mansardă. Mai rămînea să ne

Dușul scoțian

facem și autobiografia ca să vedem meciul. ■ În prima repriză, Mateuț a fost furnica harnică de la mijlocul terenului. A plonjat ca un kamikadze în bombeul suțurului Mac Leod obligându-l să greșească ținta. Apoi, i s-a cam golit rezervorul de puteri. „E greu să reții în națională după un an de tușă. Cam după 30 de minute, o inexplicabilă deconectare, o păguboasă lejeritate în joc au venit ca un val dinspre fundasi molipsind toată echipa. Ne-a prins bine această zdruncinătură. Vom culege destule puncte pentru calificare”. ■ Desi n-a rupt cu jocul lui inima țigului, Căma-

taru este totuși autorul golului. „Am observat că centrarea-șut a lui Dan Petrescu se strecura pe lângă poartă și, atunci, am întins piciorul devind balonul în gol. Chiar dacă nu reușeam, lângă mine se afla Mateo și mingea tot în poartă poposea. Scoțienii practică un fotbal englezesc iute și în forță dar, de fapt, noi ne-am bătut singuri”. ■ Unii blestemau ghinionul nostru la blocarea bombeii lui Hagi, lovitură de cap puțin alături a lui Cami, ratarea din ultimul minut. Uitînd că șansa a îmbrăcat și tricoul nostru. Cel cu numărul 1, Silvică Lung apărînd uimitor vreb trei goluri gata făcute. Altu-i însă ba! ■ Antrenorul Constantin: „După deschiderea scorului, jucătorii noștri, în loc să apese zdrăvan pe accelerație cînd adversarii erau grogy, parcă alergau în poante. Și parcă uitaseră că fotbalul rămîne totuși un joc colectiv. Vom analiza la rece toate slăbiciunile căutînd nu vinovați, ci greșeli”. ■ Sîndoi pare un munte de tristețe. „La golul doi, m-am trezit în coastă cu Mc. Coest și Boyd. Pe care să-l acroșez mai întîi?” Într-adevăr, spre final, dublajul apărătorilor noștri a fost anemic. ■ În tribună, Rod Stewart, cu părul lui ciufulit de Arici Pogonici abia trezit dintre perne. Transformîndu-și plămîinii în boxe, supervedeta muzicii ușoare striga din răspuțeri „Come on Scotland” atunci cînd echipa sa se afla în corzi. N-a fost zgîrcit cu aplauzele nici cu Hagi. Atunci cînd decarul nostru s-a jucat de-a v-ați ascunslea cu mingea și cînd a lansat cu călcîiul un atac în trombă. Din păcate, Gică, de prin minutul 60, a cam intrat în relache. ■ După dușul scoțian de la Glasgow, poate fotbalistii noștri au aflat că un meci se joacă totuși 90 de minute și că plerismul pe gazon e pagubă curată.

C. FLORIN ■

MATEUȚ — jucător la puterea a treia

În secunda 40 a meciului Dinamo — F.C. Argeș, Mateuț execută cu măiestrie o lovitură liberă, aruncînd în careu o minge numai bună de introdus în poartă. Ceea ce Marcu și face. După acest blitz-gol, toată lumea se aștepta ca scorul să ia proporții. Dinamoviștii zburdă în atac încercînd să-și între în picior pentru partida cu irlandezii. Numai că atacanții și mijlocașii se lansează într-un concurs imbolnăvitor pentru tribune: cine ratează ocaziile cele mai clare. Locul unu în acest top pagubos: Sorin Răducanu. Și iată că, în minutul 38, altă dandana. După un fault de joc, Mihăiescu scapă nervii de sub cheie, simulează un upercut spre falca fundasului piteștean și face rost de un cartonaș roșu. Din acest moment, mecanismul echipei Dinamo, cu un piston mergînd în gol, se dereglează. Și repetiția generală pentru pri-

mul tur al cupeilor europene se impotmolește. F.C. Argeș, echipă care n-arată rău, îndrăznește în atac și numai plonjanele temerare ale lui Stelea împiedică egalarea. Șansa lui Dinamo se numește însă Mateuț. Acest profesionist de valoare rămas în țară remorchează pur și simplu echipa chiar așa ciuntită după el. Fotbalist la puterea a treia! A măturat acțiunile periculoase din propriul careu, a lansat de la mijlocul terenului raiduri spre poarta piteșteană și, ca să pună lucrurile la punct, a semnat și golul de 2:0. În ultimele minute, în coastă cu doi fundasi, a sprintat în stil Carl Lewis și a suțat necrutător cu parca reinviata lui gheată de aur. O partidă cu suspans, începută și încheiată cu cite un gol și desfășurată în rest ca un recital Mateuț.

F. CONDURĂȚEANU ■

CLASAMENTUL

1. STEAUA	5	4	1	0	16-4	9
2. Dinamo	5	3	2	0	7-2	8
3. F. C. Inter	5	4	0	1	7-5	8
4. Sp. Studentesc	5	3	1	1	8-5	7
5. F. C. Farul	5	3	0	2	8-4	6
6. Univ. Craiova	5	2	2	1	7-3	6
7. „Poli” Tim.	5	2	2	1	6-3	6
8. Corvinul	5	3	0	2	6-7	6
9. Rapid	5	2	1	2	12-7	5
10. F.C.M. Brașov	5	2	1	2	8-6	5
11. S. C. Bacău	5	2	1	2	5-4	5
12. F. C. Argeș	5	2	1	2	6-6	5
13. Gloria B-ta	5	1	1	3	7-9	3
14. Petrolul	5	1	1	3	3-9	3
15. Jiul	5	1	1	3	3-10	3
16. „U” Cluj	5	0	2	3	1-7	2
17. Progr. Brăila	5	0	2	3	1-9	2
18. F. C. Bihor	5	0	1	4	1-12	1

Schilacci made in Ghencea

— Gabi Balint, te-ai tuns a la Schilacci.

— Deh, mai păcălesc și eu începutul de cheie.

— Și noi care credeam că ai vrut să devii și prin pieptănătură, nu numai prin gol.

— „salvatore del Burgos”.

— Răbdare, abia de două luni am aterizat în Spania.

— În primul meci de pregătire cu Deportivo am strecurat mingea în plasă. În partida cîștigată cu Cadiz (1:0), prin demarări continue, mi-am creat trei ocazii de gol, din răsate, rulate cu cîteva centimetri. Publicul m-a aplaudat pentru cursele în viteză, pentru fantezia paselor cu călcîiul. Apoi, două zile am fost sleit de puteri. Spaniolii joacă de la o poartă la alta de parcă-ar avea două perechi de plămîni. Atletico Bilbao, deși ne-a învins cu 2:1, poate să-și felicite portarul. A scos miraculos cîteva bombe expediate de mine. Vor urma și golurile.

— N-am înscris pentru Steaua peste 70 și 8 decisive la națională? La Burgos se speră să devin Segnor-Gol. De altfel, în limba spaniolă, Balint înseamnă glonț — și ei fac le-ătura cu tirul meu la poartă.

— Știu că Burgos s-a zbatut mult să te aibă în formație.

— Președintele clubului, un multimilionar cu Rolls-Roys și trei Mercedesuri s-a îndrăgostit de jocul meu la Cop a del Mondo. I-a trimis în Ghencea pe managerul Jose Fernandez, cu cotă înaltă în Spania, și pe impresarul Miguella, cel care l-a adus pe Maradona în Europa, la Barcelona. M-au așteptat 4 zile

să revin de la turneul din

Belgia și au acceptat să crească prețul de la 500 000 dolari la un milion. Pe aeroportul din Madrid m-au interviuat ziaristii de la Marca, As, El

Mundo Deportivo iar în Burgos se organizase o mare conferință de presă. De altfel, spaniolii mă opresc pe stradă rugîndu-mă să marchez

du-mînă și publicul mă răsfață. Cînd s-au întocmit în cîteva ore formele pentru deplasarea la Glasgow, guvernatorul

Burgosului a trimis mașina după mine și am tăifășuit prietenește despre fotbal. În loc de autograf, mi-a cerut să-i dedic primul gol.

— Te-au înfiat spaniolii.

— Aș minți dacă aș spune că nu mă simt în largul meu. În teren, toți se dau la o parte lăsîndu-mă pe mine să execut loviturile libere și penalizările. Mi-au cedat tricoul cu numărul 10, ca o aluzie la faptul că port prenumele Pele. Am dorit o mașină rapidă și, a doua zi, în fața casei, parcarea un Volkswagen Golf. Din apartamentul meu cu 5 camere aud clopotele monumentalei catedrale. De altfel, Burgosul e un oraș cochet și pitoresc, cu viață patriarhală, cu porumbei hrăniți de locuitori în piețe. Înainte de începerea campionatului, parohul catedralei, membru de onoare al conducerii clubului, a făcut o sfeșanie la stadion. În vestiare, jucătorii obișnuiesc să murmure o rugăciune înainte de echipare și Balint își face cruce alături de ei să înscrie gol. Burgosul e un oraș cu oameni bogați și împătimiti de fotbal. De altfel, prețul biletelor aici oscilează

între 30 și 60 de dolari, în restul țării, chiar și la Madrid, ele costînd doar 15-25. În Spania fotbalistii sînt venerați precum actorii și muzicienii.

— Văd că responsabilului cu golul îi merg toate-n plin. Si cu toate astea, la primul sunet de goarnă, ai alergat într-un suflut la națională.

— Unde te simți mai bine ca-ntr-un tîl? În noaptea de dinaintea reîntîlnirii cu băieții, n-am închis un ochi de emoție. În Spania, vorbesc, în fiecare zi la telefon cu Hagi. Nu doar fiindcă e cel mai bun prieten al meu, ci că

să mai aud o vorbă românească. Deși pe aici fetele sînt frumoase tot cu o românească mă voi căsători. Și după ce-mi voi încheia treburile de profesionist, mă voi reîntoarce acasă.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Să credem în buturuga mică!

Confruntarea dintre cele două „europene”, reprezentante în Cupa UEFA, Politehnica Timișoara și Petrolul Ploiești a dat cîștig de cauză gazdelor. Trebuie să spunem de la început că nici acestea nu au practicat un joc spectaculos, cu combinații în viteză și pline de fantezie. Din contra, în prima repriză chiar și-au nemulțumit proprii suporteri: acțiunile alb-violețelor sufereau de stereotipie în atac, apărarea petrolistă stătea bine grupată și avea în portarul Liliac un inger salvator în cîteva ocazii. Petrolul se rezuma la unele firave contraatacuri, repede destrămate (ni s-a părut, în două rînduri, că o fost și dezavantajat de aprecierile de la margine în privința ofsaidurilor). Nimic nu prevestea deznodămîntul din repriza secundă. Petrolul a îndrăznit mai mult în atac, timișoreni au găsit spații mai largi de manevră și au reușit două goluri în trei minute (59 și 62), ambele din faze fixe: penalty și lovitură liberă, tot ei mai înscriind și în ultimul minut de joc.

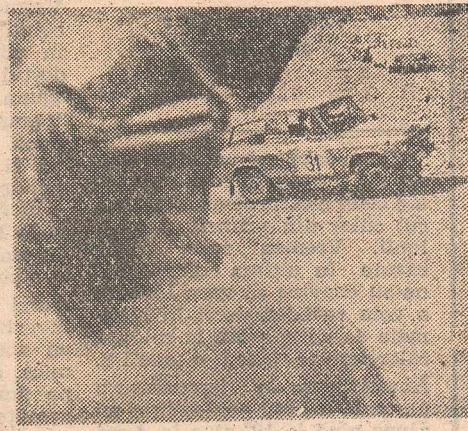
Anticipînd grelele confruntări de astăzi („Poli” cu Atletico Madrid, pe stadionul „1 Mai” din localitate, iar Petrolul la Bruxelles cu puternica formație Anderlecht), sîntem convinși că va fi făcut totul pentru ca prestația reprezentantelor noastre în această primă manșă să ofere șanse de calificare în turul următor sau măcar o comportare onorabilă. Lor, ca și celorlalte formații participante în cupele europene (Dinamo, Steaua și Universitatea Craiova) le dorim mult succes!

POMPILIU LAURENȚIU DUMITRESCU ■

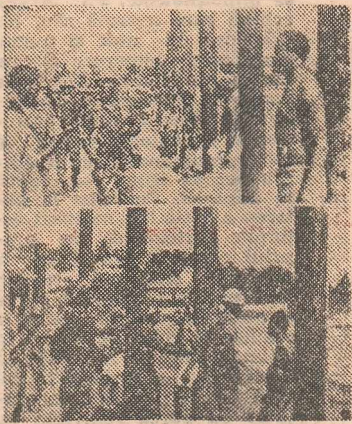
Raliul Dunării

„Dacia” la relanti

Între 6-9 septembrie, debutînd la Eia Mare, Raliul Dunării a reunit participanți cu pretenții. Echipele românești s-au comportat foarte bine pe tot parcursul. În mod surprinzător, echipele Italiei și Franței au abandonat cursa. (Leonard Chioveanu)

Loviturile de stat — tîlcul istoriei!

Execuția !

La 14 aprilie 1980, în Liberia, avea să reușească lovitură de stat prin care sergentul-șef Samuel Doe devenea conducător absolut, iubit și prețuit ! Cum și-a meritat aceste adjective ?

Tînărul, de atunci, Samuel Doe, era exponentul nemulțumirilor populare, adică emanția revoltei generale împotriva unei minorități. În acea vreme, în Liberia, circa 3% deținea puterea administrativă și, mai ales, financiară a țării, iar numai 10 familii conduceau de aproape 150 de ani. Revolta, ca și emanția, era, deci, firească !

Președintele de atunci, Tolbert, a fost ciuruit de gloanțele proprii sale gărzi personale și ale celor din jurul său apropiat și a murit înainte ca mulțimea să poată realiza linșajul propus. Cei-lalți oameni politici, 13 la număr (!), au fost „judecați” într-un simulacru din care au lipsit chiar și avocații și au fost condamnați la moarte. La conferința de presă care a precedat execuția (masacru !), Samuel Doe a invitat toți fotografil prezenti în țară, televiziunea franceză

„T.F. 1” și engleză „B.B.C.” să asiste la un spectacol „cum nu a mai fost niciodată, nicăieri” (S. Doe). Iată, deci, povestea acestor fotografii, vechi de zece ani !

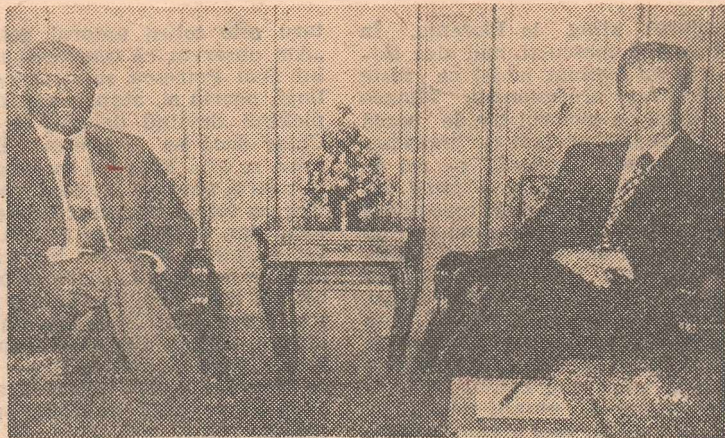
Filmul execuției, sadismul (Frank Tolbert, 62 de ani, fratele fostului președinte și Phillips James, ministru de finanțe, care au murit înaintea execuției în urma unei crize cardiace au fost, totuși, puși și legați alături de cei vii și împușcați de plutonul de execuție !), atmosfera de excitare și violență publică, după împușcare, toți soldații au continuat să tragă în cei morți, au impresionat lumea mondială care a realizat un veritabil șoc și care a sistat orice colaborare cu un regim care venea la putere în acest fel.

A urmat, apoi, incredibilul ! socolindu-se jignit și insultat de ziaristii de la B.B.C. care l-au întrebat dacă se simte capabil să fie un bun președinte la 27 de ani, cu un bagaj cultural precar și fără un certificat de studii, Samuel Doe a trecut la primele sale represalii : închiderea aeroportului, confiscarea filmelor, „arestarea” tuturor fotografilor execuției, înțelegind tîrziu greșeala pe care a făcut-o permițind accesul presei ! Cîțiva fotoreporterii au reușit să ia primul avion...

La 10 septembrie 1990, Agențiile de Presă Internaționale comunicau vestea că Samuel Doe, președintele Liberiei a murit la Monrovia, ciuruit de gloanțe și cu trupul mutilat apoi de furia mulțimii.

A stat Liberia în loc zece ani din cauza unui dictator ? Fără comentarii !

PAUL AGARICI ■

Prieteni : Samuel Doe & Nicolae Ceaușescu

Samuel Doe (in centru) în timpul Conferinței de presă ce a precedat execuția.

Explozia de bucurie a plutonului de execuție

Grafitti

Periuțele de dinți la români

Mititica a ieșit de la „mititica” și se produce în patetica intruiri cu măturii pe care le crede senzaționale.

Si intrucitva chiar sint.

Zoe Ceaușescu a părăsit detenția și fermecătoarea libertate a primit-o cu, puțin spus, amabilitate. Biata ființă abia se poate mișca de reporteri. I s-a furat (și ei) promisiua liniște, e obligată să aibă amintiri, să-și plîngă de milă dezmiertîndu-se, ba chiar lăcrimînd. E mai gureșă decît domnul acela, Mandela care și el a stat după gratii (doar cu un sfert de veac mai mult decît Zoicița) și n-a socotit necesar că ar trebui să stîrnească în vreun chip compasiunea.

Nu știu (Doamne feri-mă !) despre cum devine cu pîrnala, iar în condiții de prevenție, dar cred că nimeni n-are curate de alint spre a o evoca. E sigur că instituțiile naționale (acest) profil sint și ele rămase cu mult în urmă față de cele capitaliste. Guvernul, popoul, n-au catadixit în cele nouă ani de libertate cîte au trecut din Decembrie pînă azi (și multe pot face în nouă luni !) să pună pe baze noi, solide, moale puscăriile ce sint și ele pîrticipă din bunul patriei. le-am adus la nivelul, iată, al amurgului de mileniu (care a fost și pe Lună) drept fiind ca mai înainte pomenitele stănturi în reflecție, și reculegere să provoace riposta viroasă a unor „consumatori” nemulțumiți.

Vremurile sint cum sint

Dar vremea ?

Chiar dacă astronomic toamna nu a sosit, primele semne ale celei meteorologice au apărut chiar din primele zile ale lunii. Vremea rece, ploile căzute în ultima săptămînă ne-au convins că vara 1990 nu o vom revedea decît în albulmele de poze, seara la căldura caloriferelor (dacă o aveți !). Abaterile de la temperatura normală a lunii septembrie au ajuns pînă la 10° ziua la Arad și Timișoara (12.IX) și pînă

la 9° noaptea la Oradea (13.IX). Vremea foarte rece a creat condiții de apariție a brumei, în dimineața zilei de 15.IX, destul de frecvent în Transilvania și Subcarpați. A venit toamna ! Ne numărăm bobocii și sintem curioși cum va fi vremea săptămîna următoare.

Încălzirea resimțită în ultimele 2—3 zile a dus la o vreme normal de caldă pentru această perioadă. Structura atmosferei la nivel european va favoriza un transport de aer cu aceleași caracteristici termice, dar mai umed de origine nord-atlantică. Deci, în următoarele zile cerul va fi ceva mai noros în vestul, centrul și nordul țării unde va

ploua aproape în fiecare zi, și ceva mai degajat în rest, unde șansele de ploale sint mult mai mici. (Condițiile de lapoviță și ninsoare, atît la munte cît și în nordul țării, sint în scădere continuă). În schimb, vîntul se va intensifica trecător îndeosebi în cîmpia vestică în primele zile.

Termic, în săptămîna care urmează nu vom asista la salturi importante. Valorile extreme vor marca variații de 2°—3° de la o zi la alta și vor fi cuprinse în general între 15°—25° C cele maxime, și între 2°—12° C cele minime. Datorită nebulozității, temperaturile matinale vor fi cam aceleași în toate regiunile, mai puțin litoralul care are un ml-

croclimat aparte. În cursul zilelor, valorile mai mari ale temperaturilor se vor înregistra în sudul și sud-estul țării pentru că cerul va fi mai degajat, iar orele de insolăție vor fi mai multe decît în rest.

Celor aflați încă în concediu la mare, le recomandăm bilete de întors acasă, nu pentru că n-ar avea soare, ci pentru că sezonul s-a terminat, apa s-a mai răcit.

Celor ce vor să meargă la munte la sfîrșit de săptămînă, deocamdată le spunem că nu va fi o vreme grozavă, dar dacă mai speră îi invităm să țină legătura cu noi, telefonîndu-ne pentru o informație mai proaspătă (79.32.40/156).

IOANA MAȘEK ■

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ”

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion

Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORII (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETĂ - REPORTAJ (2600, 2542) : Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vărvici.

■ CULTURA-ÎNVAȚĂMINT (2569) : Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Sorin Moise, Elena Ghera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Sperianțu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2000, 2558) : Constanța Balaboi, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție
Răzvan Bărbulescu (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

REBUS

Redactor șef adjuncț
Tudor Octavian (1457)

Adrian Mitu, Alexandru Pășărin, Alexandru Paier, Elena Grecescu, Bozdan Vlad, Aurel Ștefan, Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2000, redactor șef adjuncț : 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfr București, Calea Griviței nr. 64-66.

TIPARUL :

Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

Ce toamnă
lungă
și ce bani
puțini..